

VLADA UNSKO-SANSKOG KANTONA

Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta

Unsko-sanskog kantona

STRATEGIJA RAZVOJA SPORTA USK-a ZA PERIOD 2022–2027.

Predgovor

Strategija razvoja sporta USK-a 2022–2027. je strateški dokument koji omogućuje sistematski i sistemski razvoj sporta na području USK-a.

Brojni su pokazatelji društvenog i ekonomskog značaja sporta zbog čega su gotovo sve države počele sport tretirati strateškim promišljanjem te poticati razvoj sporta kroz sve institucije vlasti počev od lokalnih razina do državnih ministarstava i vlada. U ovu problematiku se sve više uključuje i šira društvena i politička zajednica i uviđaju probleme organizacije, stručnog djelovanja u sportu, te se poboljšanje djelovanja, u ovoj vrlo važnoj društvenoj djelatnosti, gotovo nameće kao prioritet strateškog promišljanja.

Razvoj sporta kroz ovu strategiju smo postavili kroz ostvarenje nekoliko poglavlja unutar analize stanja sporta na području USK-a.

Analiza stanja sporta na području USK-a

U ovom dijelu smo sagledali:

- trenutno stanje kada je sport i tjelesna aktivnost u pitanju na području USK-a;
- kojim resursima raspolažemo;
- koje su dobre i loše strane postojećeg sistema;
- koji su to strateški pravci i ciljevi razvoja sporta;
- šta želimo ostvariti u narednom razdoblju;
- koji su to strateški projekti i programi koje planiramo realizirati u narednom periodu;
- kako ispunjavati različite zadatke kako bismo ispunili zadane ciljeve, odrediti vremenske rokove za ispunjavanje tih zadataka;
- kojim ljudskim i finansijskim resursima treba raspolagati i
- način praćenja efekata njihovog djelovanja.

Strategija sporta je usklađena sa svim relevantnim međunarodnim i domaćim aktima i propisima kao i postojećim strategijama na razini države BiH. Napisana je na realnim osnovama uvažavajući sve uredbe i zakone koje su donijele nadležne vlasti na nivou države BiH, FBiH, i USK-a. Mali problem je predstavljalo to što na nivou države BiH, FBiH i USK-a ne postoji sektorska strategija u oblasti sporta i tjelesne aktivnosti. Strategija razvoja sporta države BiH i Strategija razvoja sporta USK-a su istekle 2015. godine tako da nisu relevantne s obzirom na ciljeve, prioritete i indikatore koji danas vrijede. Federacija BiH, nažalost, nikada nije ni imala Strategiju razvoja sporta. To sve može ukazivati na odnos prema ovoj vrlo važnoj društvenoj djelatnosti tako da je ova Strategija jedan ogroman korak u omogućavanju boljih uvjeta sportistima, mladima i cjelokupnom stanovništvu USK-a.

S tim u vezi imam potrebu da iznesem lični stav i zadovoljstvo što su članovi Komisije, koju je formirao Ministar obrazovanja nauke, kulture i sporta USK-a uložili veliki napor kako bi ova Strategija ugledala svjetlost dana i bila na raspolaganju široj društvenoj zajednici.

Predsjednik Komisije za izradu Strategije

Prof. dr. Nijaz Skender

Pedagoški fakultet Univerziteta u Bihaću

Autori dokumenta:

Prof. dr. Nijaz Skender, predsjednik, Univerzitet u Bihaću „Pedagoški fakultet“

Prof. dr. Naim Čeleš, član, Univerzitet u Bihaću „Pedagoški fakultet“

Doc. dr. Natalija Kurtović, član, Univerzitet u Bihaću „Pedagoški fakultet“

Albijana Trnavci, član, sekretar Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta, dipl. pravnik

Adela Tabaković, član, pomoćnik ministra za opće i pravne poslove u MONKiS USK-a dipl. pravnik

Emir Dautović, član, predsjednik SS USK-a, VSS menadžer u sportu

Elvis Felić, član, generalni sekretar SS USK-a, dipl. ecc.

Arijana Vojić, član, dipl. ecc.

Izrazi koji se koriste u ovom dokumentu, a imaju rodno značenje, koriste se neutralno i odnose se jednako na oba spola.

Dokument Strategija razvoja sporta USK-a za period 2022–2027. godina je rađen na temelju Rješenja o imenovanju Radne grupe za izradu Nacrta Strategije razvoja sporta Unsko-sanskog kantona broj: 10-36-775-2/2020 od 26. 1. 2021. godine.

SADRŽAJ

I.	Uvod	1
I.1.	Svrha i značaj strateškog dokumenta	1
I.2.	Regulatorni okvir	1
I.3.	Proces izrade i konsultacija	4
I.4.	Usklađenost sa ostalim strateškim dokumentima	5
I.4.1.	Usklađenost sa strateškim dokumentima proizašlim iz procesa evropskih integracija	6
I.4.2.	Osvrt na evaluaciju i sprovođenje Strategije razvoja sporta USK-a 2005 - 2015	6
II.	Strateška platforma	6
II.1.	Izvod iz situacione analize	6
II.1.1.	Geografski položaj i prirodne karakteristike	6
II.1.2.	Administrativno uređenje	7
II.1.3.	Demografske karakteristike i kretanja	7
II.2.	Analiza stanja sporta USK-a	8
II.2.1.	Analiza pravnih akata u sportu	8
II.2.2.	Finansiranje sporta USK-a	9
II.2.3.	Sportska infrastruktura USK-a	10
II.2.4.	Stručni kadrovi u sportu USK-a	10
II.2.5.	Sport osoba s invaliditetom na području USK-a	12
II.2.6.	Školski sport, akademski sport i škole sporta na području USK-a	13
II.2.7.	Takmičarski sport na području USK-a	14
II.2.8.	Organizacija velikih sportskih priredbi na području USK-a	16
II.2.9.	Turistički potencijali i razvoj sporta USK-a	17
II.2.10.	Zdravstvena zaštita sportista na USK-u	18
II.3.	SWOT analiza	19
II.4.	Strateški pravci razvoja	20
II.4.1.	Prvi strateški pravac – Podizanje nivoa razvoja i održivo korištenje kapaciteta sporta	21
II.4.2.	Drugi strateški pravac - Razvoj takmičarskog sporta i masovnog sporta djece i omladine kroz amaterski i školski sport.....	22
II.5.	Vizija razvoja	23
II.6.	Strateški ciljevi	24
II.6.1.	Cilj broj 1. Podignut nivo razvoja i održivo korištenje kapaciteta sporta	24
II.6.2.	Cilj broj 2. Razvijen takmičarski sport i masovni sport djece i omladine kroz amaterski i školski sport	24
III.	Indikatori za praćenje ostvarenja strateških ciljeva	25
III.1.	Prioriteti i mjere sa indikatorima	26
III.1.1.	Prioriteti za Strateški cilj 1	26
III.1.1.1.	Opis mjera za Prioritet 1.1.	26
III.1.1.2.	Opis mjera za Prioritet 1.2.	28
III.1.1.3.	Opis mjera za Prioritet 1.3.....	31
III.1.2.	Prioriteti za Strateški cilj 2	33
III.1.2.1.	Opis mjera za Prioritet 2.1.	33
III.1.2.2.	Opis mjera za Prioritet 2.2.	35
IV.	Strateški projekti	38
V.	Indikativni finansijski okvir.....	40
VI.	Sažeti pregled strateškog dokumenta	44
VII.	Okvir za provođenje, praćenje, izvještavanje i evaluaciju strateškog dokumenta	49
VII.1.	Institucionalni i organizacioni okvir za provedbu strategije	49
VII.2.	Plan praćenja, izvještavanja, evaluacije u revizije strategije	49
VII.3.	Detaljan pregled mjera	51

VII.3.1. Pregled mjera za strateški cilj 1.	51
VII.3.2. Pregled mjera za strateški cilj 2.	62
VIII. Aneksi	70
VIII.1. Usklađenost strateških ciljeva sporta USK sa ključnim strateškim dokumentima u FBiH/BiH	70
VIII.2. Lista korištenih skraćenica	73
Literatura	74
Dodaci Strategiji razvoja sporta USK-a za period 2022-2027. za razumijevanje teksta	75
Tabele potrebne za razumijevanje teksta	76

I. Uvod

I. 1. Svrha i značaj strateškog dokumenta

Strategija razvoja sporta USK-a za period od 2022. do 2027. godine temelji se na Strategiji razvoja Unsko-sanskog kantona za 2021–2027. godinu kao i drugim različitim dokumentima, između ostalih, i na smjernicama Svjetske zdravstvene organizacije i svim njihovim dokumentima donesenim u periodu od 2000. do 2020 godine. Poseban osvrt smo napravili na smjernice koje je SZO donijela o tjelesnoj aktivnosti za period 2018–2030 godine. Dobrobit tjelesne aktivnosti je SZO pretočila u niz dokumenata i obavezale vlade zemalja i država da se pridržavaju tih uputa i rade na poboljšanju zdravlja i kvaliteta života stanovništva.

Smjernice SZO-a o tjelesnoj aktivnosti i neaktivnosti pružaju jasnu uputu da je javno zdravlje utemeljeno na dokazima i preporukama za djecu, adolescente, odrasle i starije te upućuje na količinu tjelesne aktivnosti (učestalost, intenzitet i trajanje) koji su potrebni za dobivanje značajne zdravstvene beneficije i ublažavanje zdravstvenih rizika. Po prvi put se daju preporuke i relacije između sjedalačkog ponašanja i zdravstvenih ishoda, kao i za subpopulacije, kao što su trudnice i žene nakon poroda te ljude koji žive s hroničnim stanjima ili invaliditetom.

Smjernice su namijenjene kreatorima politika u visoko razvijenim zemljama, zemljama sa srednjim i niskim prihodima, njihovim ministarstvima zdravstva, obrazovanja, mladih, sporta i / ili ministarstvima za socijalna pitanja ili obiteljsku dobrobit, vladinim službenicima, izabranim parlamentarnim predstavnicima i svima drugima koji su odgovorni za zdravlje ljudi da usklade državne, regionalne ili općinske planove tjelesne aktivnosti u cilju smanjenja sjedalačkog načina ponašanje kod stanovništva putem dokumenata te da iste usklade sa smjernicama. Smjernice su upućene i ljudima koji rade u nevladinim organizacijama, obrazovnom sektoru, privatnom sektoru, istraživanju i onima koji pružaju zdravstvene usluge.

I. 2. Regulatorni okvir

Međunarodni akti

Međunarodna zasnovanost i obaveze BiH prema međunarodnim pravnim aktima iz oblasti sporta

Sport u BiH zasniva se na principima i standardima koji su utvrđeni u Evropskoj povelji o sportu, Evropskoj konvenciji o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda, Konvenciji UN-a o pravima djeteta, Međunarodnoj konvenciji protiv dopinga u sportu, Evropskoj konvenciji o nasilju i nedoličnom ponašanju gledalaca na sportskim priredbama, Olimpijskoj povelji, Paraolimpijskoj povelji, pravilima međunarodnih sportskih asocijacija, Evropskom kodeksu o sportskoj etici, Deklaraciji o sportu, toleranciji i fer-pleju te Izjavi iz Lozane o organiziranju sporta u BiH.

Međunarodna konvencija protiv dopinga u sportu

U vezi s navedenim, obaveze BiH u skladu s Međunarodnom konvencijom protiv dopinga u sportu (Svjetska anti doping agencija WADA) su: prihvatiti odgovarajuće mjere na nacionalnim i međunarodnim nivoima koje su u skladu s načelima Kodeksa, poticati sve oblike međunarodne saradnje čija je svrha zaštita sportista i sportskog morala te razmjenjivati rezultate istraživanja, njegovati međunarodnu saradnju između država stranaka i vodećih organizacija u borbi protiv dopinga u sportu, naročito sa Svjetskom anti doping agencijom. Države, potpisnice ove Konvencije, preuzimaju na sebe mnoge obaveze koje (za njih) proizilaze iz nje. Predsjedništvo BiH je 11. 2. 2009. godine donijelo Odluku o ratifikaciji Međunarodne konvencije protiv dopinga u sportu i ista je objavljena u "Službenom glasniku BiH – Međunarodni ugovori", broj 2/09 26. 3. 2009. godine. Instrument o ratifikaciji je uručen Uredu generalnog direktora UNESCO-a 22. 4. 2009. godine. Pored gore nabrojanih, postoji još mnogo obaveza koje države potpisnice preuzimaju na sebe usvajanjem

pomenute Konvencije, ali ovdje je bitno naglasiti da BiH postepeno ispunjava ranije obaveze, uzimajući u obzir činjenicu da je osnovana Agencija za anti doping kontrolu koja je, između ostalog, odgovorna za primjenu konvencija, kodeksa WADA i pravila Međunarodnog olimpijskog komiteta, Međunarodnog paraolimpijskog komiteta i međunarodnih sportskih saveza.

Evropski sporazum o nasilju i nedoličnom ponašanju gledalaca na sportskim priredbama

Evropski sporazum o nasilju i nedoličnom ponašanju gledalaca na sportskim priredbama, posebno na nogometnim utakmicama je ratificiran 29. 12. 1994. godine, a stupio na snagu 1. 2. 1995. godine. Neke od obaveza BiH, s namjerom da se spriječi i kontrolira nasilje i nedolično ponašanje gledalaca na fudbalskim utakmicama, u okviru svojih ustavnih odredbi, da preduzmu odgovarajuće mjere za provođenje odredbi ovog sporazuma. Države potpisnice su dužne da primjene odredbe ovog sporazuma na ostale sportove i sportske priredbe za koje postoji bojazan od nasilja i nedoličnog ponašanja gledalaca prema prilikama na specifične zahtjeve tih sportova i sportskih priredbi.

Evropska povelja o sportu

Evropskom poveljom o sportu, članom 4. stav (2) definirano je da će države potpisnice poduzeti odgovarajuće mjere da se svim građanima omogući bavljenje sportom, a iskoristit će se i dodatne mjere kako bi se posebno mladima koji iskazuju sposobnost, ili osobama koje su hendikepirane, omogućilo da se stvarno okoriste tim mogućnostima. Poduzet će se odgovarajuće mjere da se razviju fizičke sposobnosti mladih, da im se omogući stjecanje osnovnih sportskih i fizičkih sposobnosti, te da se pospješi sportska aktivnost, naročito – garantujući svim učesnicima korištenje sportskih programa, rekreativnih aktivnosti i tjelesnog odgoja, nužnih ustanova te vremena i prostora predviđenog u tu svrhu.

Ostali međunarodni akti

Deklaracija o anti doppingu u sportu – Odluka o ratifikaciji Deklaracije o anti doppingu u sportu objavljena je u "Službenom glasniku BiH – Međunarodni sporazumi" broj 2/05 26. 1. 2005. godine.¹ Predsjedništvo BiH donijelo je 14. 4. 2004. godine Odluku o ratifikaciji Dodatnog protokola Međunarodne konvencije protiv doppinga u sportu. Instrument o ratifikaciji Dodatnog protokola upućen je Stalnom 22 predstavništvu pri Vijeću Evrope radi prosljeđivanja generalnom sekretaru Vijeća Evrope kao depozitaru iste u januaru 2009. godine. Prošireni parcijalni ugovor o sportu (EPAS) – BiH jedna je od sedamnaest zemalja suosnivača Ugovora koji je osnovan rezolucijom Kabineta ministara Vijeća Evrope 11. 5. 2007. godine na 117. sjednici. Sporazum o saradnji u oblasti obrazovanja, kulture i sporta između Vijeća ministara BiH i Vlade Republike Italije, objavljen u "Službenom glasniku BiH – Međunarodni ugovori" broj 2/08. Ugovor između Vijeća ministara BiH i Vlade Republike Hrvatske o kulturnoj, prosvjetnoj i sportskoj saradnji, potpisan 18. 12. 2002. godine, ratificiran 19. 12. 2002. godine ("Službeni glasnik BiH" broj 16/03).

Domaći akti

Zakon o razvojnom planiranju i upravljanju razvojem u Federaciji BiH

Strategija je izrađena u skladu sa Zakonom o razvojnom planiranju i upravljanju razvojem u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine F BiH“ broj: 32/17) i članom 11. Uredbe o trogodišnjem i godišnjem planiranju rada, monitoringu i izvještavanju u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine F BiH“ broj: 74/19) kao i u skladu s mjerama iz Strategije razvoja Unsko-sanskog kantona 2021–2027.

¹ Dodatni protokol na Konvenciju protiv doppinga, Varšava 12. 9. 2002. godine.

Zakon o sportu Bosne i Hercegovine

Ovim Zakonom uređuje se sport u Bosni i Hercegovini, javni interes i ciljevi nadležnosti Bosne i Hercegovine, Republike Srpske i Federacije Bosne i Hercegovine (entiteta), te Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine i drugih nivoa administrativnog organiziranja; osnovni principi u organiziranju sporta; prava i obaveze sportista; domaća i međunarodna sportska takmičenja drugih nivoa administrativnog organiziranja u Bosni i Hercegovini; priredbe, izgradnja, održavanje i korištenje sportskih objekata; ostvarivanje međunarodne saradnje; organiziranje i rad ustanova u oblasti sporta; sportske aktivnosti lica s invaliditetom; nagrade i priznanja sportistima i sportskim organizacijama; zdravstvena zaštita sportista; sprečavanje i suzbijanje svih oblika nasilja i nedoličnog ponašanja gledalaca; korištenje nedozvoljenih stimulativnih sredstava u sportu; stručni rad; naučnoistraživački rad i informatika u sportu; finansiranje sportskih aktivnosti, nadzor i kaznene odredbe. Član 58. Zakona o sportu u BiH definirao je da će se posebnim zakonom utvrditi način i mjere za sprečavanje i suzbijanje nasilja i nedoličnog ponašanja gledalaca na sportskim priredbama. Republika Srpska je donijela Zakon o sprečavanju nasilja na sportskim priredbama u kojem su ugrađene obaveze iz Evropskog sporazuma o nasilju i nedoličnom ponašanju gledalaca na sportskim priredbama, posebno na nogometnim utakmicama.

Zakon o sportu USK-a (“Službeni glasnik Unsko-sanskog kantona” broj:15/2015)

Tokom izrade Strategije uvažena su osnovna načela domaćeg zakonodavstva s posebnim osvrtom na Zakon o sportu u Unsko-sanskom kantonu. Uzeti su u obzir i međunarodni standardi kao i iskustvo i znanje o sportu domaćih sportskih radnika. Zakonom o sportu USK-a (“Službeni glasnik Unsko-sanskog kantona” broj:15/2015) se uređuje sport u Unsko-sanskom kantonu, javni interes, ciljevi i nadležnost Unsko-sanskog kantona (u daljnjem tekstu Kanton) i Sportskog saveza USK-a, osnovni principi u organiziranju sporta, prava i obaveze sportista, način organiziranja domaćih i međunarodnih sportskih takmičenja, sportskih priredbi, definicija sportskih objekata, organiziranje i rad ustanova i preduzeća u oblasti sporta, sportske aktivnosti lica s invaliditetom, nagrade i priznanja sportistima i sportskim organizacijama, zdravstvena zaštita sportista, sprečavanje i suzbijanje svih oblika nasilja i nedoličnog ponašanja gledalaca, sprečavanje korištenja nedozvoljenih stimulativnih sredstava u sportu, stručni rad, informatika u sportu, finansiranje sportskih aktivnosti, nadzor nad provođenjem propisa i kaznene odredbe. Bitno je naglasiti da je sport u Kantonu djelatnost od javnog interesa.

Javni interesi i ciljevi Kantona u sportu su: razvijanje svijesti građana, posebno mladih, o sportu i njegovim vrijednostima; - doprinos vaspitanju, obrazovanju i razvoju djece i omladine; podsticanje i afirmiranje sporta i njegovih vrijednosti kao dijela kulture i ukupnih materijalnih i duhovnih vrijednosti društva; očuvanje zdravlja kao osnove svake ljudske aktivnosti, radne produktivnosti, izražavanja stvaralaštva i humanog življenja; podsticanje sistematskog i organiziranog bavljenja sportom u slobodno vrijeme; sistemsko stvaranje uvjeta za ostvarivanje visokih sportskih rezultata; organizacija sistema takmičenja u skladu s pravilima međunarodnih sportskih federacija; studentski sport i sport osoba s invaliditetom i slično. Nadalje, članom 6. Zakona o sportu utvrđen je pravni osnov za donošenje Strategije razvoja sporta za USK-a, u kojem je navedeno da je istu potrebno uskladiti sa Strategijom razvoja sporta BiH. Naime, strategija razvoja sporta BiH je važila za period 2010–2014. te kasnije nije donesena nova Strategija.

Raspodjela sredstava iz budžeta Kantona za potrebe i interese društva utvrđene članom 5. ovog Zakona vrši Sportski savez kantona na osnovu pravilnika o raspodjeli sredstava, koji donosi Predsjedništvo Saveza. Sportske aktivnosti finansiraju se od članarina, iz budžetskih sredstava USK-a i budžetskih sredstava općina USK-a, iz donacija i sponzorstva pravnih i fizičkih lica, iz prihoda od kamata i zakupnina, od igara na sreću, iz prihoda stečenih aktivnostima utvrđenim statutom sportskog udruženja te iz drugih prihoda. Član 54. Zakona o sportu (finansiranje javnog interesa Unsko-sanskog kantona) propisuje da se sredstva za zadovoljavanje potreba i interesa društva osiguravaju iz budžeta Kantona u visini najmanje 0,7%, od ostvarenih poreznih prihoda budžeta Kantona u tekućoj godini. Općine mogu, u skladu sa svojom odlukom, izdvajati sredstva od ostvarenih poreznih prihoda budžeta općine za finansiranje sportskih programa putem sportskog saveza na svom području.

Implementacija Zakona o sportu u USK-a

Zakon o sportu je dobar pravni okvir za djelatnost sporta, ali se u velikoj mjeri odredbe ne implementiraju u punom kapacitetu. Vrlo važnu ulogu ima Vijeće za sport koje nije zaživjelo i nema svoju funkciju. Zakon propisuje donošenje podzakonskih akata koja do danas nisu donesena. Instrument provođenja Zakona nije adekvatan, ne postoji inspektor za sport koji bi putem inspeksijskog nadzora osiguravao primjenu važećeg Zakona. U narednom periodu Ministarstvo treba da pokrene inicijativu za izradu novog Zakona o sportu Unsko-sanskog kantona koji će osigurati bolju i efikasniju implementaciju ove Strategije kao i transparentniji rad u ovoj oblasti.

I. 3. Proces izrade i konsultacija

Proces izrade Strategije razvoja sporta USK za period 2021–2027. započeo je u mjesecu aprilu 2021. godine donošenjem Odluke Vlade USK-a o izradi Strategije razvoja sporta Unsko-sanskog kantona 2021–2027. kao i Odluke o imenovanju komisije za pripremu nacrtu Strategije razvoja sporta USK-a. Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta putem Sportskog saveza USK-a koordinira cjelokupni proces pripreme i izrade Strategije.

Postupak izrade ovog strateškog dokumenta proveden je u skladu s Uredbom o izradi strateških dokumenata Federacije Bosne i Hercegovine. Tokom procesa izrade Strategije, Komisija formirana od strane Ministra obrazovanja, nauke, kulture i sporta imala je niz aktivnosti koje su bile usklađene s gore navedenom Uredbom. Održano je nekoliko sastanaka same Komisije s predstavnicima sportskih saveza općina i gradova USK-a.

Održani su sastanci s ministrom obrazovanja, nauke, kulture i sporta USK-a, s gradonačelnicima: grada Cazina i grada Bihaća.

Urađena je detaljna analiza stanja putem anketa koje su po uputama Komisije popunjavali sportski savezi gradova i općina u saradnji s klubovima. Ministarstvo obrazovanja, nauke kulture i sporta u procesu izrade Strategije je na adrese svih škola dostavilo anketu o stanju sportskih objekata, broju učenika, nastavnika, izvođenju nastavnih planova i programa, održavanju sekcija i stanju kompletnog sporta u školama, vrtićima i na Univerzitetu. Otežavajuća okolnost (stanje) je to što na USK-u, nažalost, nije imenovano Vijeće za sport što je bila obaveza prema Zakonu o sportu USK-a.

Prikupljeni podaci iz različitih oblasti važnih za razvoj sporta USK-a poslužili su kao osnov za izradu strateške platforme, na osnovu čega je definisana vizija, strateški prioriteti i strateški ciljevi razvoja sporta USK, povezivanje sporta s drugim privrednim granama, a naročito turizmom.

Tokom procesa izrade Strategije, održano je ukupno 7 sastanaka Komisije za izradu Strategije, 1 sastanak s predstavnicima sportskih saveza općina i gradova te sastanak s profesorima i nastavnicima tjelesnog i zdravstvenog odgoja zaposlenim u osnovnim i srednjim školama. Proces javnih konsultacija o Nacrtu strategije razvoja sporta USK 2022–2027. koji je uključio širi krug zainteresovanih aktera, realizovan je tokom mjeseca septembra 2021. godine. U obzir su uzeti i komentari na nacrt Strategije.

I.4. Usklađenost s ostalim strateškim dokumentima

Strategija razvoja sporta usklađena je sa Strategijom razvoja Unsko-sanskog kantona 2021–2027. i ciljevima za održivi razvoj.

Ciljevi održivog razvoja zasnivaju se na tri ključna principa:

1. Univerzalnost, koja podrazumijeva obavezu i spremnost svih zemalja za njihovu primjenu, uvažavajući unutrašnja uređenja i stepen razvoja koji doprinose sveukupnom naporu za održivi razvoj u svim kontekstima i vremenima;
2. Integracija svih aspekata održivog razvoja, što podrazumijeva ravnomjeran ekonomski rast uz zaštitu okoliša i prirodnih resursa, uz istovremeno kreiranje pravednog društva i smanjenje nejednakosti;
3. Princip „Niko ne smije biti isključen“, kojim se teže eliminirati multidimenzionalni uzroci siromaštva i nejednakosti kao i diskriminacija u svim oblicima. Uvođenje tog principa u praksu zahtijeva mehanizme upravljanja i odgovornosti na svim nivoima, od lokalnog do međunarodnog, kako bi se osiguralo provođenje mjera za osiguravanje jednakosti.

Bosna i Hercegovina je prepoznala značaj i potencijal provođenja Ciljeva održivog razvoja i Agende 2030 kao mogućnost značajnog unapređenja socijalnih, ekonomskih i okolišnih aspekata života u zemlji i jačanja regionalne saradnje.

Održivi razvoj je u samom centru politika Evropske unije i njenih država članica, a pristupanje Bosne i Hercegovine Evropskoj uniji je sveobuhvatni prioritet za BiH. Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju (SSP), koji je stupio na snagu 2015. godine, definira Bosnu i Hercegovinu kao „potencijalnog kandidata“ za pristupanje Evropskoj uniji. Bosna i Hercegovina je formalno predala zahtjev za članstvo Evropskoj uniji u februaru 2016. godine. Mišljenje Evropske komisije iz maja 2019. godine o kandidaturi BiH navodi da „pregovori za pristupanje Evropskoj uniji trebaju biti otvoreni s Bosnom i Hercegovinom.

U Strategiji razvoja Unsko-sanskog kantona 2021–2027. spominje se nedostatak struktuiranog pristupa razvoju sporta (posebno sportskog menadžmenta) i ulaganja u multidisciplinarne sportske površine, posebno u takmičarskim sportova – nizak nivo opremljenosti školskih dvorana za tjelesni odgoj i sport u cjelini. Navedeno je da treba razmotriti da se u svakoj općini definišu prostori multidisciplinarnih sportskih površina, koji će imati i rekreativni i takmičarski karakter, te da je potrebno pristupiti proširivanju kapaciteta i opremanju potrebnom aparaturom. Ovo je posebno izraženo u sredinama u kojima školske sportske dvorane predstavljaju jedini zatvoreni prostor u kojem se mogu stanovnici naselja baviti sportom, stoga je neophodno istražiti mogućnost korištenja postojeće infrastrukture za nove namjene razvoja sportskih djelatnosti (brownfield investicije). Nadalje, u Strategiji prema mladima Unsko-sanskog kantona 2018–2022, u dijelu koji se odnosi na sport, definisani su sljedeći problemi:

- manjak svijesti mladih o značaju kulture i sporta te nedovoljno iskorištena postojeća infrastruktura u polju kulture i sporta;
- nedovoljna podrška u oblasti kulture i sporta određenim kategorijama mladih (žene, mladi s invaliditetom, manjine i slično).

Naime, iz navedenog vidljivo je da je bilo potrebno pristupiti izradi sektorske strategije razvoja sporta za Unsko-sanski kanton kako bi se ova djelatnost od društvenog značaja unaprijedila, odnosno prilikom izrade Strategije uvaženi su utvrđeni nedostaci navedeni u naprijed strateškim dokumentima Unsko-sanskog kantona. Također, ovom sektorskom strategijom je stvoren okvir za učešće u aplikacijama za obezbjeđenje i povlačenje sredstava i na druge načine osim budžeta USK-a.

I. 4. 1. Usklađenost sa strateškim dokumentima proizašlim iz procesa evropskih integracija

Bosna i Hercegovina je 2016. godine podnijela aplikaciju za članstvo u EU, a Evropska komisija je dala svoje mišljenje u vezi iste. Mišljenje je pripremljeno u maju 2019. godine, nakon što je BiH pripremila odgovore na pitanja koja se tiču politika EU u BiH. Strategija je usklađena s dokumentom Okvir za realizaciju ciljeva održivog razvoja u Bosni i Hercegovini iz decembra 2020. godine koja definira ciljeve održivog razvoja kao transformativni plan za stvaranje bolje i održive budućnosti za cijeli svijet.

I. 4. 2 Osvrt na evaluaciju i sprovođenje Strategije razvoja sporta USK-a 2005–2015.

Strategija razvoja sporta USK-a donesena je 27. 12. 2005. godine i trajala je do 2015. godine. Dakle već 6 godina ne postoji strateški dokument koji je na snazi u oblasti sporta. Strategija je rađena kroz 15 poglavlja, a glavni cilj Strategije je bio vrlo široko postavljen i zadovoljavao je kriterije izrade Strategije. Osnovna pitanja koja je strategija tretirala i probleme svakako su rekonstrukcija i obnova porušenih i dotrajalih sportskih objekata, finansiranje sporta i takmičarski sport.

S obzirom na to da nikada nije izrađen niti na bilo kojem organu usvojen Izvještaj o realizaciji Strategije, nemamo egzaktno pokazatelje uspješnosti realizacije te Strategije. U tom periodu je puno urađeno na konsolidaciji sporta kroz sve vidove i ciljeve koji su definirani Strategijom. Kroz različite programe su obnovljeni mnogi sportski objekti, finansiranje se poboljšavalo iz godine u godinu i pokrenut je razvoj sporta prateći glavne ciljeve i prioritete koji su postavljeni tom Strategijom.

II. Strateška platforma

II. 1. Izvod iz situacione analize

Na području Unsko-sanskog kantona od prethistorijskih lokaliteta najpoznatiji su oni na području grada Cazin (Čungar, Gradina i Selište), Hrastovačka i Dabarska pećina te nekropole ravnih grobova. Također, predmeti iz bronzanog doba nađeni su u okolici Velike Kladuše, kao i ostaci srednjovjekovnog grada iz 13. stoljeća, koji je pripadao knezovima Blagajskim, te kasnije Frankopanima. Nalazi ilirske civilizacije pronađeni su na području Bihaća, Golubića, Pritoke i Ripča. Na području općine Bosanski Petrovac, na lokalitetu Bukovača otkrivena je kasnoantička grobnica i rimski novac. U dolinama rijeka Sane i Vrbasa pronađeni su ostaci keramike, stambenih objekata, kostiju, nakita i noževa ilirskog plemena *Muzeji* koji su živjeli na ovom području u IV stoljeću prije nove ere. Područje USK bilo je i naseobina keltsko – ilirskog plemena Japoda. Iz rimskog doba najpoznatije je naselje otkriveno na mjestu Gromila kraj Bosanske Krupe. Iz srednjeg vijeka dobro je očuvana arhitektura gradske jezgre Bosanskog Petrovca te srednjovjekovni grad Bjelaj. Srednjovjekovni grad Čovka spominje se u XV stoljeću kao kraljevski grad, a na Divskom groblju pronađena je srednjovjekovna nekropola sa šesnaest stećaka u obliku sanduka i ploča. Dokument koji govori o životu na ovom području u razdoblju srednjeg vijeka je povelja kralja Bele IV gdje se spominje vladavina Matije Ninoslava. Sredinom XVI stoljeća Osmansko Carstvo osvaja Cazin i Bosansku Krupu te Bihać 1592. godine, kada je formiran Bihaćki sandžak. Bihać postaje jedno od najvažnijih uporišta najzapadnije provincije Osmanskog carstva, sjedište kapetanije, sandžaka i kadiluka.

II. 1. 1. Geografski položaj i prirodne karakteristike

Unsko-sanski kanton je smješten u sjeverozapadnom dijelu Bosne i Hercegovine sa sjedištem u Bihaću. Područje kantona, pored nekih gradova koji se nalaze u Republici Srpskoj, čini Bosansku krajinu. Kanton ima izuzetno povoljan geoprometni položaj, jer zauzima prostor na pravcu osnovnih koridora Zapadna Evropa – Mediteran – Bliski Istok. Površina USK obuhvata 15,8% teritorije FBiH, odnosno 8,1% ukupne teritorije BiH. USK je površinom drugi po veličini kanton u FBiH. Najveću

površinu ima grad Bihać i općina Sanski Most koji zajedno čine više od 40% ukupne površine USK, dok su površinom najmanje općina Bužim (3,13% ukupne površine USK) i općina Velika Kladuša (8,02% ukupne površine USK). Unsko-sanski kanton je s ostalim dijelovima BiH povezan magistralnim cestovnim saobraćajnim pravcem M-5, koji povezuje Bihać i Sarajevo, te željezničkom prugom.

Najbliža morska luka je Rijeka, koja je 200 km udaljena od Bihaća. Najbliži aerodrom je u Banjoj Luci, udaljen oko 160 km. Aerodrom u Zagrebu nalazi se na udaljenosti od 164 km, a aerodrom u Sarajevu je udaljen 302 km.

U morfološkoj strukturi područja ističu se brežuljci i niska polja, aluvijalne ravni i kotline, raščlanjene brojnim riječnim i potocnim dolinama. Ovo područje je pod uticajem umjereno-kontinentalne klime. Značajno bogatstvo Kantona čine prirodne ljepote, jer ovo područje obiluje rijekama, manjim i većim vodotocima, toplim izvorima, pećinama, šumama kao i kulturno-historijskim spomenicima. Ove značajne prirodne vrijednosti odlikuju se izvornošću, raznovrsnošću, specifičnošću i atraktivnošću. Blizina Plitvičkih jezera i Jadranskog mora, izgrađenost saobraćajnica i planirana izgradnja infrastrukturnih objekata doprinosi boljem korištenju ovih prirodnih resursa i razvoju tranzitnog turizma, te predstavlja pouzdanu osnovu za razvoj boravišnog i izletničkog turizma.

Atraktivne rijeke: Una, Sana, Dabar, Krušnica, Klokot, Unac i Korana, bogatstvo šuma, termomineralni izvori i ostale turističke pogodnosti ovog kraja, također doprinose da se orijentacijom na razvoj turizma omogućuje i brži ukupni razvoj privrede Unsko-sanskog kantona.

Na području kantona nalazi se Nacionalni park Una.

Na području Kantona pored velikog broja izvora pitke vode, nalaze se i izvori kvalitetnih termomineralnih voda (Gata, Sanski Most, Velika Kladuša).

II. 1. 2. Administrativno uređenje

Unsko-sanski kanton je jedan od deset kantona Federacije Bosne i Hercegovine. Formiran je odlukom Predsjedništva BiH 27. maja 1995. godine. Kanton ima grb, zastavu, pečat i druge simbole o kojima odlučuje Skupština Kantona. Službeni jezici Kantona su: bosanski, hrvatski i srpski jezik, a službena pisma – latinica i ćirilica. Administrativno i ekonomsko središte USK je grad Bihać. U teritorijalno-političkom sistemu USK nalazi se osam jedinica lokalne samouprave (Bihać, Bosanska Krupa, Bosanski Petrovac, Bužim, Cazin, Ključ, Sanski Most i Velika Kladuša).

II. 1. 3. Demografske karakteristike i kretanja

Pojam demografije vezuje se za demografski razvitak, a demografski razvitak je kompleksan proces koga čine prirodno i mehaničko kretanje stanovništva (natalitet, fertilitet, smrtnost i migracije), kao i promjene u demografskim strukturama (biološkim, socio-ekonomskim i intelektualnim). Između kretanja i struktura stanovništva postoji obostrana međusobna povezanost, koja se ogleda u tome što komponente kretanja stanovništva utiču na strukture, i obrnuto, demografske strukture ispoljavaju svoj uticaj na natalitet i smrtnost.

Dakle, ljudski faktor – stanovništvo, starosna struktura, radna sposobnost, natalitet i mortalitet, predstavljaju osnovne pokazatelje stanja i odnosa, mogućnosti ekonomskog razvoja, iz čega proizilaze i ciljevi socijalne politike države.

Prema rezultatima popisa stanovništva provedenog 2013. godine na području USK živi 273.261 stanovnika, odnosno 12,3% stanovništva FBiH ili 7,7% ukupnog stanovništva BiH.

U periodu od 1991. do 2013. godine broj stanovnika na području USK se smanjio za 69.204. Pad broja stanovnika u USK-a posljedica je promjene administrativnih granica općina i njihovog cijepanja,

ljudskih gubitaka tokom ratnih godina i značajnog iseljavanja stanovništva u evropske i preookeanske zemlje u poslijeratnom periodu.

Prirodno kretanje stanovništva u vezi je s biološkim, prirodnim faktorima i procesima osnovnog toka razvoja stanovništva. Analizom Unsko-sanskog kantona ustanovljeno je da se radi o kantonu i općinama s veoma niskom razinom nataliteta, ali i mortaliteta uz izuzetak Bosanskog Petrovca (18,2‰), Cazina (11,8‰), koje odlikuju srednje ili umjerene stope mortaliteta. Kao posljedica niskih stopa nataliteta i niskih do umjerenih stopa mortaliteta, zabilježena je negativna stopa prirodnog priraštaja koja podrazumijeva veći broj umrlih, nego rođenih za iste općine u kontinuitetu. Negativan prirodni priraštaj naročito odlikuje 4 općine Unsko-sanskog kantona i potvrđuje vrlo negativne populacijske prilike u istom području, odnosno konstataciju da je stopa rasta stanovništva u tim općinama prevashodno funkcija visoke vrijednosti mortaliteta, to jest većeg broja umiranja nego rađanja. To su općine: Bosanski Petrovac, Ključ, Sanski Most i grad Bihać u kojima je već odavno prisutna demografska, odnosno populacijska regresija ili implozija s vrlo niskim stopama nataliteta, većom stopom mortaliteta i vrijednostima negativne prirodne promjene. Pozitivan prirodni priraštaj u zadnjem desetogodišnjem periodu odlikuje 4 općine u Unsko-sanskom kantonu, koji se, istina tretira niskim stopama (za svaku od njih, stopa prirodnog priraštaja kreće se u intervalu od 0–5‰), pri čemu je najviša u općini Bužim, odnosno to su općine: Bužim (4,9‰), Cazin (1,5‰), Velika Kladuša (3,2‰) i Bosanska Krupa (0,2‰).

II. 2. Analiza stanja sporta USK-a

II. 2. 1. Analiza pravnih akata

Zakon o sportu Bosne i Hercegovine je propisao način organiziranja sportskih saveza na nivou BiH, kojim se decidno propisuje sistem organizacije sporta u Bosni i Hercegovini. Problem u ovom dijelu jeste to što postojeći sportski savezi nisu reorganizirani na nivou države. Ovaj problem može dovesti i do samog problema finansiranja saveza koji nisu ispunili svoju zakonsku odredbu i neće moći biti sufinansirani od strane državne i entitetske administracije, jer nepoštivanje ove odredbe direktno povlači kršenje zakona. Ukoliko se želi izbjeći ovo stanje, mora se pristupiti primjeni zakonskih odredbi kako bi se nastavilo zakonsko funkcionisanje sportskih saveza i sporta uopće.

Drugi stepen organizacije i funkcionisanja sporta jeste i finansijska kontrola sredstava izdvojenih od strane državnog aparata, a koja su namijenjena za potrebe sporta. Bez dobre finansijske kontrole nemoguće je doći do bilo kakvog napretka uzme li se u obzir da se preko 90% potreba u sportu finansira iz budžeta državnog aparata, entiteta, kantona i gradova, odnosno općina. Ovaj podatak nas svrstava među zemlje koje ne mogu osigurati dodatni dio finansiranja i koje direktno zavise od finansiranja državnog sistema.

Nažalost, nije napravljen koncept i nije donesena zakonska regulativa prema kojoj bi se sport finansirao, prije svega, iz vlastitih izvora i kao takav bio neovisan. Sport u BiH ne ostvaruje dovoljnu količinu novca iz donacija i sponzorstava, odnosno prihoda iz poslovnog sektora, dok su prihodi od karata i članarina nedovoljni za znatnije učinke.

Zakonom o sportu koji je usvojen 2008. godine definirani su osnovni principi organiziranja sporta i stvoreni su uvjeti za zakonsko reguliranje finansiranja sporta. Međutim, zbog sve težih ekonomskih uvjeta, ulaganje u sport nije odgovarajuće stimulirano. Nema posebnih poreznih olakšica za sportske organizacije.

II. 2. 2. Finansiranje sporta USK-a

Pitanje finansiranja sporta iznimno je važno za daljnji razvoj sporta. Finansiranje sporta u Unsko-sanskom kantonu odvija se po tzv. mješovitom modelu finansiranja, a u njemu se kao tri ravnopravna izvora javljaju:

- budžetska sredstva (državni, entitetski i kantonalni budžeti i budžeti lokalnih zajednica),
- privreda (sponzorstva, donacije, mediji, TV prava i slično).
- članarine

Finansiranje sporta u Unsko-sanskom kantonu je regulisano Zakonom o sportu USK-a i to na slijedeći način: od članarina, budžetskih sredstava USK-a i budžetskih sredstava gradova/općina USK-a, donacija i sponzorstva pravnih i fizičkih lica, prihoda od kamata i zakupnina, igara na sreću, prihoda stečenih aktivnostima utvrđenim statutom sportskog udruženja i od drugih prihoda.

Finansiranje javnog interesa Unsko-sanskog kantona za zadovoljavanje potreba i interesa društva se osigurava u skladu s članom 54. Zakona o sportu USK-a. Zadatak države, entiteta, kantona, te jedinica lokalne samouprave jest da pomažu obavljanje sportske djelatnosti time što utvrđuju, a zatim i osiguravaju potrebna finansijska sredstva za podmirenje javnih potreba u sportu. Javne potrebe u sportu na lokalnoj i kantonalnoj razini definirane su Zakonom o sportu USK-a.

U tabeli smo analitički prikazali izdvajanja za sport iz budžeta Kantona, gradova/općina USK-a iz kojeg je jasno vidljivo da sredstva koja su dodijeljena za oblast sporta nisu dovoljna za razvoj sporta. Ako uzmemo primjer da je u 2020. godini za sport iz budžeta izdvojeno 2.651.026,00 KM, a da na Unsko-sanskom kantonu po zadnjem popisu stanovništva iz 2013. godine imamo 273.261 stanovnika, dodamo do podatka da se po jednom građaninu Unsko-sanskog kantona u 2020. godini za sport izdvajalo 9,70 KM, a po registriranom sportašu 235,90 KM.

Tabela 1: Izdvajanja za sport iz budžeta Kantona, gradova i općina USK-a za oblast sporta

Kanton, grad/općina	Budžet za sport 2018.godina	Budžet za sport 2019.godina	Budžet za sport 2020.godina
Budžet USK-a	850.000,00	920.000,00	1.050.000,00
Budžet grada Bihaća	320.965,00	705.741,00	700.026,00
Budžet grada Cazina	305.000,00	275.000,00	230.000,00
Budžet općine Sanski Most	104.000,00	101.600,00	385.000,00
Budžet općine Bosanka Krupa	117.580,00	120.000,00	120.000,00
Budžet općine Ključ	90.000,00	90.000,00	70.000,00
Budžet općine Velika Kladuša	116.515,00	233.924,00	202.000,00
Budžet općine Bužim	80.000,00	80.000,00	85.000,00
Budžet općine Bosanski Petrovac	25.000,00	27.000,00	19.000,00
UKUPNO:	2.009.060,00	2.553.265,00	2.861.026,00

Kako je spomenuto, samo se određene javne potrebe u sportu finansiraju iz budžetskih izvora, a sve ostale sportske aktivnosti i potrebe finansiraju se iz prihoda koje mogu ostvarivati fizičke i pravne osobe u sistemu sportske djelatnosti.

Jedna od bitnih činjenica u prilog ovome jeste da je i Evropska komisija u „Bijeloj knjizi o sportu“ donijela mjeru koja će unaprijediti finansijski sektor u sportu, odnosno donijela je odluku da se stopa PDV-a smanji za potrebe sporta. Ovo govori o tome da je i Evropska unija prepoznala značaj ulaganja u neprofitabilne sportske organizacije koje su osnov za razvoj sveobuhvatnog sporta.

II. 2. 3. Sportska infrastruktura USK-a

S obzirom na sve veće izazove i zahtjeve koje savremeno poimanje sporta u svijetu postavlja i pred našu cjelokupnu sportsku djelatnost, neosporno je da će i ubuduće, razvoj ove oblasti uveliko ovisiti o izgrađenosti i kvaliteti sportske infrastrukture. Zbog toga se u načelima i smjernicama razvoja sporta, ovom segmentu posvećuje posebna pažnja i to naročito kroz područja planiranja, projektiranja i izgradnje sportskih objekata. Razvoj sportske infrastrukture jedna je od osnovnih pretpostavki za razvoj sporta u Unsko-sanskom kantonu. Pri planiranju, projektiranju i izgradnji sportskih objekata nameće se pitanje trenutnog stanja razvijenosti sportske infrastrukture. Planiranje sportskih objekata mora biti izraz zahtjeva razvoja sporta, usklađenog s planovima razvoja i izgradnje lokalnih zajednica.

Postojeća sportska infrastruktura u Unsko-sanskom kantonu je skup objekata, prostora ili površina građenih i uređivanih sa svrhom provođenja sportskog treninga ili takmičenja, nastave tjelesne i zdravstvene kulture, sportske rekreacije ili igre.

Veći dio sportskih građevina javne je namjene i u vlasništvu Unsko-sanskog kantona ili lokalnih zajednica s prostora našeg Kantona, a najveći broj sportskih građevina smješten je uz obrazovne institucije, a dio je ustupljan na upravljanje drugim pravnim osobama.

Glavna karakteristika sportske infrastrukture Unsko-sanskog kantona je nedovoljan broj sportskih objekata i neravnomjerna raspoređenost sportskih objekata po gradovima/općinama Unsko-sanskog kantona, te nedostatak sportske infrastrukture bazičnih sportova (atletika, gimnastika, plivanje), odnosno atletskih staza, gimnastičkih dvorana i bazena. Sljedeća tablica prikazuje upravo usporedbu trenutnog i poželjnog stanja sportske infrastrukture.

Tabela 2. Trenutno stanje sportske infrastrukture u odnosu na standarde na području USK-a, Orijentacijske vrijednosti za planiranje osnovnih vrsta sportskih građevina (prema Milanović, Čustonja, Bilić, 2010)

Vrsta sportske građevine	Trenutno stanje površine po stanovniku	Poželjni standardi površine po stanovniku
Otvoreni sportski objekti	1,09 m ²	4,4 m ²
Zatvoreni sportski objekti	0,1 m ²	0,6 m ²

Izvor: Anketa Sportskog saveza USK-a 2021.godina

Broj i osnovne karakteristike sportskih dvorana (*Tabela 3: Sportski objekti u vlasništvu lokalnih zajednica USK-a*, *Tabela 4: Sportski objekti u vlasništvu USK-a*, *Tabela 5. Dimenzije zatvorenih sportskih objekata na području USK-a. Aneks Strategije VIII. 2. Lista tabela potrebnih za razumijevanje teksta. str. 76 i 77).*

Na području Unsko-sanskog kantona postoje 56 sportskih dvorana. Šest dvorana je u vlasništvu lokalnih zajednica i imaju karakter javnih gradskih/općinskih sportskih dvorana, 9 školskih sportskih dvorana je u vlasništvu srednjih škola Unsko-sanskog kantona, a 41 školska sportska dvorana je u vlasništvu osnovnih škola s područja Unsko-sanskog kantona. U 56 sportskih dvorana nalazi se ukupno 61 pojedinačna sportska dvorana (dvoranski prostor) površine 24.600 m² sportskih borilišta.

II. 2. 4. Stručni kadrovi u sportu USK-a

Uzmemo li u obzir današnje zahtjeve i potrebe modernog sporta, očigledno je da našem sportu nedostaju odgovarajući stručni kadrovi u oblasti sporta. Pojam stručnog kadra se često u sportu svodi na trenere, profesore i nastavnike tjelesnog i zdravstvenog odgoja i voditelje sportske rekreacije, a njihovo osposobljavanje provode fakulteti za tjelesni odgoj. Neosporno je da veliki broj takvih kadrova raspolaže osnovnim znanjem, ali nedostaju specijalisti po sportovima. Zato, opravdano, preovladava stav da ovi fakulteti obrazuju profesore tjelesnog odgoja, ali ne i sportske trenere. Iznimno važno pitanja budućeg bavljenja sportom odnose se na stručne kadrove koji obavljaju stručne poslove u sportu. U piramidi tih kadrova treneri se nalaze na prvom mjestu i čine osnovni stručni kadar u sportu, odnosno nositelje sportskih priprema. Ako se problemu trenera i stručnih kadrova ne pristupi planski, analitički i strateški, postoji opasnost da taj segment sistema postane ograničavajući

faktor budućeg razvoja sporta. Trener je osoba koja planira i programira kontrolira i provodi sportski trening s ekipom ili pojedinim sportašima. Od stručnih kadrova na području vrhunskog i takmičarskog sporta zahtijeva se sveobuhvatno znanje o procesu sportskih priprema kao sredstva maksimalnog povećanja sportskog učinka sportista i sportskih ekipa, što posljedično dovodi do postizanja sportskih rezultata. Rad s mladima je, nažalost, slabo stimuliran pa mnogi treneri gube volju i postepeno, nestrpljivo i nestručno forsiraju rezultate mladih sportista, sve manje doprinose reprodukciji sporta.

Kadrove u sportu možemo podijeliti u tri osnovne skupine: upravljačko-organizacijski, stručni i prateći kadrovi. (Tabela 6: Osnove grupe kadrova u sportu na području USK-a)

Tabela 6: Osnove grupe kadrova u sportu na području USK-a

OSNOVE SKUPINA KADROVA U SPORTU					
Upravljačko-organizacijski kadrovi	Br.	Stručni kadrovi	Br.	Prateći kadrovi	Br.
Predsjednici/direktori i članovi uprava ili izvršnih odbora		Treneri	250	Suci	
		Profesori i nastavnici TiZO, mr, dr.	95		
		Nastavnici TiZO			
Glavni i tehnički sekretari		Kondicijski treneri	-	Novinari	-
Sportski direktori		Sportski liječnici	-	Statističari	.
Organizatori i voditelji takmičenja (povjerenici i delegati)		Fizioterapeuti/Kinezi terapeuti uključeni u sistem sporta	31	Snimatelji	-
Sportski menadžeri i posrednici		Sportski psiholozi	2	Informatičari	-
Marketinški djelatnici		Dijagnostičari	-	Voditelji sportskih objekata	-
Administrativni radnici		Savjetnici za planiranje i programiranje treninga	-	Osobe odgovorne za održavanje sportskih objekata i opreme	
Ekonomi		Osobe osposobljene za rad u sportu, voditelji/instruktori		Ostali prateći kadrovi	

(modificirano prema Čustonja, Jukić i Milanović, 2011)

Tabela 7. Zastupljenost trenera po općinama

Br.	Grad/općina	S licencom	Bez zvanja	Profesori
1.	Bihać	13	70	5
2.	Cazin	20	8	22
3.	Sanski Most	7	37	11
4.	Bosanska Krupa	11	22	10
5.	Ključ	6	6	2
6.	Velika Kladuša	8	10	17
7.	Bužim	2	10	8
8.	Bosanski Petrovac	1	5	4
	UKUPNO	68	168	79

Osnovna koncepcija školovanja stručnih kadrova u sportu zasniva se na pozitivnim zakonskim i podzakonskim propisima kojima se uređuje način i uslovi školovanja sportskih kadrova pri visokoškolskim ustanovama.

Stručnim radom u oblasti sporta mogu se baviti lica koja imaju stručnu spremu i ispunjavaju druge uslove utvrđene Zakonom o sportu USK-a (član 39), a to su lica:

- s visokom i višom stručnom školskom spremom iz oblasti sporta i fizičkog vaspitanja,
- s visokom, višom ili srednjom školskom spremom iz drugih oblasti i licencom za rad u oblasti sporta,
- koja imaju status vrhunskog sportiste s diplomom za rad u oblasti sporta.

Tako školovani kadar osposobljen je za realizaciju aktivnosti u sportu i sportskoj rekreaciji. Oni su neophodni da bi se podigao kvalitet u sportu, stvorili preduslovi za vrhunska ostvarenja, provodili sadržaji rekreacije, a pogotovo s velikom odgovornošću radili s mladima.

Neophodno je stvoriti uslove za školovanje i stručno usavršavanje stručnog kadra, ali treba voditi brigu o profilu stručnih radnika i vršiti stalni nadzor i kontrolu njihovog rada. Školovanje treba provoditi planski, kroz redovno školovanje omogućiti i doškolovanje i usavršavanje putem seminara, savjetovanja i drugih oblika. Ovdje treba iskoristiti potencijale Odsjeka za tjelesni odgoj Univerziteta u Bihaću koji sa svojim kapacitetima može odgovoriti na ovo pitanje.

Sportske aktivnosti su moćno nezamjenjivo sredstvo resocijalizacije i rehabilitacije lica s posebnim potrebama, sredstvo iskazivanja, vraćanje vjere u sebe, u svoje mogućnosti, područje zadovoljstva i sreće. Osobe kod kojih je kretanje, motorika i aktivnost ograničena, odnosno osobe koje imaju dugotrajna tjelesna, intelektualna ili osjetilna oštećenja, u većini slučajeva se nisu u mogućnosti uključiti u redovne sportske sadržaje pri mnogim klubovima i sportskim društvima. Potreba za poboljšanjem zdravstvenog statusa putem tjelovježbe kao i potreba za dokazivanjem i nadmetanjem prisutna je i kod osoba s invaliditetom, te je zadaća svakog modernog društva omogućiti im uključivanje u sportske sadržaje u što većem broju.

II. 2. 5. Sport osoba s invaliditetom na području USK-a

Sportske aktivnosti osoba s invaliditetom moraju da budu usmjerene na okupljanje što većeg broja građana te kategorije stanovništva. Program i aktivnosti se moraju prilagođavati tjelesnim mogućnostima i kreću se od sportskih igara, do kuglanja, badmintona, streljaštva, boćanja, stolnog tenisa, šaha, atletike itd. Sve to zavisi od interesa učesnika, ali i od prostornih mogućnosti objekata, finansijskih sredstava i sl.

Sportska takmičenja i manifestacije osoba s invaliditetom nemaju samo takmičarski karakter već im je cilj okupljanje i druženje, razmjena iskustava i saznanja, podizanja nivoa svijesti o sopstvenim mogućnostima kada su u pitanju kvalitet u sportu i sportski rezultati, a sve s ciljem socijalizacije.

Da bi se ostvario program, ciljevi i zadaci sporta osoba s invaliditetom, neophodno je na prvom mjestu obezbijediti prostorne uslove za njihovo okupljanje, objekte prilagođene njihovim mogućnostima i potrebama, zatim animiranjem i propagandom okupiti što veći broj učesnika i jednom riječju stvoriti ambijent razumijevanja i podršku društva.

Na području našeg Kantona godinama se već radi na poboljšanju uključenosti i uživanju dobrobiti sporta osoba s invaliditetom. Onima koji se zbog specifičnosti svog invaliditeta ne mogu priključiti klasičnim sportskim udruženjima, omogućen je pristup u specijalizirane klubove i društva koji svojom tehničkom pristupačnošću i stručnim kadrovima omogućuju redovan rad i natjecanja u različitim kategorijama invalidnosti. Sport osoba s invaliditetom i sport gluhih su vrlo specifične sportske grane, koje za razliku od tzv. "standardnog" sporta uključuju različite vrste sportskih djelatnika: sportske asistente, asistente za korisnike invalidskih kolica, defektologe i sportske klasifikatore za sport osoba s invaliditetom. Sport osoba s invaliditetom i sport gluhih imaju veliku važnost u procesima inkluzije i poboljšanja kvalitete života osoba s invaliditetom. Ne postoji specijalizirani objekat ni prilagođeni prostor za organizaciju trenažnog procesa i takmičenja.

Broj sportskih klubova s invaliditetom: KIK „Una Sana“ Bihać, KIK „Sana“ Sanski Most, OKI „Bužim“ Bužim, Streljački klub „Sana“.

Tabela: 8 Broj sportista osoba s invaliditetom i zastupljenost osoba s invaliditetom u sekcijama

R/b	Naziv	Broj
1.	SSRI Bihać	30
2.	SSRI Cazin	47
3.	SSRI Sanski Most	43
4.	SSRI Bosanska Krupa	30
5.	SSRI Ključ	25
6.	SSRI Velika Kladuša	19
7.	SSRI Bužim	53

R/b	Naziv sporta	
1.	Mali nogomet	72
2.	Streljaštvo	35
3.	Boćanje	29
4.	Stolni tenis	35
5.	Šah	30
6.	Sportski ribolov	51
7.	Pikado	30
8.	Atletika	25
9.	Badminton	-
10.	Kuglanje	8

U ovaj broj nisu uključeni članovi klubova.

II. 2. 6. Školski sport, akademski sport i škole sporta na području USK-a

Školski sport podrazumijeva sportske aktivnosti učenika koje se provode kroz vannastavne aktivnosti u školama. Nastavnici i profesori tjelesnog i zdravstvenog odgoja u svojoj radnoj sedmici su obavezni održati dva školska časa vannastavnih aktivnosti. Na jednom času aktivno može učestvovati od 12 do 20 učenika, u zavisnosti od uslova za tjelesni i zdravstveni odgoj koje škola posjeduje. U praksi, najviše do 10% učenika je uključeno u sportske sekcije, što je, također, varljivo jer više učenika bude aktivno u različitim sportskim sekcijama.

Termini predviđeni za sportske sekcije, čak i onim školama u kojima postoje uslovi za realizaciju sekcija u radnoj sedmici, nedovoljni su da podstaknu značajnije uključivanje učenika u sportske aktivnosti pored redovne nastave tjelesnog i zdravstvenog odgoja. Dva ili četiri školska časa sekcije, u zavisnosti da li u školi radi jedan ili dva profesora, nikako ne mogu zadovoljiti potrebe učenika za redovnim bavljenjem tjelesnim aktivnostima, a dodatan problem je što često u dvoranama nema prostora za organizovanje i ta dva časa sedmično. Školske sportske dvorane se ponekad izdaju i na štetu termina predviđenih za sekcije.

Sportska takmičenja između ekipa škola na nivou gradova/općina pripremaju, organizuju i provode gradska/općinska udruženja pedagoga tjelesnog i zdravstvenog odgoja. Sportska takmičenja između škola na nivou Kantona i šire organizuje Kantonalno udruženje pedagoga fizičke kulture u saradnji s Kantonalnim sportskim savezom.

Program Dani školskog sporta USK-a “Hasan Hromadžić – Džemil Šalak”, takmičenja učenika i učenika osnovnih i srednjih škola, realizuje se zavisno od novčanih sredstava koja se izdvajaju iz budžeta.

Tabela 9: Program dana školskog sporta na području USK-a

Program Dana školskog sporta USK-a “Hasan Hromadžić – Džemil Šalak”						
Redovne aktivnosti						
Atletika (M+Ž)	Mali nogomet (M)	Odbojka (M+Ž)	Rukomet (M+Ž)	Košarka (M+Ž)	Šah	Stolni tenis
Dopunske aktivnosti						
Skijanje (M+Ž)			Plivanje (M+Ž)			
Program malih olimpijskih igara na federalnom nivou						
Košarka (M+Ž)		Odbojka (M+Ž)	Mali nogomet (M)		Atletika (M+Ž)	Stolni tenis

Školski sport podrazumijeva mnogo više aktivnosti nego što je to slučaj danas. Upitno je može li se uopće govoriti o školskom sportu, jer broj termina sekcija u školama nije dovoljan za bilo kakav ozbiljan rad. Rad profesora u sportskim sekcijama se ne plaća, kao što je to bio slučaj ranije, niti se sekcije mogu vrednovati i ulaziti u sedmičnu normu časova za svakog profesora.

Današnji rad sportskih sekcija sastoji se od selektiranja najuspješnijih učenika koji se onda kratko uigravaju za takmičenja u okviru Dana školskog sporta USK-a, tako da o školskom sportu možemo pričati samo kao školskom takmičenju najuspješnijih učenika. Pored stručnog kadra i dovoljnog broja časova, za uspješno organizovanje školskog sporta neophodna je i infrastruktura, odnosno prostor za izvođenje sportskih sekcija i neophodna oprema i rekviziti. Međutim mnogi učenici su uključeni u rad školskih sportskih sekcija. Brojno stanje učenika i brojno stanje učenika koji su uključeni u sportske sekcije u osnovnim i srednjim školama su date u tabelama (10, 11, 12, 13 i 14 koje se nalaze u poglavlju VIII. 2. Lista tabela potrebnih za razumijevanje teksta str. 80–87).

Prostorni uvjeti za realizaciju nastave tjelesnog i zdravstvenog odgoja:

- Od ukupno 49 osnovnih škola u kojima se realizira nastava tjelesnog i zdravstvenog odgoja 42 škole raspolažu salama za tjelesni i zdravstveni odgoj,
- Sedam osnovnih škola ne posjeduje salu za realizaciju nastave tjelesnog i zdravstvenog odgoja,
- Od ukupno 23 srednje škole u kojima se realizira nastava tjelesnog i zdravstvenog odgoja 9 škola raspolaže salama za tjelesni i zdravstveni odgoj,
- Četrnaest srednjih škola ne posjeduje salu za realizaciju nastave tjelesnog i zdravstvenog odgoja,
- U centralnim i područnim školama ima 61 otvoreni poligon (sportsko igralište) različite površine i funkcionalnosti na kojima se realizira program iz tjelesnog i zdravstvenog odgoja, ovisno od vremenskih prilika i nastavnog sadržaja koji se realizira.

Akademski sport

Trendovi bavljenje tjelesnom aktivnošću adolescenata i postadolescenata su usmjereni ka bavljenju rekreativnim aktivnostima. Ovo razdoblje obilježava prijelaz, a često i kombinaciju obrazovnog i profesionalnog rada. U suvremenom životu i radu naglašeni su izazovi prilikom usklađivanja svakodnevnih obaveza i vremena za rekreaciju, pa se često pojavljuje pad interesa za tjelesne aktivnosti zanemarujući njenu važnost. Pored toga, limitiranost termina i visoka cijena korištenja raspoloživih zatvorenih sportskih objekata, te neadekvatni uvjeti za rekreativne aktivnosti na otvorenom, posebno tokom zimskog perioda djeluju demotivirajući na studentsku populaciju. Sport na akademskoj razini se različito tretira na našem Kantonu. Na Unsko-sanskom kantonu je osnovan JU Univerzitet u Bihaću koji je sastavljen od sedam organizacijskih jedinica tj. fakulteta čiji je osnivač Vlada Unsko-sanskog kantona. Visokoškolske ustanove na našem kantonu u svom vlasništvu nemaju sportskih objekata, a organizacija sportskih sadržaja ovih ustanova se obavlja isključivo u prostorima koje nude lokalne zajednice.

Sadržaji sportskih aktivnosti kao i uslovi za njihovu realizaciju moraju da budu određeni programima i aktivnostima Univerziteta. Sport u sklopu kojeg se utiče na stanje zdravlja i psihofizičke sposobnosti, kroz razne vidove takmičenja, studentima pruža mogućnost da izražavaju i zadovoljavaju svoje potrebe i ostvaruju određeni stepen sportskih dostignuća.

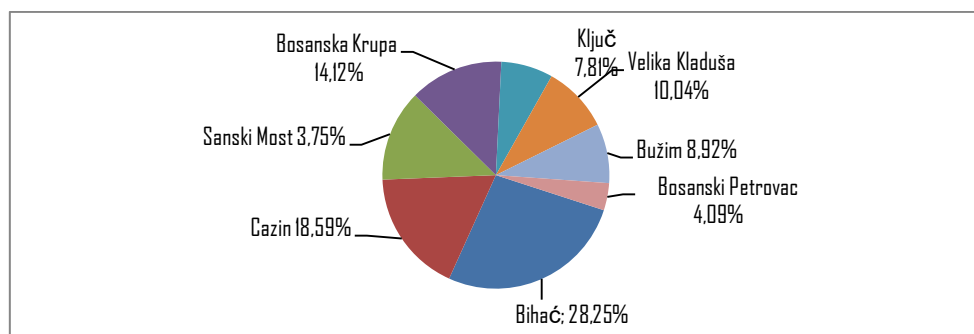
II. 2. 7. Takmičarski sport na području USK-a

Pod takmičarskim sportom se smatra svaki organizirani oblik bavljenja sportom unutar sportskoga kluba s dominantnim ciljevima sudjelovanja na službenim takmičenjima, te ostvarivanja takmičarskih rezultata. Osnovna podjela takmičarskog sporta je na vrhunski sport, kvalitetan sport i neselektivni sport. Vrhunskim, odnosno selektivnim sportom bave se pojedinci koji zadovoljavaju stroge selekcijske kriterije, što znači da potencijalni sportaši moraju pokazati visoku razinu sposobnosti i osobina za bavljenje vrhunskim sportom. Na području vrhunskoga sporta vrijede posebna pravila i tehnologija rada koja nije prihvatljiva na području neselektivnoga sporta. Vrhunski sport karakterizira izrazita usmjerenost prema maksimalnom razvoju faktora koji utječu na postizanje sportskoga rezultata, selektivnost u odabiru onih kojima je namijenjen, profesionalizacija većine njegovih sudionika (sportista, trenera, sportskih djelatnika) te specifična tehnologija pripreme, provedbe i kontrole trenažnoga procesa. Vrhunski sport ostvaruje značajne rezultate na međunarodnoj razini. Zbog svojega naglašenoga takmičarskog karaktera i atraktivnosti, vrhunski sport privlači znatnu javnu i medijsku pažnju. Kvalitetan takmičarski sport, za razliku od vrhunskoga, svoje takmičarske domete dominantno ostvaruje na državnoj razini takmičenja te ima nešto niže zahtjeve u pogledu selektivnosti sportista, nižu razinu profesionalizacije koja graniči s poluprofesionalnim i amaterskim karakteristikama sudionika (sportista, trenera, sportskih djelatnika) te niže zahtjeve u tehnologiji sportske pripreme i trenažnog procesa. Neselektivni sport je osnovna razina bavljenja takmičarskim sportom. Klubovi i sportaši te razine uglavnom sudjeluju na regionalnim ili lokalnim takmičenjima, a rjeđe na državnim takmičenjima na kojima ostvaruju skromnije rezultate. Selektivnost sportista koji se takmiči na toj razini je niska, a sudionici (sportaši, treneri, sportski djelatnici) su dominantno amaterskih osobina s rjeđim poluprofesionalnim karakteristikama.

Krovna sportska organizacija na našem kantonu je Sportski savez Unsko-sanskog kantona, a koja u svom članstvu ima 8 gradskih/općinskih sportskih saveza (Bihać, Cazin, Sanski Most, Bosanska Krupa, Ključ, Velika Kladuša, Bužim i Bosanski Petrovac), 12 Saveza jednog sporta – Strukovni

savezi (nogomet, košarka, odbojka, rukomet, karate, judo, kickbox, teakwan-do, atletika, stolni tenis, tenis, šah), Savez za sport i rekreaciju invalida i ratnih vojnih invalida USK-a i Društvo pedagoga tjelesnog odgoja USK-a. Ova udruženja predstavljaju nosioce razvoja sporta na Unsko-sanskom kantonu. Na osnovu sprovedene ankete na području Unsko-sanskog kantona registrirano je 269 sportskih udruženja, klubova na nivou gradova/općina USK-a kojima je sport osnovna grupa djelatnosti, a u istima je evidentirano 11.238 sportista.

Prema podacima iz ankete, najviše udruženja/klubova registrirano je u gradu Bihaću, a najmanje u općini Bosanski Petrovac.

Dijagram 1: Grafički prikaz zastupljenosti sportskih klubova-udruženja u gradovima/općinama USK-a
Izvor: Anketa Sportskog saveza USK-a iz 2021.godine

Sportski klubovi udruženi su u saveze jednog sporta – strukovne saveze i sportske saveze gradova/općina USK-a. Ovakvim načinom pružaju se razne mogućnosti pomoću kojih je moguće olakšati i unaprijediti rad klubova. Prijava programa za zadovoljenje javnih potreba u sportu, saradnja i logistička pomoć pri organizaciji manifestacija, potpora u vidu obrazovanja i usavršavanja sportskih djelatnika, pomoć pri nabavci sportske opreme, te promocija sportova samo su neke od mogućih koristi usmjerenih ka sportskim klubovima. Inzistiranjem na osnivanju kantonalnih saveza jednog sporta –strukovnim savezima u sportovima u kojima oni nisu osnovani, jača se sistem te se pridonosi boljoj komunikaciji među klubovima istih sportova. Sportski savezi su dužni predlagati programe javnih potreba u sportu i raspolagati sredstvima za tu namjenu te time jačati autonomiju sporta i, na neki način, depolitizirati finansiranje sporta na lokalnoj razini.

Sistem takmičenja na državnoj razini briga je matičnih nacionalnih sportskih saveza koji kontroliraju i takmičenja na nižim razinama dopuštajući im i različitu organizaciju od kantona do kantona. Taj je sistem u Unsko-sanskom kantonu dobro uređen, čemu pridonose kantonalni strukovni savezi koji brinu o organizaciji na nižim razinama. Strukovni savezi mahom brinu i organiziraju takmičenja mladih dobnih skupina, a posebno je to izraženo u sportskim igrama.

Sportski klubovi, kao osnovne organizacijske jedinice, osnovani su radi obavljanja sportske djelatnosti sudjelovanja u sportskim takmičenjima i u njima sportaši ostvaruju svoje sportske ciljeve i interese. Od sportskih klubova – udruženja za takmičenje očekuje se da osiguraju uvjete za razvoj mladih sportista putem kvalitetnih trenažnih procesa i njihovo uključivanje u sistem takmičenja. Također, od klubova se očekuje da stvaraju uvjete za postizanje vrhunskih sportskih dostignuća. Za realizaciju takvih ciljeva, neophodna je odgovarajuća materijalna osnova koju klubovi u postojećim prilikama finansiranja teško ostvaruju. Stoga postoji potreba za posebnom brigom lokalne i kantonalne samouprave, te pripadajućih sportskih zajednica da modelima finansiranja očuvaju sistem takmičarskog sporta. Izuzetno je važno da su aktivni sportaši, počevši od razine početnika, uključeni u takmičarske aktivnosti s obzirom na to da one predstavljaju najvažniju pokretačku motivaciju za bavljenje sportom.

Stanje broja registriranih, odnosno aktivnih sportista u Unsko-sanskom kantonu u 2021. godini prikazan je u tablici br. 15, a prema podacima dostavljenim od strane sportskih saveza gradova/općina USK-a prikazan je ukupan broj sportista. Sportaši su podijeljeni prema uzrasnim kategorijama i spolu.

(Tabela 15. Broj klubova i sportista na području USK-a poglavlju VIII. 2. Lista tabela potrebnih za razumijevanje teksta str. 88).

Prestanak aktivnog bavljenja sportom najčešće slijedi nakon završetka srednje škole, a uzrok te činjenice trebalo bi posebno istražiti i analizirati. Neprilagođeni sistemi takmičenja, visoki troškovi organizacije takmičenja, reforma visokog školstva, mobilnost studenata, finansiranje programa javnih potreba koji su usmjereni mlađim uzrastima te siromašni klubovi čije finansiranje počiva na članarinama sportskih škola i mlađih uzrasta – samo su neki od uzroka.

Jedan od pokazatelja kvalitete sporta u Kantonu je broj osvojenih medalja. Sljedeća tablica daje hronološki prikaz osvojenih medalja od 2016. do 2020. godine na državnoj i međunarodnoj razini, a u prilogu se nalazi pregled osvojenih medalja po sportovima, također na državnoj i međunarodnoj razini, te međunarodnih rezultata sportista podijeljenih prema uzrasnim kategorijama.

Tabela 16: Pregled osvojenih medalja sportista USK-a na državnim i međunarodnim takmičenjima (Državna takmičenja – 1. mjesto, međunarodna takmičenja, plasman u prva tri mjesta)

Kategorije takmičenja	Ukupan plasman	2016	2017	2018	2019	2020
Državno prvenstvo	192	55	35	40	37	25
Državni kup		-	-	-	-	-
Državni super kup		-	-	-	-	-
DRŽAVNA TAKMIČENJA	192	55	35	40	37	25
Evropsko prvenstvo	9	1	1	1	6	-
Mediterranske igre	-	-	-	-	-	-
Olimpijske igre	-	-	-	-	-	-
Svjetske igre mladih	-	-	-	-	-	-
Svjetsko prvenstvo	8	2	2	1	3	-
Balkansko prvenstvo	12	3	3	2	3	1
MEĐUNARODNA TAKMIČENJA	29	6	6	4	12	1

Izvor: Anketa sportskog saveza USK-a 2021.godine

II. 2. 8. Organizacija velikih sportskih priredbi na području USK-a

Sportske priredbe doprinose promociji sporta i sredine u kojoj se održava. Međunarodne sportske priredbe afirmišu naš sport i našu zemlju u inostranstvu pa je jasan motiv sportskih saveza da organizuju velika sportska takmičenja, kao i šire zajednice. Do razilaženja interesa sporta i šire zajednice dolazi obično samo oko pitanja manje atraktivnih priredbi (kadetsko ili juniorsko takmičenje), one koštaju, relativno malo afirmiraju, ali su nerijetko važan uvjet za dobivanje većih sportskih takmičenja, za što nestrpljiva šira javnost nema uvijek razumijevanja.

Sportu posebno koriste uravnoteženi interesi sporta i javnosti, odnosno vlasti, jer to pogoduje trajnom širenju materijalne osnove sporta, izgradnjom novih objekata ili nabavkom opreme. Sport tako može i najbolje materijalizirati objektivno obostrani interes za priredbama. Upravo to je razlog zbog čega sport, u opredjeljivanju za sportske priredbe, treba negovati dobre odnose s lokalnom vlašću, odnosno državom.

Lokalna vlast i država moraju sudjelovati u pripremi, finansiranju i provedbi prije svega velikih međunarodnih sportskih priredbi poput svjetskih, evropskih i balkanskih prvenstava, mogu podržavati i tradicionalne međunarodne sportske manifestacije iz kalendara međunarodnih sportskih federacija, a lokalna vlast može naći zajednički interes sa sportom i u organizaciji prigodnih sportskih priredbi i finansirati ih. Bitno je da se, u odabiru i finiširanju priredbi, uz pojedinačne, poštuju i opći sportski interesi.

Da bi se sama sportska manifestacija mogla održati potrebno je ispunjenje brojnih preduvjeta kao što su: prepoznavanje važnosti bavljenja sportom od strane zajednice, bilo na lokalnoj ili državnoj razini, zadovoljavanje odgovarajuće pravne regulative, osiguravanje finansijskih sredstava kroz budžete, sponzorstva ili donacije. Potrebno je, zatim, aplicirati na javne pozive od strane sportskih saveza ili

klubova kako bi se participiralo u osiguranim novčanim sredstvima, zadovoljavanje svih traženih uvjeta za dodjelom sredstava, a da se ne spominju i ostali tehnički preduvjeti kao postojanje objekata i infrastrukture koji bi mogli podržati održavanje spektakularnih klizačkih manifestacija. Svaki gore naveden segment, jednako je važan, jednako mora biti ispunjen i svaki će na određen način biti spomenut u ovom završnom dijelu radu.

II. 2. 9. Turistički potencijali i razvoj sporta USK-a

Turizam i sport ne samo da su postali dvije vrlo popularne, globalne, društvene aktivnosti koje su se izrazito razvile od dvadesetog stoljeća do danas, već su obje aktivnosti postale dio naše globalne kulture. Nositelji tih dviju pojava u pravilu su isti subjekti.

Evidentno je da broj međunarodnih putovanja kontinuirano raste, i to značajnim stopama rasta („geografska raširenost i broj putovanja povezanih sa sportom rastu eksponencijalno“) i postaju jednim od najbrže rastućih oblika turizma koji bilježi procijenjene stope rasta od oko 10% godišnje. Prema istraživanju North American convention of tourism bureaus smatra se da sport ostvaruje 25% svih turističkih prihoda. U drugome je istraživanju izračunato da direktan doprinos sportskih aktivnosti u turizmu čini 32% (Bartoluci i sar., 2007). I turizam i sport komplementarni su dijelovi industrije slobodnog vremena. Činjenica da su turizam i sport međuovisne pojave i da imaju brojna zajednička interesna područja (De Villiers, 2001) potvrđuje razlog zbog kojega je moguće generalizirati trendove u razvoju turizma i povezati ih s globalnim trendovima razvoja sportskog turizma (Bartoluci i sar., 2007).

Evidentna je međusobna zavisnost ovih dviju pojava. Sport obuhvaća turističke aktivnosti, a turizam se, s druge strane, barem jednim dijelom, zasniva na sportu i rekreaciji. Važnu su ulogu, kod jačanja ove poveznice, odigrale promjene u društveno-ekonomskim odnosima jer su putovanja i bavljenje sportom postali dostupni širokom sloju ljudi, a ujedno je ovakav pristup postao središnji način životne filozofije. Osim prihvaćanja činjenice da su sport i putovanja postala dostupna svima, druga je ključna vrijednost promjene da su sport i putovanja postali središnji aspekti načina života (Kostelac i sar., 2016).

S obzirom na činjenicu da je Unsko-sanski kanton smješten na krajnjem sjeverozapadnom području BiH, te da graniči s južnim i jugoistočnim dijelovima Republike Hrvatske, smatra se da ima veoma povoljan geoprometni položaj. Značajno bogatstvo i prepoznatljivost Unsko-sanskog kantona jesu prirodne ljepote, posebno vode, od čega se izdvajaju rijeke Una i Sana i njihove brojne pritoke s većim ili manjim vodotocima, toplim izvorima, pećinama i šumama koje čine izuzetne pejzažne vrijednosti ovog područja. Temeljem jedinstvenosti prirodne ljepote rijeke Une, područje oko rijeke Une je 2008. god. proglašeno nacionalnim parkom, tako da Unsko-sanski kanton ima i Nacionalni park Una.

Na razvoj Nacionalnog parka Una dakako da se naslanja razvoj svih oblika turizma vezanih za prirodne ljepote ovog kraja, u šta se svakako ubrajaju: sportsko-rekreacioni turizam-rafting, kajak, kanu, planinski, lovni, ribolovni, avanturistički, biciklistički, pješački itd. Turisti modernog doba sve su više zainteresirani za aktivni turizam, a upravo je Unsko-sanski kanton u mogućnosti da ponudi takve sadržaje. S obzirom na komparativne prednosti koje imamo, sport i rekreacija bi se trebali zapravo promovirati kao jedan od ključnih proizvoda s obzirom na to da imamo mnoštvo rafting klubova, ribarskih i lovnih društava, planinarskih društava, biciklističkih klubova, uređenih pješačkih i planinarskih staza, biciklističkih staza, čemu svjedoče podaci o manifestacijama i takmičenjima organiziranim od strane gore pomenutih klubova i društava. Sama organizacija velikih sportskih manifestacija umnogome doprinosi povećanju turističkog prometa, te u konačnici utječe na povećanje prosječnog zadržavanja turista na području USK.

Sve veće zanimanje turista za brojnim sportskim aktivnostima svakako ide u prilog razvoju sportskog turizma na našim prostorima. Da bi neko područje optimalno iskoristilo sve svoje resurse, u ovom slučaju resurse za razvoj sportskog turizma, mora poznavati svoju ponudu, ali i spoznati karakteristike buduće turističke potražnje kako bi svoje napore usmjerila prema pravom tržišnom segmentu na odgovarajući način.

U planinskim predjelima postoje prirodni i drugi preduvjeti za razvoj sportskog turizma, od planinarenja, skijanja, trčanja i sl. Već imamo postojeću infrastrukturu koju bi trebalo adaptirati, negdje u potpunosti izgraditi nove sportsko-rekreacijske objekte i prateće sadržaje te omogućiti bolju prometnu povezanost. Mogućnosti za razvoj sportskog turizma postoje i na vodi kao glavnom obilježju Unsko-sanskog kantona.

Iako Unsko-sanski kanton ima razvijene i izgrađene kapacitete kada je u pitanju rafting, ribolov, kajak, kanu, ronjenje itd., izgradnja novih i adaptacija postojećih, omogućila bi potpunije iskorištavanje turističkih kapaciteta u predsezoni i postsezoni.

Na području Unsko-sanskog kantona dva su izvora ljekovite vode – Lječilište „Gata“ Bihać i Banja „Ilidža“ Sanski Most, koji bi se mogli iskoristiti kao kombinacija nekih sportskih programa s programima zdravstvenog turizma, za oporavak sportaša, osoba koje se sportom bave rekreativno, osoba s invaliditetom i sl. U tabeli broj 17. su prikazani rezultati ostvarenih noćenja prema vrstama objekata na USK-u, prema podacima Federalnog zavoda za statistiku koja se nalazi u poglavlju VIII. 2. (*Lista tabela potrebnih za razumijevanje teksta str. 89*).

II. 2. 10. Zdravstvena zaštita sportista na USK-u

Cilj odgovorne zdravstvene politike je zaštita i unapređenje zdravlja pojedinca, porodice i sveukupnog stanovništva, čime se svakom čovjeku omogućuje produktivan i kvalitetan život. Konačni cilj zdravstvene zaštite jest približavanje idealu zdravlja, prema definiciji Svjetske zdravstvene organizacije – zdravlje nije samo odsutnost bolesti ili oronulosti, već stanje potpunoga tjelesnog, duševnog i socijalnog blagostanja.

Odnos zdravlja i fizičke aktivnosti možemo posmatrati iz dva ugla. Sportske aktivnosti i fizičko vježbanje poboljšavaju ukupno psihofizičko stanje ljudskog organizma, ali isto tako pretjerano, nekontrolisano, fizičko naprezanje može oštetiti zdravlje sportista i rekreativaca – posebno kada je zdravstveno stanje pojedinca (bilo) narušeno i prije početka vježbanja.

Obaveza sprovođenja ljekarskog pregleda u većini takmičarskih sportova uvjetovana je od strane takmičarskih komisija strukovnih saveza, a kod manje razvijenih sportova sve je prepušteno savjesti voditelja klubova i samih sportista. Samo su takmičari obavezni imati ljekarski pregled, pa se postavlja pitanje šta je s onima koji tek počinju trenirati ili još nisu dostigli takmičarski nivo. Također, poznato je da veliki broj takmičara ne prolazi sistematski pregled ili su pregledi površni, a cilj je samo imati uvjerenje zbog obaveza koje nameće takmičenje. Osnovni problem adekvatnog ljekarskog pregleda sportista, ali i rekreativaca, su troškovi samog pregleda. Sportski kolektivi, od kojih većina jedva da ima neku realnu finansijsku konstrukciju, nemaju dovoljno sredstava da snose troškove redovnih ljekarskih pregleda, a s druge strane nadležne institucije, medicinske ustanove, nedovoljno prate ovaj problem, te nisu svojim aktima ustanovili tačne propise, načine provjere i sankcije.

Povrede koje nastaju na treninzima i takmičenjima u nekim klubovima sanira klupski ljekar dok se u većini slučajeva povrijeđeni sportisti javljaju gradskim/općinskim službama medicinske pomoći kroz redovnu proceduru porodične ambulante. Vrlo često, igrači ili igračice koji nisu državljani Bosne i Hercegovine i nemaju regulisanu odgovarajuću zdravstvenu zaštitu.

Na važnost preventivnih pregleda sportaša upozorava i podatak o 2,8 puta većem riziku od iznenadne srčane smrti sportaša u odnosu na građane koji se na bave sportom. Osobe koje treba pregledavati nisu samo vrhunski sportaši i oni u sistemu takmičenja, već i velik dio stanovništva koji se bavi bilo kakvim oblikom sportske aktivnosti, odnosno rekreacije, poput maratonaca i biciklista koji se pojedinačno takmiče u sklopu organiziranih sportskih događanja.

II. 3. SWOT analiza

SWOT analiza predstavlja sažetu sintezu nalaza prethodne situacione analize, tako što se najvažniji nalazi razvrstavaju, prema mogućnostima njihovog uticaja na efektiviranje razvojnog potencijala sporta i tjelesnog odgoja USK, na **snage** i **prilike** koje treba ojačati i iskoristiti, te **slabosti** i **prijetnje** koje treba smanjiti i neutralizirati.

Tabela 17: SWOT analiza

SNAGE	SLABOSTI
Značajna prirodna bogatstva (šume, vode) i Nacionalni park Una; Razvoj sportskog turizma, posebno na osnovu postojanja NP Una; Razvijeni formalni programi obrazovanja odraslih; Organizovan sistem uključivanja djece u pokretu u formalni obrazovni sistem; Akreditovan i razvijen sistem visokog obrazovanja na Univerzitetu u Bijaću kao pretpostavka za uspostavljanje instituta, istraživačkih centara i drugih naučno-obrazovnih institucija; Sistematičan i strateški način pristupa pitanjima definisanja izazova mladih i povećanje stepena finansiranja projekata mladih u oblasti sporta i tjelesnog odgoja; Očuvan ekosistem prilikom korištenja potencijala u sportske svrhe; Namjenska sredstva, fondovi i projekti u oblasti sporta i tjelesnog odgoja prepoznati u Federalnoj strategiji razvoja; Namjenski projekti federalnih ministarstava obrazovanja, sporta i zaštite životne sredine; Namjenski projekti kantonalnih ministarstava obrazovanja, nauke, kulture i sporta, i ministarstva zdravstva i socijalne skrbi;	Loša saobraćajna povezanost (udaljenost od autoputova, aerodroma, luka); Nedovoljno razvijeni kapaciteti za održivo upravljanje i korištenje resursa u oblasti sporta; Smanjenje broja stanovnika; Nizak stepen iskorištenosti ulaganja na osnovu Zakona o javno privatnom partnerstvu; Nerazvijeni kapaciteti za razvoj amaterskog i profesionalnog sporta; Niska prosječna plata; Značajan broj nezaposlenih Predškolski odgoj i obrazovanje ne predstavlja obavezni dio odgojno-obrazovnog sistema i nedostatak (fizičkih i ljudskih) kapaciteta za prijem djece, time i organizirano bavljenje tjelesnom aktivnošću; Kontinuirano smanjenje broja učenika i studenata, područnih škola, broja odjeljenja te smanjenje prosječnog broja učenika po nastavniku i na 1000 stanovnika; Loša infrastrukturna opremljenost osnovnih i srednjih škola sportskim objektima i rekvizitima; Prekapacitiranost urbanih škola i nedostatak pripremljenosti škola za djecu s poteškoćama u razvoju, rad s djecom s problemima u razvoju, za manjinske grupe djece i za rad s posebno talentiranom djecom; Nedostatak prostora za smještaj studenata i razvoj visokog obrazovanja u cjelini; Formalno javno obrazovanje nije u dovoljnoj mjeri usmjereno na povezivanje s tržištem rada i promoviranjem zanimanja (sportski trener, sportski menadžer, sportski novinar); Nedostatak društvene infrastrukture (sportska, obrazovna i kulturna infrastruktura, domova za stare i iznemogle); Nepostojanje Zavoda ili specijaliziranih ambulanti za sportsku medicine, zbog čega je uskraćena kvalitetna zdravstvena zaštita sportista na USK; Nedostatak adekvatnog monitoringa korištenja resursa u oblasti sporta; Nedovoljan razvoj i korištenje obnovljivih izvora energije u svrhu ušteda – većina javnih objekata u oblasti sporta je energetska neefikasna; Nedostatak prostorno-planskih dokumenata na nivoima

	jedinica lokalnih samouprava; Nepostojanje otvorenih i zatvorenih sportskih bazena za plivanje čime se značajno, u velikom broju, smanjuje mogućnost treniranja sportova u vodi; Loš status sporta na Univerzitetu u Bihaću;
PRILIKE	PRIJETNJE
Povećanje turističke aktivnosti kroz povezivanje s oblasti sporta i poboljšanje turističke ponude; Uključivanje interesa tržišta rada i poslodavaca u kreiranje obrazovne i sportske politike; Mogućnost rasta sektora pružanja usluga u tercijarnu zdravstvenu zaštitu i rehabilitacijski tretman za šire područje kroz Zavod za sportsku medicinu; Dobra geografska pozicija u smislu različitih klimatskih uticaja (mediteranske, submediteranske i umjereno-kontinentalne klimatske zone za uključivanje sporta u turističku ponudu; Potencijal dijaspori i povratnika iz inostranstva za ekonomski i društveni razvoj i ulaganje u sport; Veliki interes djece i mladih za bavljenje sportom; Prirodna mogućnost bavljenja određenim sportovima na vodi i u vodi; Potencijal na Univerzitetu u Bihaću, Odsjek za tjelesni odgoj i sport vezano za edukaciju kadrova u oblasti sporta (formalnu i neformalnu);	Dinamika promjena u tehnologiji koja može dovesti do rapidnog gubitka konkurentnosti na globalnim tržištima; Uticaj pandemije na razvoj sporta i turizma; Neizvjesnost u vezi s uticajem na korištenje prirodnih potencijala izazvana pandemijskom krizom i posljedicama po društveni razvoj i okoliš; Regionalna politička i ekonomska nestabilnost; Nastavak zaostajanja BiH u odnosu na druge zemlje zapadnog Balkana; Elementarne nepogode i druge nesreće (poplave, požari i drugo); Izražene migracije stanovništva;

II. 4. Strateški pravci razvoja

Strateški pravci razvoja definišu se na osnovu upoređivanja sadašnjeg stanja i kretanja u ključnim oblastima razvoja sporta, tjelesnog odgoja i svih drugih oblika izražavanja sportske kulture sa strateškim usmjerenjima s nivoa FBiH, države BiH, kako bi se iskoristile postojeće snage, prednosti i raspoložive prilike u lokalnom, regionalnom i globalnom okruženju, a uz nastojanje da se eliminišu slabosti i prijetnje koje izazivaju negativan uticaj i negativno djeluju na kompletan razvoj sporta i svih vidova sportske kulture.

U skladu sa Strategijom razvoja USK-a II. 1. 8. 2. Rezime stanja, razvojnih izazova i perspektiva u sektoru društvenog razvoja s aspekta sporta na lokalnom i kantonalnom nivou su usklađeni s ciljevima finansiranja iz budžetskih sredstava kao i da u općinama treba definisati prostore multidisciplinarnih sportskih površina

koje će imati i rekreativni i takmičarski karakter. Oprema i stanje školskih dvorana za tjelesni odgoj je takvo da treba pristupiti proširivanju kapaciteta i opremanju potrebnom aparaturom.

Strateški pravci su usklađeni s pravcima razvoja USK-a 1. Privredni razvoj zasnovan na znanju i održivom korištenju prirodnih resursa kao i pravcu 2. Razvoj inkluzivnog i prosperitetnog društvenog sektora u koji spada i sektor sporta gdje se naglašava „Društvena infrastruktura USK (čime se podrazumijeva obrazovanje, zdravstvo, socijalna zaštita, kultura, sport itd.)“.

USK ima puno izrazitih prednosti (pogranični položaj, bogato prirodno i kulturno-historijsko naslijeđe, postojanje Nacionalnog parka, izrazito prirodni resursi za atraktivne sportske sadržaje u obliku adrenalinskih sportova, sportova na vodi i u vodi. Ovu strategiju smo zamislili tako da bude vođena osnovnom idejom da se te komparativne prednosti koje nudi naš geografski položaj, prirodno okruženje i svi resursi koje smo razvili da prerastu u prednosti. U tu svrhu treba iskoristiti i sve političke momente da se izgradi jedinstvena sistemska podrška sektoru koji itekako može ojačati kompletne privredne potencijale USK-a.

U skladu s gore navedenim pristupom opredijelili smo se za sljedeće strateške pravce razvoja:

1.	Podizanje nivoa razvoja i održivo korištenje kapaciteta sporta
2.	Razvoj takmičarskog sporta i masovnog sporta djece i omladine kroz amaterski i školski sport

II.4.1. Prvi strateški pravac – Podizanje nivoa razvoja i održivo korištenje kapaciteta sporta

Ovaj strateški pravac usmjeren je na razvoj i dobro upravljanje i koordinaciju sportskih organizacija, društava, udruženja na području USK-a da zajedničkim koordiniranim aktivnostima obezbijede najbolje uslove za bavljenje sportom, tjelesnom aktivnošću u skladu sa svojim ingerencijama i obavezama. Potrebno je obezbijediti održivo finansiranje svih vidova tjelesne aktivnosti i sporta. S obzirom na trenutačno stanje na USK-u u pogledu finansiranja potrebno je osposobiti timove u svim organizacijama sporta, udruženjima, a posebno sportskim savezima za pisanje i realizaciju različitih kako domaćih, tako i međunarodnih projekata posebno prekogranične saradnje.

U ovu svrhu uključiti naučne i stručne radnike s Univerziteta (Odsjek za tjelesni i zdravstveni odgoj i sport) koji već imaju veliko iskustvo u pisanju i realizaciji infrastrukturnih, naučnih kako domaćih, tako i međunarodnih. Posebnu pažnju posvetiti IPA projektima prekogranične saradnje u saradnji s nama bliskim općinama iz Republike Hrvatske.

Obezbjeđivanje uslova za stvaranje kvalitetnih stručnih kadrova u svim razinama i vidovima sportske organizacije je jedan od ključnih uvjeta za podizanje kapaciteta razvoja sporta.

Podizanje nivoa zdravstvene zaštite sportista je od ključne važnosti za sigurnost svih učesnika u sportu i tjelesnoj aktivnosti. Veliki broj sportista na USK-u zahtijeva kvalitetnu zdravstvenu zaštitu koja bi se mogla odvijati kroz osnivanje Zavoda za sportsku medicine USK-a.

MONKiS-a USK-a kao nadležno ministarstvo u ovom sektoru treba da usaglasi stanje s promjenama u ekonomiji i da nađe način za podizanje kapaciteta kroz saradnju sa svim drugim resursima kao i da poveže i obezbijedi uvjete, posebno kada je u pitanju infrastruktura i finansiranje sporta. Saradnja s Ministarstvom za zaštitu okoliša je od ključne važnosti za utopljanje sportskih objekata čime se postiže ekološki održivo finansiranje i ušteda energije. Ministarstvo daje jasne smjernice i omogućuje podizanje nivoa rada primjenom zakonskih i podzakonskih akata, pomažući sve naše partnere u oblasti rukovođenja, komercijalizacije, ljudskih resursa itd.

Razvoj sportske infrastrukture jedna je od osnovnih pretpostavki razvoja sporta u Unsko-sanskom kantonu. Pri planiranju, projektiranju i izgradnji sportskih objekata nameće se pitanje trenutnog stanja razvijenosti sportske infrastrukture.

Od krucijalne važnosti je izgradnja bazena za plivanje. USK nema niti jedan bazen u kojem bi se mogla održavati takmičenja i škola plivanja za djecu. USK je u BiH jedan od kantona koji ima najviše djece neplivača što je poražavajuće u 21. vijeku.

USK ima potencijal da povećanjem stepena iskorištenosti resursa u oblasti sportske infrastrukture uz održivo upravljanje i razvoj kapaciteta posebno sportskih dvorana i otvorenih sportskih objekata poboljša kvalitet sporta, utiče na razvoj svih segmenata sportske kulture i poboljšanje kvaliteta života stanovništva USK-a. Sve sportske objekte, javne i privatne, otvorenog i zatvorenog tipa potrebno je staviti u funkciju razvoja sporta, omasovljenja sporta svim generacijama, a posebno učenicima i studentima, vrhunskim sportistima, kao i poboljšanje turističke ponude, nuđenjem novih kvalitetnijih proizvoda. Sve sportske ustanove treba prilagoditi potrebama posebnih grupa, kao što su djeca u predškolskim ustanovama, mladi, adolescenti, osobe treće životne dobi kao i osobe s invaliditetom.

Postoje značajni resursi na području USK-a koji se u određenoj mjeri koriste ali se stepen iskoristivosti tih resursa može povećati. Pritom se misli na sve objekte koji su u vlasništvu bilo USK-a, općina ili privatnog sektora. Potrebno je iskoristiti sve potencijale koje nudi Nacionalni park Una koji je generator razvoja turizma na području USK-a. Potrebno je maksimalno iskoristiti taj svojevrsan prirodni fenomen i napraviti poveznicu sporta i turizma. Tu se prevashodno misli na kreiranje proizvoda kroz održivo upravljanje i izgradnju novih biciklističkih staza na području cijelog Kantona, obilježavanje planinarskih staza, obnova i izgradnja novih planinarskih domova, izgradnja otvorenih i zatvorenih bazena, sa sportskim sadržajima kreiranih kao turistički proizvod.

Kako bi se resursi u oblasti sporta koristili na najbolji mogući način, potrebno je, u najvećoj mogućoj mjeri, dodati vrijednost ovim objektima, što se može postići obnovom, boljom opremljenošću sportskim rekvizitima, boljom iskoristivosti usluga visokog kvaliteta. Za to je potrebno obnoviti sve objekte i staviti ih u funkciju održivog razvoja masovnog sporta djece i omladine, amaterskog i profesionalnog sporta, kao i rekreacije stanovništva. Nedostajeće objekte je potrebno izgraditi ili dograditi.

Kroz različite evropske i domaće projekte u saradnji s lokalnim zajednicama planirati izgradnju javnih i privatnih bazena otvorenog i zatvorenog tipa jer je to prijerka potreba stanovništva USK-a. Na taj način povećavamo broj sportova koji se nude mladima, a također obogaćujemo turističku ponudu kako bismo mogli duže zadržati turiste na području USK-a.

II.4.2. Drugi strateški pravac – Razvoj takmičarskog sporta i masovnog sporta djece i omladine kroz amaterski i školski sport

Za razvoj takmičarskog sporta neophodno je stvoriti određene preduvjete. Prije svega, misli se na davanje maksimalne podrške mladim ljudima koji žele ostvariti vrhunske rezultate bilo kroz amaterski ili profesionalni sport. Prema Zakonu o sportu BiH i Zakonu o sportu USK-a postoje stanovite razlike između organizacije ova dva vida sporta.

Amaterski sport se organizira u skladu sa Zakonom o udruženjima i fondacijama FBiH i Zakonom o sportu USK-a. Amaterski sportski klub je dobrovoljna nevladina neprofitna organizacija koja se organizira kao udruženje građana za obavljanje sportske djelatnosti. Posebnu pažnju treba usmjeriti na razvoj domaćih sportista kroz sekcije i podmladak u svim klubovima.

Profesionalni sport je potrebno organizirati u skladu sa Zakonom o sportu. Profesionalni klubovi se osnivaju kao privredna društva s ciljem obavljanja sportske djelatnosti. U skladu s tim je potrebno stimulirati takve pojedince i privredna društva i dati im maksimalnu podršku jer su i oni kao takvi generatori razvoja sporta.

Osnovi preduvjet za postizanje vrhunskih rezultata jeste obezbjeđenje finansijskih sredstava sportistima, klubovima i udruženjima. Najveći dio sredstava obezbijediti iz budžeta USK-a i budžeta lokalnih nivoa vlasti. Potrebno je u okviru Zakona o sportu definisati procenat izdvajanja svih nivoa vlasti u skladu s usvojenim budžetima. Kroz različite projekte internacionalne i domaće, obezbijediti dodatna finansijska sredstva.

Da bi postigli vrhunske rezultate neophodna je stručna i naučna podrška. Treneri koji rade sa sportistima kao i ostalim u sistemu sporta moraju zadovoljavati kriterije koje je propisao Zakon o sportu USK-a. Za organizaciju sporta također je neophodno da svi oni koji su uključeni u sistem sporta počev od organizacije sporta u sportskim klubovima, sportskim savezima, moraju imati nivo stručnog i akademskog obrazovanja koji je propisan Zakonom o sportu.

S obzirom na to da su sportisti izloženi maksimalnim naporima koji zahtijevaju ponekad nadljudske napore, mora se obezbijediti nivo zdravstvene zaštite koji takva opterećenja zahtijevaju. Ako uzmemo u obzir da na području USK-a imamo više od 10.000 aktivnih sportista neophodno je da se formira jedan takav zavod.

Dobrobit djece i ostalih učesnika u sportskim aktivnostima mora biti prioritet jer je sport i tjelesno vježbanje aktivnost koja doprinosi poboljšanju svih antropoloških obilježja, očuvanju zdravlja. Kroz svakodnevno bavljenje sportom u školi, kroz redovnu nastavu tjelesnog i zdravstvenog odgoja, kroz vannastavne i vanškolske aktivnosti, treba fizički uticati na mentalnu dobrobit djece i mladih, prevenciju zdravstvenih problema kao i na borbu s bolestima ovisnosti.

U školama treba stvarati i stvoriti uvjete da se sadržaji prilagode mladima, da se učine privlačnim, da slobodno vrijeme provode kroz igru te prihvate nove trendove u sportu. Dosadašnju praksu školskog sporta treba izmijeniti kroz promjenu Zakona o sportu USK-a. Potrebno je uvesti termin Školski sport i osnivanje školskog sportskog društva koje bi djelovalo u okviru svake škole, a predstavljalo bi okosnicu u promociji aktivnog načina života, razvoju sporta i vrhunskog sportskog rezultata.

II. 5. Vizija razvoja

Strategijom razvoja USK-a 2022–2027. određena je vizija jednakog pristupa sportu djeci školskog uzrasta. Zatim razvoj društvene infrastrukture bitne za djelatnost sporta, kao kontinuirani proces razvoja sporta, a s ciljem jednakog pristupa uvjetima za bavljenje sportom.

U okviru Strategije razvoja USK-a zastupljena je i djelatnost sporta, ali ne dovoljno zbog čega se Vlada USK-a opredijelila dodatno razraditi segment sporta kao važnu društvenu djelatnost za dobrobit zdravlja i osiguranja jednakosti građana što je bitno za izgradnju prosperitetnog društva.

Vizija Strategije razvoja sporta je da kroz bavljenje sportom unapređuje kvalitetu života stanovnika Unsko-sanskog kantona, unapređuje zdrav način života svih kategorija društva te stvara preduslove za bavljenje vrhunskim sportom mladih ljudi. Bolje aktivirati medije za praćenje sportskih događaja promovirati tjelesnu aktivnost i sport kao vid poboljšanja zdravlja stanovništva i zadržati talentirane mlade sportiste u našoj sredini.

Misija je stvaranje sistema u oblasti sporta kroz koji će se svim građanima omogućiti bavljenje sportom, osigurati sport u školama i uključiti svu djecu u sportske aktivnosti. Izgradnju novih i rekonstrukciju postojećih sportskih objekata, iskoristiti sve sportske resurse i podstaći razvoj amaterskog i vrhunskog sporta.

II. 6. Strateški ciljevi

Strateški ciljevi su zasnovani na strateškim pravcima i definisani u skladu s postavljenom vizijom razvoja. Preporučuju se sljedeći strateški ciljevi:

II. 6. 1. Cilj broj 1. Podignut nivo razvoja i održivo korištenje kapaciteta sporta

Prvi strateški cilj zasnovan je na nekoliko ključnih pretpostavki i aktivnosti:

- stabilno finansiranje sporta i tjelesnih aktivnosti stanovništva USK-a;
- formalno i neformalno obrazovanje i stručno usavršavanje kadrova u oblasti sporta i tjelesnog odgoja;
- obezbijediti veći broj stručnih kadrova i istim obezbijediti kontinuiranu edukaciju u savremenom pristupu razvoja sportskih dostignuća;
- stvaranje preduvjeta za bolju zdravstvenu zaštitu sportista;
- da se istraži i evidentira stanje sportske infrastrukture na području USK-a;
- da se omogući izgradnja bazena za plivanje na području USK-a;
- da se rekonstruišu i obnove svi započeti sportski objekti na Kantonu;
- da se poboljša opremljenost sportskih objekata sportskim rekvizitima i opremom za dijagnostiku treniranosti sportista, učenika, studenata i rekreativaca;
- da se utječe na povećanje broja sportskih objekata koji će zadovoljavati i ispunjavati uvjete predviđene pravilima međunarodnih sportskih asocijacija;
- da se omogući konstantno praćenje i uvid u stanje sportskih objekata na USK-u uvođenjem sportskih objekata u jedinstvenu bazu podataka na razini Kantona;
- da se izvrši kategorizacija sportskih objekata;
- da se napravi sistem za održivo upravljanje i optimalnu iskorištenost infrastrukturnih kapaciteta;
- da se ostvare finansijskih efekti i stvori održiva ekonomska računica od korištenja infrastrukturnih objekata s ciljem samoodrživosti;
- da razvoj sportske infrastrukture bude kontinuiran proces;
- da se ostvare zajednički projekti između naselja, općina i kantona s ciljem što bolje koordinacije i većih efekata i
- medijska promocija sporta i tjelesne aktivnosti.

II. 6. 2. Cilj broj 2. Razvijen takmičarski sport i masovni sport djece i omladine kroz amaterski i školski sport

Drugi strateški cilj je zasnovan na sljedećim ključnim aktivnostima i pretpostavkama:

- uspostaviti kategorizaciju sportista i utvrditi mjerila i kriterije, te sastaviti i ažurirati liste perspektivnih i vrhunskih sportista;
- stvaranje preduvjeta za održivo finansiranje takmičarskog sporta;
- obezbjeđivanje uvjeta za razvoj vrhunskog sporta, amaterskog i profesionalnog;
- povećanje broja sportista i organizacija u oblasti sporta koji mogu ravnopravno i s uspjehom učestvovati na međunarodnim sportskim takmičenjima;
- da se uspostavi sistemsko planiranje razvoja sportskih grana od strane nadležnih nacionalnih sportskih saveza;
- da se više žena uključuje u takmičarski sport kao i u rukovođenje u oblasti sporta;
- podizanje svijesti o smanjenju prisustva i uticaju negativnih pojava u sportu;
- podizanje kapaciteta stručnog rada u oblasti vrhunskog sporta;
- omasovljenje takmičarskog sporta;
- selekcija djece zasnovana na stručnim i naučnim dostignućima;

- unapređenje uslova za razvoj sportiste do vrhunskog rezultata;
- da se na optimalan način iskoristi neposredna blizina EU tržišta za bolju saradnju, nova znanja i razmjenu ideja;
- usvajanje planova razvoja sporta na prostoru USK-a;
- definisanti i unaprijediti oblast profesionalnog sporta;
- obezbijediti zaštitu zdravlja i brigu o sportistima kroz osnivanje Zavoda za sportsku medicinu;
- priprema zakonske regulative za formiranje Sportskog školskog društva;
- stvaranje baze podataka osnovnih antropoloških obilježja učenika na prostoru USK-a;
- realizacija Sportskog dana u školama i takmičenje u krosu za sve učenike s ciljem promocije sporta i svih benefita koje on nosi sa sobom;
- uvođenje trećeg sata tjelesnog i zdravstvenog odgoja za učenike od 1. do 5. razreda osnovne škole;
- uvođenje predmeta Sporta i rekreacije za studente na Univerzitetu u Bihaću na onim fakultetima koji ga nemaju u svojim nastavnim planovima i programima;
- obezbijediti sve preduoslove za formiranje fakultetskog Sportskog društva;
- da se jačaju veze između školskog sporta i takmičarskog sporta te da školski i univerzitetski sport bude značajno unaprijeđen.

III. Indikatori za praćenje ostvarenja strateških ciljeva

Napredak u ostvarivanju definisanih strateških ciljeva mjeri se putem indikatora. Radi se o indikatorima koji pokazuju pretpostavljeni uticaj uspješne realizacije strateških ciljeva. Za svaki indikator definisana je polazna i ciljna vrijednost. Polazne vrijednosti indikatora definisane su na osnovu podataka koji su bili raspoloživi u trenutku izrade situacione analize.

Ciljne vrijednosti za 2027. godinu procijenjene su na osnovu analize trendova iz prethodnih godina, vodeći računa o tome da je neophodno ostvariti strateški iskorak u šestogodišnjem periodu, kao i o tome da je takav iskorak izvodiv, uz značajno ulaganje resursa kojim raspolažu odgovorni akteri razvoja sporta USK.

Tabela 18. Spisak strateških ciljeva s indikatorima

Strateški cilj	Indikatori uticaja	Polazna vrijednost (2020)	Ciljna vrijednost (2027)
CILJ BROJ 1. Podignut nivo razvoja i održivo korištenje kapaciteta sporta	Iznos finansiranja sporta iz budžeta USK-a , gradova i općina	2.861.026.00	5.047.176.00
	Broj obnovljenih sportskih objekata	5	30
	Iznos finansiranja za cilj br. 1 (87,43%)	2.501.395,00	4.412.746,00
CILJ BROJ 2 Razvijen takmičarski sport i masovni sport djece i omladine kroz amaterski i školski sport	Ukupan broj sportista u takmičarskom sportu	8.334	11.000
	Ukupan broj stručnih trenera u sportu	68	200
	Iznos finansiranja za cilj broj 2 (12,57%)	359.631,00	634.430,00

III. 1. Prioriteti i mjere s indikatorima

III. 1. 1. Prioriteti za strateški cilj 1.

PRIORITET 1. 1. Uspostavljanje sistema za poboljšanje finansiranja i transparentnost finansiranja u sektoru sporta iz svih izvora.

PRIORITET 1. 2. Stvaranje boljih prostornih – infrastrukturnih uvjeta za razvoj sporta, sportske rekreacije i turizma i školovanje stručnih kadrova u sportu.

PRIORITET 1. 3. Osigurati školovanje i osposobljavanje stručnih kadrova i kontinuiranu edukaciju u savremenom pristupu razvoja sportskih događaja.

III. 1. 1. 1. Opis mjera za Prioritet 1. 1. Uspostavljanje sistema za poboljšanje finansiranja, transparentnost finansiranja u sektoru sporta iz svih izvora.

Indikator		Polazna vrijednost (2020)	Ciljna vrijednost (2027)
PRIORITET 1.1. Uspostavljanje sistema za poboljšanje finansiranja i transparentnost finansiranja u sektoru sporta iz svih izvora	Iznos sredstava doznačenih iz budžeta SS USK-a SS-ima općina i gradova	418.200.00	710.000.00
	Iznos sredstava doznačenih SSRI USK-a	64.850.00	82.000.00
PRIPADAJUĆE MJERE ZA REALIZACIJU PRIORITETA			
Mjera 1.1.1. Unapređenje kapaciteta za održivo finansiranje svih vidova sporta i sportske rekreacije sa svih nivoa vlasti i bolje kontrole finansijskih sredstava			
Mjera 1.1.2. Unapređenje kapaciteta za apliciranje na javne pozive internacionalnih i domaćih projekata i održivo korištenje tako dobivenih finansijskih sredstava			
Mjera 1.1.3. Finansiranje SS USK-a , sportskih saveza općina i gradova, strukovnih saveza i SSRI USK-a			

Mjera 1. 1. 1. Unapređenje kapaciteta za održivo finansiranje svih vidova sporta i sportske rekreacije sa svih nivoa vlasti i bolje kontrole finansijskih sredstava

Cilj ove mjere je da organizacijama koje djeluju u oblasti sporta bude omogućeno stabilno finansiranje, stvaranje ambijenta za pružanje usluga svim sudionicima u sektoru sporta i tjelesnog vježbanja.

Ključna područja djelovanja radi podsticanja finansiranja uključuju:

- povećanje procenta finansiranja iz budžeta USK-a;
- povećanje procenta finansiranja iz budžeta lokalne samouprave;
- bolja organizacija finansiranja klubova, vrhunskih sportista i masovnog sporta;
- intenzivnija politika pronalaženja sponzora, donatora kao i drugih vidova finansiranja od strane trećih lica.

Dalji cilj ove mjere je da se uredi i unaprijede kapaciteti i kontrola sredstava koja se dobijaju iz ovih vidova finansiranja. Finansiranje od članarina je vrlo značajno za stabilnost finansiranja i to pitanje je potrebno urediti i unaprijediti. Potrebno je da se, između ostalog, napravi softver koji bi sve prihode evidentirao na jedno mjesto i olakšao bolju kontrolu i uvid u priliv novca.

Indikator	Izvor	Polazne vrijednosti (2020)	Ciljne vrijednosti (2027)
Procenat finansiranja vrhunskih sportista	SS USK-a	2 %	4% na godišnjem nivou
Procenat finansiranja školskog sporta	SS USK-a	6 %	10% na godišnjem nivou
Uspostavljena kontrola finansijskih sredstava iz budžeta, donacija i sponzorstava i članarina	SS USK-a SS općina i gradovi klubovi	NE	DA
Izrada softvera za kontrolu finansijskih sredstava sporta na području USK-a	SS USK-a Ministarstvo obrazovanja nauke, kulture i sporta	NE	DA

Mjera 1. 1. 2. Unapređenje kapaciteta za apliciranje na javne pozive internacionalnih i domaćih projekata i održivo korištenje tako dobivenih finansijskih sredstava

Cilj ove mjere je povećanje prihoda od apliciranja na međunarodne i domaće projekte u oblasti sporta. U skladu s opredjeljenjem države BiH čiji je cilj približavanje EU, imamo sve veće mogućnosti korištenja različitih programa i projekata iz kojih možemo ostvarivati značajna sredstva iz budžeta EU. Potrebno je napraviti konkretnu pripremu svih resursa, a posebno ljudskih kako bismo u budućnosti bili spremni za povlačenje što veće količine novca kroz projekte iz EU. U tu svrhu obezbijediti finansiranje obuke ljudskih resursa za obuku u pripremi aplikacija za prijavu na različite programe EU kao i projekte unutar BiH. Projekti međugranične saradnje, IPA projekti koji bi se radili u saradnji sa susjednim općinama iz Republike Hrvatske su najznačajnije projektne aktivnosti na koje se treba bazirati u narednom period realizacije ove strategije.

Indikator	Izvor	Polazne vrijednosti (2020)	Ciljne vrijednosti (2027)
Broj obučanih ljudi za pripremu aplikacija na međunarodne programe	SSUSK-a SS općina i gradova	0	20
Broj aplikacija na internacionalne i domaće projekte	SS USK-a SS općina i gradova	7	15
Broj dobivenih (odobrenih) projekata sa svih nivoa vlasti	SS USK-a SS općina i gradova	5	10

Mjera 1.1.3. Finansiranje SS USK-a, sportskih saveza općina i gradova, strukovnih saveza i SSRI USK-a

Cilj ove mjere je da se iz budžeta SS USK-a na najbolji mogući način obezbijedi finansiranje razvoja sporta na području općina i gradova USK-a kroz sportske saveze i strukovne saveze. Na bazi finansiranja u zadnje 4 godine izvršiti prijedlog raspodjele sredstava prema ovom prioritetu i prema kriterijima koji su uspostavljeni na nivou SS USK-a. Sportske aktivnosti osoba s invaliditetom moraju da budu usmjerene na okupljanje što većeg broja građana te kategorije stanovništva. Program i aktivnosti se moraju prilagođavati tjelesnim mogućnostima i kreću se od sportskih igara, do kuglanja, badmintona, streljaštva, boćanja, stolnog tenisa, šaha, atletike itd. Sve to zavisi od interesa učesnika, ali i od prostornih mogućnosti objekata, finansijskih sredstava i sl.

Sportska takmičenja i manifestacije osoba s invaliditetom nemaju samo takmičarski karakter već im je cilj okupljanje i druženje, razmjena iskustava i saznanja, podizanja nivoa svijesti o sopstvenim mogućnostima kada su u pitanju kvalitet u sportu i sportski rezultati, a sve s ciljem socijalizacije.

Da bi se ostvario program, ciljevi i zadaci sporta osoba s invaliditetom, neophodno je na prvom mjestu obezbijediti stabilno finansiranje, prostorne uslove za njihovo okupljanje, objekte prilagođene njihovim mogućnostima i potrebama, animiranjem i propagandom okupiti što veći broj učesnika i stvoriti ambijent razumijevanja i podrške društva.

Indikator	Izvor	Polazne vrijednosti (2020)	Ciljne vrijednosti (2027)
Iznos sredstava doznačenih iz budžeta SS USK-a i drugih izvora	Anketa SS USK-a	2.861.026.00	5.047.176,00

III. 1. 1. 2. Opis mjera za Prioritet 1.2. Stvaranje boljih prostornih – infrastrukturnih uvjeta za razvoj sporta, sportske rekreacije i turizma i školovanje sportskih kadrova

Indikator		Polazna vrijednost (2020)	Ciljna vrijednost (2027)
PRIORITET 1.2. Stvaranje boljih prostornih – infrastrukturnih uvjeta za razvoj sporta, sportske rekreacije i turizma	Broj novih sportskih objekata	3	7
	Broj uređenih prirodnih resursa prilagođenih razvoju turizma	6	15
	Procenat iskorištenosti sati za treninge u sportskim dvoranama %	75%	95%
PRIPADAJUĆE MJERE ZA REALIZACIJU PRIORITETA			
Mjera 1.2.1. Obezbjedenje uvjeta za izgradnju novih sportskih objekata i rekonstrukcija postojećih kroz različite vidove finansiranja.			
Mjera 1.2.2. Obezbjedenje uvjeta za opremanje sportskih objekata rekvizitima, školovanje kadrova u sportu i zdravstvena zaštita sportista kroz osnivanje Zavoda za sportsku medicinu			
Mjera 1.2.3. Efektuiranje turističkih potencijala kroz bolju sportsku infrastrukturu, koristeći sve prirodne resurse i bolja promocija USK-a kao atraktivne sportske destinacije.			

Mjera 1. 2. 1. Obezbjedenje uvjeta za izgradnju novih sportskih objekata i rekonstrukcija postojećih kroz različite vidove finansiranja.

USK ima slabo razvijenu infrastrukturu za poticanje i razvoj sporta. Za USK je karakterističan mali broj školskih dvorana; veliki broj škola nema sportsku dvoranu, a i one škole koje to imaju, radi se o starim objektima kojima je potrebna rekonstrukcija; veliki broj vanjskih školskih sportskih terena nisu obnovljeni ili nikako ne postoje; gradski javni sportski tereni većinom nisu u funkciji; ne postoji atletska staza na cijelom USK. Cilj ove mjere je da se kroz različite načine pronađu sredstva za izgradnju novih funkcionalnih sportskih objekata koji su ključni za razvoj sporta na području USK-a.

Na cijelom USK-u ne postoji niti jedan plivački bazen gdje bi se mogla odvijati takmičenja u plivanju što značajno narušava ugled cijelog sporta USK. To značajno limitira razvoj sporta u sportovima u vodi. S druge strane naš Kanton je poznat kao kanton s najvećim brojem neplivača u BiH. Svjesni smo činjenice, a i stalnih natpisa u elektronskim i printanim medijima o utapanju, posebno mladih, ljudi u rijekama. Sve je to posljedica neorganiziranosti i nepostojanja uvjeta za obuku plivača. Cilj ove mjere je da se u ovom periodu važenja strategije izgrade sportske dvorane i nekoliko otvorenih ili zatvorenih bazena na području USK-a.

Ključna područja djelovanja radi postizanja ovih ciljeva je stvaranje ambijenta koji potiče saradnju između privrede, vlade, resornih ministarstava sportskih saveza i drugih relevantnih aktera.

Indikator	Izvor	Polazne vrijednosti (2020)	Ciljne vrijednosti (2027)
Broj izgrađenih sportskih dvorana	MONKiS USK SS gradova i općina	2	4
Broj rekonstruiranih sportskih dvorana	MONKiS USK SS gradova i općina	5	30
Broj izgrađenih plivačkih bazena	Gradovi i općine USK-a	0	2
Broj izgrađenih atletskih staza	Gradovi i općine USK-a	1	1
Broj obnovljenih vanjskih sportskih terena	MONKiS USK-a	11	30

Mjera 1. 2. 2. Obezbjedenje uvjeta za opremanje sportskih objekata rekvizitima, školovanje kadrova u sportu i zdravstvena zaštita sportista kroz osnivanje Zavoda za sportsku medicinu

Cilj ove mjere je postojeće sportske objekte opremiti savremenim sportskim rekvizitima za sve sportske discipline. Posebno je bitno opremiti školske sportske dvorane kako bi se Nastavni plan i program nastave tjelesnog i zdravstvenog odgoja mogao realizirati u potpunosti. Na taj način bi se omogućilo učenicima i sportskim klubovima bolji i savremeniji pristup treninzima a time i postizanje vrhunskih rezultata. Činjenica je da se u zadnjih 25 godina vrlo malo ili gotovo nikako nije ulagalo u nabavku sportskih rekvizita i opremanje sportskih dvorana. Bez savremenih rekvizita ne postoji mogućnost razvoja sporta kako amaterskog, tako i profesionalnog. Posebno je važno nabaviti rekvizite za bazične sportove, atletiku, gimnastiku, sportske igre kao i strunjače za borilačke sportove. Posebno je važno opremiti vanjske sportske terene savremenim koševima, golovima i mrežama za odbojku.

Dalji cilj ove mjere je iskoristiti potencijale Univerziteta u Bihaću, Odsjeka za tjelesni i zdravstveni odgoj i sport za stvaranje klime formalnog školovanja bachelora tjelesnog i zdravstvenog odgoja i sporta. Pored toga pokrenuti školovanje kadrova u sportu na osnovu Zakona o sportu BiH i Zakona o sportu USK-a. Prema postojećim zakonskim propisima u sportskim organizacijama, klubovima, savezima mogu raditi samo stručne osobe s visokom i višom stručnom spremom u oblasti sporta i tjelesnog odgoja, kao i bivši vrhunski sportisti koji imaju završene više ili visoke škole iz drugih oblasti i certifikate za rad u oblasti sporta.

Akutni problem u sportu USK-a je nedostatak kvalitetne zdravstvene zaštite sportista. Sportisti imaju posebnu potrebu za specifičnom zdravstvenom zaštitom. S obzirom na to da su pod stalnim fizičkim stresom posmatrajući anatomske, fiziološke i psihološke neophodno je na području USK-a oformiti Zavod za sportsku medicinu. U tu svrhu potrebno je stimulirati zdravstveno osoblje, posebno ljekare, da se specijaliziraju za sportsku medicinu.

Indikator	Izvor	Polazne vrijednosti (2020)	Ciljne vrijednosti (2027)
Broj opremljenih vanjskih sportskih igrališta sportskim rekvizitima	SS GRADOVA i OPĆINA	40	69
Broj opremljenih sportskih dvorana sportskim rekvizitima	Osnovne i srednje škole JU u oblasti sporta	8	56
Broj licenciranih stručnih kadrova u sportu	Strukovni savezi USK-a	68	230
Broj zavoda ili specijaliziranih ambulanti za sportsku medicinu	ZZO USK-a	0	1

Mjera 1. 2. 3. Efektuiranje turističkih potencijala kroz bolju sportsku infrastrukturu, koristeći sve prirodne resurse i bolja promocija USK-a kao atraktivne sportske destinacije.

Postoji velika povezanost između turizma i sporta. Ove pojave su se društveno-ekonomski razvijale kroz historiju, ali postoji još mnogo potencijala u kontekstu razvitka i jednih i drugih.

Zahvaljujući prirodnim resursima, geografskom položaju te stanovitom ponudom sportskih infrastrukturnih resursa, moguće je pretpostaviti daljnji rast i napredak navedenih oblika sportskog turizma.

Cilj ove mjere je podrška unapređenju postojeće turističke ponude USK-a kroz razvoj inovativnih i specijaliziranih turističkih proizvoda uključujući sve sportske aspekte i proizvode u takav lanac proizvoda. Prirodni sportski resursi koje nude rijeke na području USK-a i NP Una su od neprocjenjive važnosti. Velike mogućnosti se pružaju kroz pružanje usluga, rafting, kajak, kanu, sportski ribolov i razne vrste ekstremnih sportova te obilježavanje planinarskih staza, biciklističkih staza i prirodnih stijena za alpinistička penjanja. Na takav način možemo uticati na kvalitetniji turistički proizvod s ciljem dužeg zadržavanja turista na području USK-a, ostvarivanja većeg broja noćenja. Dalji cilj je promocija USK-a na sportskom tržištu kao atraktivne destinacije sa svim sadržajima, lokalnim potencijalima i resursima uz ponudu mogućnosti prekogranične saradnje s Republikom Hrvatskom.

Prirodne resurse koje imamo na raspolaganju potrebno je prilagoditi i osavremeniti, medijski promovirati kako bi bili dostupni svima, a naročito turistima koji posjećuju USK.

Uspješna implementacije ove mjere u vrlo tijesnoj je vezi s donošenjem i drugih dokumenata u oblasti turizma:

- a) strategija razvoja turizma USK-a,
- b) marketing-plan turizma USK-a,
- c) plan promocije turizma USK-a itd.
- d) stvaranje ambijenta i pružanje podrške u turističkom sektoru za bolju ponudu u okviru postojećih i budućih hotelskih kapaciteta.

Indikator	Izvor	Polazne vrijednosti (2020)	Ciljne vrijednosti (2027)
Broj umreženih aktera u sportu (sportski savezi, klubovi, ugostiteljstvo)	SS USK-a	0	15
Broj programa prekogranične saradnje u oblasti sporta i turizma	Ministarstvo privrede USK	1	3
Broj sportskih manifestacija u organizaciji sportskih saveza i klubova s područja USK-a	SS USK-a	200	250
Broj firmi koje nude usluge raftinga kajaka i kanua	SS USK-a	10	17
Broj obilježenih planinarskih staza	SS USK-a	8	20
Broj uređenih biciklističkih staza	SS USK-a Biciklistički klubovi	3	12

III. 1. 1. 3 Opis mjera za Prioritet 1. 3 Osigurati školovanje i osposobljavanje stručnih kadrova i kontinuiranu edukaciju u savremenom pristupu razvoja sportskih dostignuća

Indikator		Polazna vrijednost (2020)	Ciljna vrijednost (2027)
PRIORITET 1.3. Osigurati školovanje i osposobljavanje stručnih kadrova i kontinuiranu edukaciju u savremenom pristupu razvoja sportskih dostignuća	Broj licenciranih stručnih kadrova koji rade u klubovima	68	230
	Broj nastavnika i profesora tjelesnog odgoja uključenih u sportske klubove	79	90
	Broj kadrova koji rade bez licence	168	0
PRIPADAJUĆE MJERE ZA REALIZACIJU PRIORITETA			
Mjera 1.3.1. Obezbjedenje uvjeta za formalno i neformalno obrazovanje stručnih kadrova koji rade u organizacijama sporta i sportskim klubovima			
Mjera 1.3.2. Obezbjedenje kontinuirane edukacije za profesore i nastavnike tjelesnog odgoja i sporta, sportske trenere kroz seminare, različite vidove personalnog usavršavanja kroz odlaske na kongrese, konferencije, simpozije i seminare u zemlji i inostranstvu.			

Mjera 1. 3. 1. Obezbjedenje uvjeta za formalnu i neformalnu edukaciju stručnih kadrova koji rade u organizacijama sporta i sportskim klubovima

Cilj ove mjere je iskoristiti potencijale Univerziteta u Bihaću, Odsjeka za tjelesni i zdravstveni odgoj i sport za stvaranje klime formalnog školovanja bachelora tjelesnog i zdravstvenog odgoja i sporta. Pored toga pokrenuti školovanje kadrova u sportu na osnovu Zakona o sportu BiH i Zakona o sportu USK-a. Prema postojećim zakonskim propisima u sportskim organizacijama, klubovima, savezima mogu raditi samo stručne osobe s visokom i višom stručnom spremom u oblasti sporta i tjelesnog odgoja, kao i bivši vrhunski sportisti koji imaju završene više ili visoke škole iz drugih oblasti i certifikate za rad u oblasti sporta.

Odsjek za tjelesni odgoj Univerziteta u Bihaću ima kadrovsku strukturu za rješenje ove mjere i ostvarenje tih ciljeva. Potrebno je uraditi planove i programe osposobljavanja kadrova koji bi radili u ovom sektoru.

U neformalnom obrazovanju potrebno je napraviti plan i program osposobljavanju kadrova kontinuiranom edukacijom kroz seminare, predavanja i radionice kako bi se obogatilo znanje onih koji su direktno uključeni u sektor sporta.

Glavna područja djelovanja na pravcu obezbjeđenje uvjeta za formalnu i neformalnu edukaciju stručnih kadrova su:

- prikupljanje informacija i priprema baze podataka o licima koja su na bilo koji način uključena u sektor sporta i tjelesnog odgoja;
- analiza stanja s prijedlogom mjera za prevazilaženje postojeće situacije;
- obezbijediti podršku kandidatima koji su zainteresirani za formalnu i neformalnu edukaciju na Odsjeku za tjelesni odgoj i sport Univerziteta u Bihaću ili nekom drugom Univerzitetu;
- unaprijediti naučnoistraživački rad u sportu i napraviti poveznicu s Univerzitetom u Bihaću, Odsjekom za tjelesni odgoj i sport.

Indikator	Izvor	Polazne vrijednosti (2020)	Ciljne vrijednosti (2027)
Broj lica uključenih u sektoru sporta (treneri, menedžeri, sekretari...)	SS USK-a SS gradova i općina	965	1500
Broj stručnih lica uključenih u sektor sporta	SS USK-a SS gradova i općina	90	250
Broj lica upisanih na trenerske škole	SS USK-a SS gradova i općina	10	200

Mjera 1. 3. 2. Obezbjedenje kontinuirane edukacije za profesore i nastavnike tjelesnog odgoja i sporta, sportske trenere kroz seminare, kongrese, konferencije i simpozije.

Profesori i nastavnici tjelesnog i zdravstvenog odgoja koji rade u školama i na fakultetima imaju obavezu da se stalno stručno i naučno usavršavaju. Razvoj tehnike, tehnologije i cijelog društva u svim segmentima zahtijeva savremenog nastavnika 21. stoljeća. Stalne inovacije u oblasti nastave tjelesnog odgoja u smislu novih metoda poučavanja, nove tehnologije u stručnom, a posebno u naučnom segmentu zahtijevaju stalnu prisutnost na različitim kongresima, simpozijima, seminarima gdje vrsni predavači prenose savremena znanja i dostignuća u oblasti sporta, tjelesnog odgoja i sportskog treninga. Sportski treneri moraju pratiti savremena stručna i naučna dostignuća i biti sposobni primijeniti ih u radu s mladima i sportistima. Posebno je potrebno stimulirati naučnoistraživački rad u školama kroz prijavljivanje naučnih i stručnih radova profesora i nastavnika tjelesnog odgoja. Savremena znanja koja se primjenjuju u okruženju su bitna u ostvarivanju vrhunskih rezultata kroz kontinuirano ostvarivanje rezultata u sportu i tjelesnom odgoju. Zato je vrlo važno obučiti sve one koji su uključeni u trenažni proces na nova znanja i tehnologiju dijagnosticiranja stanja treniranosti sportista kako bi se mogli pratiti i stručno voditi rezultati za njihov razvoj.

Cilj ove mjere je da se svim trenerima, nastavnicima i profesorima tjelesnog odgoja i sporta obezbijedi mogućnost prisustva na ovakvim seminarima, konferencijama i kongresima, te da aktivno učešće uzmu Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta, škole, sportski savezi gradova i općina i SS USK-a.

Važno je oformiti grupu koja će učestvovati u izradi web-portala kako bi se omogućilo širenje znanja i informacija u oblasti sporta, stručnog i naučnog napredovanja trenera, i svih drugih lica koji učestvuju u realizaciji bilo kog oblika sporta i tjelesnog vježbanja.

Indikator	Izvor	Polazne vrijednosti (2020)	Ciljne vrijednosti (2027)
Broj profesora koji su prisustvovali seminarima, kongresima	Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta Društvo pedagoga tjelesnog i zdravstvenog odgoja	100	120
Broj trenera koji su prisustvovali seminarima	SS USK-a SS gradova i općina	68	200
Formirana grupa za izradu i održavanje web-portala	SS USK-a SS gradova i općina	NE	DA

III. 1. 2. Prioriteti za strateški cilj 2. Razvijen takmičarski sport i masovni sport djece i omladine kroz amaterski i školski sport

PRIORITET 2. 1. Kontinuirano praćenje i analiza odnosa ostvarenih sportskih rezultata i podrška razvoju takmičarskog, školskog i univerzitetskog sporta.

PRIORITET 2. 2. Uključen veći broj žena, osoba s invaliditetom marginalizovanih grupa i volontera u sistem takmičarskog sporta i pomoć razvoju profesionalnog i rekreativnog sporta.

III. 1. 2. 2. Opis mjera za Prioritet 2. 1. Kontinuirano praćenje i analiza odnosa ostvarenih sportskih rezultata i podrška razvoju takmičarskog, školskog i univerzitetskog sporta.

Indikator		Polazna vrijednost (2020)	Ciljna vrijednost (2027)
PRIORITET 2.1. Kontinuirano praćenje i analiza odnosa ostvarenih sportskih rezultata i podrška razvoju takmičarskog, školskog i univerzitetskog sporta.	Odnos obezbijeđenih finansijskih sredstava iz budžeta USK-a u odnosu na ostale izvore finansiranja	1.050.000,00	1.407.454,00
	Broj medalja na međunarodnim i državnim takmičenjima	26	60
	Iznos ukupno uložених finansijskih sredstava na godišnjem nivou za takmičarski sport (omladinski pogon)	460.428.00 (54,81%)	771.426,00 (54,81%)
PRIPADAJUĆE MJERE ZA REALIZACIJU PRIORITETA			
Mjera 2.1.1. Unapređenje kapaciteta za stvaranje uslova stipendiranja vrhunskih sportista			
Mjera 2.1.2. Analiza postignutih sportskih rezultata i stvaranje uslova za održavanje i dalje postizanje vrhunskog sportskog rezultata			
Mjera 2.1.3. Obezbijediti razvoj školskog i univerzitetskog sporta			

Mjera 2. 1. 1. Unapređenje kapaciteta za stvaranje uslova stipendiranja vrhunskih sportista

Cilj ove mjere je da se maksimalno iskoriste postojeći finansijski resursi i omogućiti stvaranje uvjeta za stipendiranje vrhunskih sportista. Ova mjera će se dijelom riješiti donošenjem i izmjenom Pravilnika o kategorizaciji sportista, u okviru kojeg bi bili definirani razredi te na osnovu toga na jasan i transparentan način izvršiti selekciju i odabir vrhunskih sportista koji bi se stipendirali iz budžeta SS USK-a. Ovom mjerom želimo zadržati perspektivne sportiste u svojoj sredini, a istovremeno im maksimalno omogućiti njihov sportski razvoj. Ovim činom želimo poboljšati uključenost mlađih populacija kako bi se omogućila masovnost i uključenost mladih ljudi iz čega će sigurno izrasti kvalitetan vrhunski sport.

Kvalitetnim Pravilnikom o stipendiranju vrhunskih sportista postići bolju motivaciju za sportske treninga mladih i vrhunskih sportista. Finansiranje stipendiranja vrhunskih sportista obezbijediti kroz sponzorske ugovore s firmama, preduzećima i privatnim licima, a istima omogućiti bolju promociju njihovih firmi i njihovih interesa u oblasti reklamiranja.

Ključna područja djelovanja ove mjere se odnose na stipendiranje onih vrhunskih sportista koji imaju preduvjete za postizanje vrhunskih rezultata na međunarodnom planu. Na takav način ćemo omogućiti bolju prepoznatljivost sportskih dostignuća na području USK-a i bolju promociju Kantona.

Indikator	Izvor	Polazne vrijednosti (2020)	Ciljne vrijednosti (2027)
Broj vrhunskih sportista koji ostvaruju stipendiju	SS USK-a	0	10
Broj dobivenih odobrenih stipendija u 1 godini	SS USK-a	0	10

Mjera 2. 1. 2. Analiza postignutih sportskih rezultata i stvaranje uslova za održavanje i dalje postizanje vrhunskog sportskog rezultata

Cilj ove mjere je da se kroz sistematsko praćenje ostvarivanja vrhunskih rezultata ustanovi praksa za kontinuirano praćenje ostvarenih rezultata na godišnjem nivou, da se izvrši evaluacija i takvi izvještaji koriste kao osnova za izradu jednogodišnjih planova finansiranja. Na ovakav način se evidentiraju svi rezultati, prati napredak sportista i na osnovu toga ulažu finansijska sredstva kao podrška u ostvarivanju vrhunskog rezultata. Takvim sportistima obezbijediti dobre uvjete za trening, praćenje rezultata trenažnog rada kroz savremenu dijagnostiku, praćenje zdravlja sportista i omogućavanje lakšeg školovanja u smislu obezbjeđivanja vremena za takmičenje i treninge. Te aktivnosti raditi u dogovoru s Univerzitetom, školama i firmama ukoliko su sportisti zaposleni. Posebnu pažnju posvetiti trenerima koji rade s takvim sportistima te im omogućiti školovanje, odlazak na seminare i druge vidove stručnog i naučnog usavršavanja kako bi isti mogli koristiti najsavremenije metode treninga i oporavka u sportu.

Indikator	Izvor	Polazne vrijednosti (2020)	Ciljne vrijednosti (2027)
Izveštaj o ostvarenim rezultatima sportista u toku godine	SS USK-a	23	25
Broj državnih reprezentativaca	SS USK-a klubovi	56	88
Broj medalja na internacionalnim takmičenjima (OI, SP, EP,BI)	klubovi	1	17

Mjera 2. 1. 3. Analiza i planiranje razvoja školskog i univerzitetskog sporta

Većina senzibilnih perioda za razvoj motoričkih sposobnosti kod djece su u školskom periodu, te se propuštene prilike za njihov razvoj kasnije ne mogu optimalno iskoristiti. Rana detekcija nadarenosti i prepoznavanje postojanja genetskih potencijala je jedan od faktora za postizanje optimalnih sportskih rezultata. S druge strane smo svjedoci da djeca sve više vremena provode u takozvanom sedentarnom načinu života, koji sa sobom donosi loše uticaje na dječiji zdravstveni status. Pojava pretilosti, smanjenih funkcionalnih i motoričkih sposobnosti, bolesti srca i krvnih sudova, dijabetesa, poremećaji u posturu tijela i druge bolesti, samo su neke posljedice koje se pojavljuju kod mladih osoba. Praveći komparaciju našeg školskog sistema i zemalja u bližem okruženju odmah se primjećuje naš deficit u broju sati Tjelesnog i zdravstvenog odgoja s učenicima školskog uzrasta. Čak i na teritoriji Federacije BiH imamo primjere s tri sata Tjelesnog i zdravstvenog odgoja u NPP-u za učenike osnovnih škola. Takmičenja koja se mogu izvoditi u školama daju pravu priliku da djeca iskažu sama sebe i da takmičenje doživljavaju na pravi način, ta da osjete draži pobjede i sve ono što nosi takmičenje. Pripremanje zakonske regulative za formiranje i rad sportskih društava u školama i uspostavu baze podataka osnovnih antropoloških obilježja svih učenika. Studenti na Univerzitetu u Bihaću imaju svoje specifičnosti koje ne smijemo zanemariti. Prva mjera bi trebala biti uvođenje obavezne nastave Tjelesnog odgoja i sporta na fakultete koji je nemaju, izjednačiti tjelesni odgoj na Univerzitetu s drugima u regionu, zatim obezbijediti prostorne uslove za realizaciju istih.

Indikator	Izvor	Polazne vrijednosti (2020)	Ciljne vrijednosti (2027)
Broj djece u sportskim sekcijama u svim školama	Ministarstvo obrazovanja, PPZ USK-a i ŠSD	5.278	5.800
Broj realiziranih takmičenja na nivou škole po sportovima	Ministarstvo obrazovanja, PPZ USK-a i ŠSD	2	4
Broj takmičenja na Univerzitetu	USD i Menadžment Univerziteta	0	2

III. 1. 2. 2. Opis mjera za Prioritet 2. 2. Uključen veći broj žena, osoba s invaliditetom marginalizovanih grupa i volontera u sistem takmičarskog i rekreativnog sporta

Indikator		Polazna vrijednost (2020)	Ciljna vrijednost (2027)
PRIORITET 2.2. Uključen veći broj žena, osoba s invaliditetom marginalizovanih grupa i volontera u sistem takmičarskog i rekreativnog sporta.	Broj žena u takmičarskom sportu	667	1130
	Broj medijskih proizvoda elektronskih i pisanih za promociju sporta	17	69
	Ukupan broj osoba s invaliditetom uključenih u sportu	287	290
PRIPADAJUĆE MJERE ZA REALIZACIJU PRIORITETA			
Mjera 2.2.1. Utjecati na motivaciju ženske populacije za uključivanje u sportske klubove i promociju sporta			
Mjera 2.2.2. Uključivanje većeg broja djece s invaliditetom i marginalizovanih grupa u sistem takmičarskog sporta			
Mjera 2.2.3. Podrška razvoju rekreativnog sporta i sportskih manifestacija			

Mjera 2. 2. 1. Utjecati na motivaciju ženske populacije za uključivanje u sportske klubove

Cilj ove mjere je da se poboljša struktura učesnika u vrhunskom sportu sa stanovišta spola. Potrebno je iznaći načine da se motiviraju talentirane djevojčice u osnovnim i srednjim školama. Tu treba posebnu pažnju posvetiti nastavi telesnog i zdravstvenog odgoja i u saradnji s nastavnicima i profesorima tjelesnog odgoja vršiti odabir i selekciju za uključivanje većeg broja djevojčica u različite grane i discipline u sportu. Na početku školske godine kroz redovna dijagnostička mjerenja koja su predviđena u osnovnim i srednjim školama vršiti odabir i selekciju za pojedine discipline i grane sporta. Posebnu pažnju treba posvetiti roditeljima djece i kroz različite vidove komunikacije motivirati ih da uključe svoju djecu u klubove. Tu se podrazumijevaju: različite vrste TV-emisija, radioemisije, web-portali, projekti, radionice te akcije u kojima se govori o značaju sporta na zdravlje mladih ljudi kao i prevenciji različitih vrsta oboljenja i bolesti ovisnosti.

Indikator	Izvor	Polazne vrijednosti (2020)	Ciljne vrijednosti (2027)
Broj uključenih djevojčica u klubove (godišnje)	Klubovi	605 (90,70%)	950 (84,07%)
Medijska promocija (broj TV-emisija, radioemisija, članaka na web-portalima...)	SS USK-a SS gradova i općina klubovi	300	370
Osnivanje web-portala za širenje informacija u oblasti sporta i prezentacija stručnih znanja	SS USK-a	NE	DA

Mjera 2. 2. 2. Uključivanje većeg broja djece s invaliditetom i marginalizovanih grupa u sistem takmičarskog i rekreativnog sporta

Potreba za vježbanjem i takmičenjem kao i poboljšanjem zdravstvenog statusa je prisutna kod svih ljudi pa tako i osobe s oštećenom senzoričkom i kod kojih su kretanje i aktivnost ograničeni. U većini slučajeva nisu u mogućnosti uključiti se u redovne sportske sadržaje pri mnogim klubovima i sportskim društvima. Obaveza šire društvene zajednice i svakog modernog društva je da se osobama s invaliditetom omogući uključivanje u sportske sadržaje u što većem broju. Na području USK-a se već dugi niz godina radi na poboljšanju uključenosti i uživanju dobrobiti sporta osoba s invaliditetom. Onima koji se zbog specifičnosti svog invaliditeta ne mogu priključiti klasičnim sportskim klubovima i udruženjima, omogućiti pristup u specijalizirane klubove, društva, sekcije kroz sportske saveze općina i gradova, koji svojom tehničkom pristupačnošću i stručnim kadrovima omogućuju redovan rad i takmičenja u različitim kategorijama invalidnosti.

Sport osoba s invaliditetom i sport gluhih su vrlo specifične sportske grane. One zahtijevaju uključenje većeg broja stručnih osoba i sportskih radnika koji omogućuju osobama s invaliditetom lakši pristup i korištenje blagodati sporta u cilju zadovoljavanja njihovih tjelesnih i psihičkih potreba. Sport osoba s invaliditetom i sport gluhih imaju veliku važnost u procesima inkluzije i poboljšanja kvalitete života osoba s invaliditetom. Cilj ove mjere je uključiti svu djecu s invaliditetom i što veći broj odraslih u različite vidove sportova te im omogućiti vježbanje i takmičenje. Na nivou općina, gradova i Kantona omogućiti stvaranje liga za one sportove i discipline u kojima imamo te mogućnosti.

Indikator	Izvor	Polazne vrijednosti (2020)	Ciljne vrijednosti (2027)
Broj klubova osoba s invaliditetom	SSRI USK-a	4	8
Broj općinskih i gradskih sportskih saveza osoba s invaliditetom	SSRI USK-a	7	8
Broj sekcija osoba s invaliditetom	SSRI USK-a	9	10
Broj stručnih osoba uključenih u rad s osobama s invaliditetom	SSRI USK-a	0	8

Mjera 2. 2. 3. Podrška razvoju rekreativnog sporta i sportskih manifestacija

Osnovni zadatak ove mjere je podrška razvoju rekreativnog sporta. Osnovna vodilja za ovu mjeru je sjedilački način života koji vrlo negativno djeluje na zdravlje stanovništva. Na ovaj način će se SS USK-a uključiti u realizaciju različitih vidova i aktivnosti rekreativnih udruženja i rekreativaca. Također će učestvovati u organizacijama različitih sportskih manifestacija u svim vidovima sporta. Stanje u rekreativnom sportu na području Unsko-sanskog kantona, kao i u ostatku Bosne i Hercegovine, dosta je haotično. Stručno organizovanih i vođenih aktivnosti skoro da nema. Istina, postoje brojne aktivnosti koje građani našeg Kantona provode samoinicijativno. Pored toga što te aktivnosti nisu kontrolisane od strane stručnih osoba, pa ni od strane ljekara, takve aktivnosti su najčešće neredovne, povremenog i privremenog

karaktera. Društveni status sportske rekreacije u Unsko-sanskom kantonu još uvijek nije primjeren značenju i potrebama koje ovo područje ima za čuvanje i unapređenje zdravlja naših građana, a posebno za sportsku rekreaciju i edukaciju voditelja sportske rekreacije.

Indikator	Izvor	Polazne vrijednosti (2020)	Ciljne vrijednosti (2027)
Iznos sredstava za rekreativni sport i održavanje manifestacija	SS USK-a SS općina i gradova	100.000.00	250.000.00
Broj sportskih manifestacija finansiranih od strane sportskih saveza	SS USK-a SS općina i gradova	62	103

IV. Strateški projekti

U okviru plana implementacije Strategije razvoja sporta USK-a, predviđeni su sljedeći strateški projekti:

Strateški projekat 1: Izgradnja novih i rekonstrukcija dotrajalih sportskih objekata na području USK-a

Oronule i neuvjetne sportske dvorane kao i vanjski sportski tereni na području USK-a su ozbiljna prepreka za intenzivniji razvoj sporta u svim segmentima na području USK-a. Potrebno je sistematsko rješavanje ovog problema kroz izradu projektne dokumentacije i održivo upravljanje. Na ovaj način će se omogućiti kvalitetnija upotreba sportskih terena i stvoriti uvjeti za intenzivniji razvoj takmičarskog, rekreativnog sporta i razvoj tjelesnog i zdravstvenog odgoja u školama.

Očekivani rezultati projekta: Snimljeno faktičko stanje na svim sportskim objektima na području USK-a, izrađeni projekti izgradnje novih sportskih objekata, obnove i rekonstrukcije postojećih sportskih objekata i obnovljeni otvoreni i zatvoreni sportski objekti, kao osnova za razvoj svih segmenata sporta počev od školskog, rekreativnog do takmičarskog sporta.

Strateški projekat 2. Izgradnja posebnih sportskih objekata (plivačkih bazena, atletskih staza, trim staza)

Na području USK-a ne postoji niti jedan plivački bazen zatvoreni niti otvoreni koji ima propise za održavanje takmičenja u plivanju i drugim vodenim sportovima. USK je, nažalost, poznat po veoma velikom broju neplivača. Prema istraživanjima pripadamo među kantone koji imaju najveći broj neplivača u odnosu na broj stanovnika. Tome doprinosi i to što generacije naših sugrađana nemaju mogućnosti obuke plivanja zbog nedostatka otvorenih i zatvorenih bazena. Na taj način je onemogućena ponuda sportova i sportskih disciplina za naše sugrađane, a naročito djecu i omladinu. Svjesni smo činjenice da se svake godine u pravilu nekoliko osoba uguši zbog neznanja plivanja. Iz tih razloga, ali i bolje ponude za bavljenje sportom za djecu i mlade, neophodno da se izgrade otvoreni i zatvoreni bazeni na području USK-a.

Na području USK-a ne postoji niti jedna atletska staza za atletska takmičenja. Atletika je kraljica sportova. Svi drugi sportovi koriste atletiku za poboljšanje svih antropoloških obilježja kod sportista koji se takmiče u drugim sportovima. Stoga je neophodno i zbog razvoja vrhunskog sporta, školskog kao i rekreativnog sporta izgradnja atletske staze na nogometnim terenima tamo gdje imamo uvjete.

Očekivani rezultati projekta: Snimljeno faktičko stanje u svim općinama na području USK-a, izrađeni projekti za izgradnju atletske staze u općinama i gradovima koji imaju prostorne, materijalne i finansijske uvjete za izgradnju atletskih staza i plivačkih bazena. Izgrađeni plivački bazeni i atletske staze.

Strateški projekat 3. Opremanje sportskih dvorana sportskim rekvizitima

Sportske dvorane na području USK-a su u jako teškom stanju kada je u pitanju opremljenost sportskim rekvizitima. Ne postoji niti jedna sportska dvorana koja je opremljena u skladu s propisima za izvođenje nastave tjelesnog i zdravstvenog odgoja. Samim tim ne postoje uvjeti za upotrebu takvih dvorana u treninzima sportskih klubova i škola sporta. To stanje je pod hitno potrebno mijenjati u smislu nabavke sportskih rekvizita kako bi se nivo razvoja sporta podigao na višu stepenicu. To će omogućiti postizanje boljih rezultata u vrhunskom sportu, veću zainteresiranost djece i omladine da se uključuju u rekreativni i amaterski sport i povećati motivaciju kod svih učesnika u sportu (trenera, menadžera, učenika, studenata i rekreativaca).

Očekivani rezultati projekta: Snimljeno faktičko stanje opremljenosti sportskih dvorana i vanjskih igrališta sportskim rekvizitima, izrađeni projekti za nabavku minimalne opreme potrebne za realizaciju programa i potreba sportskih klubova te nabavljeni sportski rekviziti za sportske dvorane i vanjska igrališta.

Strateški projekat 4. Osposobljavanje stručnih kadrova u sportu

Važna pitanja budućeg razvoja sporta odnose se na stručne kadrove koji obavljaju stručne poslove u sportu.

Na osnovu Člana 39. Stav (1) Zakona o sportu USK-a kojim se reguliše (Osposobljenost za stručni rad)

(1) Stručne poslove u oblasti sporta mogu obavljati isključivo stručna lica osposobljena za rad u sportu.

U piramidi tih kadrova treneri se nalaze na prvom mjestu i čine osnovni stručni kadar u sportu, odnosno nositelji sportske pripreme. Problemu nedostatku trenera i stručnih kadrova u sportu, mora se pristupiti planski, analitički i strateški, jer je trenutno ovaj segment ograničavajući faktor budućeg razvoja sporta. Trener je osoba koja planira i programira, kontrolira i provodi sportski trening sa sportskom ekipom ili pojedinim sportistom. Od stručnih kadrova, na području svih segmenata sporta počev od osnovnoškolskog do vrhunškoga sporta, zahtijeva se sveobuhvatno znanje o procesu sportske pripreme kao sredstvu maksimalnoga povećanja sportskog efekta sportista i sportskih timova, što posljedično dovodi do postizanja sportskih rezultata i željenog uspjeha.

Kadrovi u sportu mogu se podijeliti u tri osnovne grupe: upravljačko-organizacijski, stručni i prateći. Najvažniji su stručni i upravljačko-organizacijski kadrovi. U stručne kadrove spadaju treneri, sportski liječnici, fizioterapeuti, sportski psiholozi, a od upravljačko-organizacijskih kadrova bitni su sekretari sportskih saveza i klubova, sportski direktori, menedžeri, administrativni radnici, ekonomi...

Očekivani rezultat projekta: Snimljeno faktičko stanje ljudskih resursa kada su u pitanju stručni kadrovi, plansko i sistematsko osposobljavanje dovoljnog broja stručnih kadrova koji bi mogli podići nivo razvoja sporta na jednu novu razinu. U saradnji s Univerzitetom u Bihaću i Odsjekom za tjelesni odgoj i sport pokrenuti projekat osposobljavanja stručnih kadrova prema potrebama sportskih saveza, općina, gradova i USK-a.

Strateški projekat 5. Stavljanja sportskih objekata u svrhu poboljšanja turističke ponude USK-a

Ovaj projekat treba biti baziran na dugoročnom pristupu razvoju turizma i pretpostavka je za uspješnu implementaciju ove mjere kao i cjelokupnog seta mjera u okviru Prioriteta; promocija održivog turizma i efektuiranje turističkih potencijala. Tokom same pripreme Strategije razvoja sporta konsultovali smo mišljenja šireg kruga zainteresovanih aktera u turističkoj djelatnosti s ciljem dobivanja informacija koje su neophodne za poboljšanje turističke ponude s ciljem dužeg ostanka turista na području USK-a kako bi se efektuiralo u području turizma kroz veći broj noćenja.

Očekivani rezultat projekta: Postavljeni temelji za dugoročan i planski pristup uvezivanja turističkih potencijala, institucija i drugih koji mogu obezbijediti bolju povezanost resursa u oblasti sporta, tjelesnog vježbanja i turizma radi obogaćivanja turističke ponude USK-a.

Strateški projekat 6. Osnivanje zavoda za sportsku medicine USK-a

Član 42. Stav (1) Zakona o sportu USK-a predviđa obaveznu zaštitu učesnika u sportu. Isti Zakon precizira da u sportskim takmičenjima može učestvovati samo lice za koje je utvrđena opća i posebna zdravstvena sposobnost koju utvrđuje ovlašteni ljekar specijalist sportske medicine. Kako na području USK-a imamo više od 9.000 sportista to se neminovno nameće zaključak da je Zavod za sportsku medicine sa specijalistima iz oblasti sportske medicine neminovnost. Sportisti imaju drugačije potrebe, sposobnosti i karakteristike od nesportista, a to mogu kontrolisani jedino specijalisti sportske medicine. U tu vrhu zajedno s Ministarstvom obrazovanja nauke, kulture i sporta i Ministarstvom zdravlja USK-a treba raditi na omogućivanju specijalizacije 1 ili 2 ljekara opće prakse u oblasti sportske medicine.

Očekivani rezultat projekta: Sistematskim i planskim pristupom rješavanju ovog problema omogućiti specijalizaciju u oblasti sportske medicine i osnovati Zavod za sportsku medicine USK-a.

V. Indikativni finansijski okvir

Procjena finansiranja Strategije razvoja sporta iz budžeta USK-a za period 2022–2027. pripremljena je uzimajući u obzir:

- trend izdvojenih sredstava (za razvojne namjene) u prethodnih 4 godine;
- budžet za tekuću godinu (2020) i projekcije budžeta (DOB-a) za period 2021–2023. godina;
- očekivani blagi rast prosječnih izdvajanja od 3 do 5% godišnje planiranog budžeta;
- ograničenja u pogledu akumuliranih obaveza i zaduženosti, kao i drugih rizika.

Tabela 18: Pregled procjene po glavnim izvorima finansiranja za period 2022–2027.

Izvori finansiranja Strategije sporta USK	Okvirna procjena po godinama						UKUPNO
	2022.	2023	2024.	2025.	2026.	2027.	
Iz Budžeta USK	1.214.082,00	1.250.505,00	1.288.020,00	1.326.660,00	1.366.460,00	1.407.454,00	7.853.181,00
Iz eksternih izvora (entitet, država, gradovi, općine	1.921.317,00	1.978.956,00	2.038.325,00	2.099.475,00	2.162.460,00	2.227.334,00	12.427.867,00
Iz eksternih izvora (projekti, domaći i međunarodni, donatori sponzori, javna preduzeća i ostalo)	500.000,00	520.000,00	540.800,00	562.432,00	584.930,00	608.328,00	3.316.490,00
Članarine	630.000,00	661.500,00	694.575,00	729.305,00	765.770,00	804.060,00	4.285.210,00
UKUPNO	4.265.399,00	4.410.961,00	4.561.720,00	4.717.872,00	4.879.620,00	5.047.176,00	27.882.748,00

Izvor podataka: Procjena za period 2022–2027.

Procjena je pripremljena putem analize prethodnih budžeta SS USK-a, SS općina i gradova. Konsultacije su obavljene i sa MONKiS USK-a, gradonačelnicima Općina i službama u općinama USK-a. S obzirom na to da se USK u skladu sa Zakonom o dugu, o zaduživanju i garancijama u FBiH ne može dodatno zaduživati, ne postoji mogućnost kreditnog zaduženja za razvoj sporta u USK.

Indikativni finansijski okvir za period važenja strateškog dokumenta 2022–2027. (KM)

Redni broj i oznaka	Ukupno	Budžet SS USK-a	Budžet općina i gradova za sport	Ostali izvori finansiranja
Ukupan planirani budžet za realizaciju strategije	27.882.748,00	7.853.181,00	12.427.867,00	7.601.700,00
1. Strateški cilj. Podignut nivo razvoja i održivo korištenje kapaciteta sporta	24.377.748,00	6.298.181,00	10.777.867,00	7.301.700,00
PRIORITET 1.1. Uspostavljanje sistema za poboljšanje finansiranja, transparentnost finansiranja u sektoru sporta iz svih izvora	20.867.748,00	5.988.181,00	7.577.867,00	7.301.700,00
Mjera 1.1.1. Unapređenje kapaciteta za održivo finansiranje svih vidova sporta i sportske rekreacije sa svih nivoa vlasti i bolje kontrole finansijskih sredstava	22.000,00	22.000,00	0,00	0,00
Mjera 1.1.2. Unapređenje kapaciteta za apliciranje na javne pozive internacionalnih i domaćih projekata i održivo korištenje tako dobivenih finansijskih sredstava	20.000,00	20.000,00	0,00	0,00
Mjera 1.1.3. Finansiranje SS UKS-a, sportkih saveza općina i gradova, strukovnih saveza i SSRI USK-a	20.825.748,00	5.946.181,00	7.577.867,00	7.301.700,00

Redni broj i oznaka	Ukupno	Budžet SS USK-a	Budžeti općina gradova	Potenc. izvori finansiranja
PRIORITET 1.2 Stvaranje boljih prostornih – infrastrukturnih uvjeta za razvoj sporta, sportske rekreacije i turizma te školovanje sportskih kadrova	3.070.000,00	70.000,00	3.000.000,00	0,00
Mjera 1.2.1. Obezbjedenje uvjeta za izgradnju novih sportskih objekata i rekonstrukcija postojećih kroz različite vidove finansiranja	2.500.000,00	0,00	2.500.000,00	0,00
Mjera 1.2.2. Obezbjedenje uvjeta za opremanje sportskih objekata rekvizitima i školovanje kadrova u sportu i zdravstvena zaštita sportista kroz osnivanje Zavoda za sportsku medicinu	550.000,00	50.000,00	500.000,00	0,00

Mjera 1.2.3. Efektuiranje turističkih potencijala kroz bolju sportsku infrastrukturu, koristeći sve prirodne resurse i bolju promociju USK-a kao atraktivne sportske destinacije	20.000,00	20.000,00	0,00	0,00
--	-----------	-----------	------	------

PRIORITET 1.3 Osigurati školovanje i osposobljavanje stručnih kadrova i kontinuirana edukaciju u savremenom pristupu razvoja sportskih dostignuća	440.000,00	240.000,00	200.000,00	0,00
--	------------	------------	------------	------

Mjera 1.3.1. Obezbjedenje uvjeta za formalno i neformalno obrazovanje stručnih kadrova	350.000,00	200.000,00	150.000,00	0,00
--	------------	------------	------------	------

Mjera 1.3.2. Obezbjedenje kontinuirane edukacije za profesore i nastavnike tjelesnog odgoja i sporta, sportske trenere kroz seminare, različite vidove personalnog usavršavanja kroz odlaske na kongrese, konferencije, simpozije i seminare u zemlji i inostranstvu.	90.000,00	40.000,00	50.000,00	0,00
---	-----------	-----------	-----------	------

Redni broj i oznaka	Ukupno	Budžet SS USK-a	Budžeti općina i gradova	Potencijalni izvori članarine i donacije
2. Strateški cilj: 2 Razvijen takmičarski sport i masovni sport djece i omladine kroz amaterski i školski sport	3.505.000,00	1.555.000,00	1.650.000,00	300.000,00

Redni broj i oznaka	Ukupno	Budžet SS USK-a	Budžet općina i gradova	Potencijalni izvori finansiranja
PRIORITET 2.1. Kontinuirano praćenje i analiza odnosa ostvarenih sportskih rezultata i podrška razvoju takmičarskog, školskog i univerzitetskog sporta.	1.585.000,00	985.000,00	600.000,00	0,00
Mjera 2.1.1. Unapređenje kapaciteta za stvaranje uslova stipendiranja vrhunskih sportista	270.000,00	70.000,00	200.000,00	0,00
Mjera 2.1.2. Analiza postignutih sportskih rezultata i stvaranje uslova za održavanje i dalje postizanje vrhunskog sportskog rezultata	500.000,00	200.000,00	300.000,00	0,00

Mjera 2.1.3. Obezbijediti razvoj školskog i univerzitetskog sporta	815.000,00	715.000,00	100.000,00	0,00
--	------------	------------	------------	------

Redni broj i oznaka	Ukupno	Budžet SS USK-a	Budžeti općina i gradova	Potencijalni izvori finansiranja
PRIORITET 2.2. Uključen veći broj žena, osoba s invaliditetom, marginalizovanih grupa i volontera u sistem takmičarskog i rekreativnog sporta.	1.920.000,00	570.000,00	1.050.000,00	300.000,00
Mjera 2.2.1. Utjecati na motivaciju ženske populacije za uključivanje u sportske klubove	100.000,00	50.000,00	50.000,00	0,00
Mjera 2.2.2. Uključivanje većeg broja djece s invaliditetom i marginalizovanih grupa u sistem takmičarskog sporta	20.000,00	20.000,00	0,00	0,00
Mjera 2.2.3. Podrška razvoju rekreativnog sporta i sportskih manifestacija	1.800.000,00	500.000,00	1.000.000,00	300.000,00

Tabela 11: Napomene i obrazloženja u vezi finansiranja implementacije Strategije

Stavka	Napomene i obrazloženja
Budžet SS USK	- ne očekuje se značajnije odstupanje očekivanih izvora finansiranja u odnosu na trend ostvarenih izvora finansiranja u proteklom periodu,
	- očekuje se blagi rast prosječnih izdvajanja od 3 do 5% godišnje planiranog budžeta,
	- najveći rizici u pogledu izvršenja planiranog budžeta uključuju nastavak pandemije korona virusa na području USK-a i BiH i nastavak trenda odlaska stanovništva iz USK u inostranstvo i druge krajeve BiH,
Eksterni izvori (kredit, entiteti, kantoni, država, javna preduzeća i privatni izvori i sl.)	- očekuje se blagi priliv novca iz projekata od FMON, FMKS-a i Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta USK-a kroz različite javne pozive za stručni i naučni opus.
	- očekuje se priliv novca od projekata od Lutrije BiH, kao i od različitih drugih donatora,
Iz eksternih izvora (IPA, donatori i ostalo)	- finansiranje kroz donatorske izvore bit će raspoloživo u zavisnosti od brzine pristupanja BiH evropskim integracijama, iskoristiti projekte viših nivoa vlasti – Federacije BiH i države BiH, različitih fondova za obnovu objekata.
	- teritorijalna i prekogranična saradnja ² ,
	- u okviru IPA, za projekte iz oblasti turizma i sporta moguće je obezbijediti finansiranje iz EU fondova za prekograničnu saradnju.

VI. Sažeti pregled strateškog dokumenta

Tabela 12: Indikatori i izvori finansiranja strateških ciljeva, prioriteta i mjera za period 2022–2027.

Redni broj i oznaka	Indikatori	Polazna vrijedn. 2020.	Ciljna vrijednost 2027.	Ukupno (KM)	Budžet SS USK-a (KM)	Ostali izvori
STRATEŠKI CILJ 1: Podignut nivo razvoja i održivo korištenje kapaciteta sporta	Iznos finansiranja sporta iz budžeta USK-a i gradova i općina	2.861.026,00	5.047.176,00	24.377.748,00	6.298.181,00	18.079.567,00
	Broj obnovljenih sportskih objekata	5	30			
	Iznos finansiranja za cilj br. 1 (14.56%)	2.501.395,00	4.412.746,00			
PRIORITET 1.1. Uspostavljanje sistema za poboljšanje finansiranja i transparentnost finansiranja u sektoru sporta iz svih izvora	Iznos sredstava doznačenih iz budžeta SS USK-a SS-ima općina i gradova	418.200,00	710.000,00	20.867.748,00	5.988.181,00	14.879.567,00
	Iznos sredstava doznačenih SSRI USK-a	64.850,00	820.000,00			
Mjera 1.1.1. Unapređenje kapaciteta za održivo finansiranje svih vidova sporta i sportske rekreacije sa svih nivoa vlasti i bolje kontrole finansijskih sredstava	Procenat finansiranja vrhunskih sportista	2 %	4% na godišnjem nivou	22.000,00	22.000,00	0,00
	Procenat finansiranja školskog sporta	6 %	10% na godišnjem nivou			
	Uspostavljena kontrolu finansijskih sredstava iz budžeta, donacija, sponzorstava i članarina	NE	DA			
	Izrada softvera za kontrolu finansijskih sredstava sporta na području USK-a	NE	DA			
Mjera 1.1.2. Unapređenje kapaciteta za apliciranje na javne pozive internacionalnih i domaćih projekata i održivo korištenje tako dobivenih finansijskih sredstava	Broj obučanih ljudi za pripremu aplikacija na međunarodne programe	0	20	20.000,00	20.000,00	0,00
	Broj aplikacija na internacionalne i domaće projekte	7	15			
	Broj dobivenih (odobrenih) projekata sa svih nivoa vlasti	5	10			

Mjera 1.1.3. Finansiranje SS USK-a , sportskih saveza općina i gradova , strukovnih saveza i SSRI USK-a	Iznos sredstava doznačenih iz budžeta SS USK-a i drugih budžeta	2.861.026,00	5.047.176,00	20.825.748,00	5.946.181,00	14.879.567,00
PRIORITET 1.2. Stvaranje boljih prostornih – infrastrukturnih uvjeta za razvoj sporta, sportske rekreacije i turizma te školovanje sportskih kadrova	Broj novih sportskih objekata	3	7	3.070.000,00	70.000,00	3.000.000,00
	Broj uređenih prirodnih resursa prilagođenih razvoju turizma	6	15			
	Procenat iskorištenosti sati za treninge u sportskim dvoranama %	75%	95%			
Mjera 1.2.1. Obezbjedenje uvjeta za izgradnju novih sportskih objekata i rekonstrukciju postojećih kroz različite vidove finansiranja.	Broj izgrađenih sportskih dvorana	2	4	2.500.000,00	0,00	2.500.000,00
	Broj rekonstruiranih sportskih dvorana	5	30			
	Broj izgrađenih plivačkih bazena	0	2			
	Broj izgrađenih atletskih staza	1	1			
	Broj obnovljenih vanjskih sportskih terena	11	30			

Mjera 1.2.2. Obezbjedenje uvjeta za opremanje sportskih objekata rekvizitima i školovanje kadrova u sportu te zdravstvenu zaštitu sportista kroz osnivanje Zavoda za sportsku medicinu	Broj opremljenih vanjskih sportskih igrališta sportskim rekvizitima	40	69	550.000,00	50.000,00	500.000,00
	Broj opremljenih sportskih dvorana sportskim rekvizitima	8	56			
	Broj licenciranih stručnih kadrova u sportu	68	230			
	Broj zavoda ili specijaliziranih ambulanti za sportsku medicinu	0	1			
Mjera 1.2.3. Efektuiranje turističkih potencijala kroz bolju sportsku infrastrukturu, koristeći sve prirodne resurse i bolja promocija USK-a kao atraktivne sportske destinacije.	Broj umreženih aktera u sportu (sportski savezi, klubovi, ugostiteljstvo)	0	15	20.000,00	20.000,00	0,00
	Broj programa prekogranične saradnje u oblasti sporta i turizma	1	3			
	Broj sportskih manifestacija u organizaciji sportskih saveza i klubova	200	250			

	Broj firmi koje nude usluge raftinga, kajaka i kanua	10	17			
	Broj obilježenih planinarskih staza	8	20			
	Broj uređenih biciklističkih staza	3	12			

PRIORITET 1.3 Osigurati školovanje i osposobljavanje stručnih kadrova i kontinuirana edukaciju u savremenom pristupu razvoja sportskih dostignuća	Broj licenciranih stručnih kadrova koji rade u klubovima	68	230			
	Broj nastavnika i profesora tjelesnog odgoja	79	90	440.000,00	240.000,00	200.000,00
	Broj kadrova koji rade bez licence	168	0			
Mjera 1.3.1. Obezbjedenje uvjeta za formalnu i neformalnu edukaciju stručnih kadrova koji rade u organizacijama sporta i sportskim klubovima	Broj lica uključenih u sektoru sporta (treneri, menedžeri, sekretari...)	965	1500	350.000,00	200.000,00	150.000,00
	Broj stručnih lica uključenih u sektor sporta	90	250			
	Broj lica upisanih na trenerske škole	10	200			
Mjera 1.3.2. Obezbjedenje kontinuirane edukacije za profesore i nastavnike tjelesnog odgoja i sporta, sportske trenere kroz seminare, kongrese, konferencije i simpozije.	Broj profesora koji su prisustvovali seminarima, kongresima....	100	120	90.000,00	40.000,00	50.000,00
	Broj trenera koji su prisustvovali seminarima	68	200			
	Formirana grupa za izradu i održavanje web-portala	NE	DA			

Redni broj i oznaka	Indikatori	Polazna vrijednost 2020.	Ciljna vrijednost 2027.	Ukupno (KM)	Budžet institucija (KM)	Ostali izvori (KM)
CILJ BROJ 2. Razvijen takmičarski sport i masovni sport djece i omladine kroz amaterski i školski sport	Ukupan broj sportista u takmičarskom sportu	8.334	11.000			
	Ukupan broj stručnih trenera u sportu	68	200	3.505.000,00	1.555.000,00	1.950.000,00
	Iznos finasiranja za cilj broj 2	359.631,00	634.430,00			

PRIORITET 2.1. Kontinuirano praćenje i analiza odnosa ostvarenih sportskih rezultata i podrška razvoju takmičarskog, školskog i univerzitetskog sporta.	Iznos obezbjeđenih finansijskih sredstava iz budžeta USK-a	840.000,00	1.407.454,00	1.585.000,00	985.000,00	600.000,00
	Broj medalja na međunarodnim i državnim takmičenjima	26	60			
	Iznos ukupno uložених finansijskih sredstava na godišnjem nivou za takmičarski sport	460.428,00	771.426,00			
Mjera 2.1.1. Unapređenje kapaciteta za stvaranje uslova stipendiranja vrhunskih sportista	Broj vrhunskih sportista koji ostvaruju stipendiju	0	10	270.000,00	70.000,00	200.000,00
	Broj dobivenih odobrenih stipendija u jednoj godini	0	10			
Mjera 2.1.2. Analiza postignutih sportskih rezultata i stvaranje uslova za održavanje i dalje postizanje vrhunskih sportskih rezultata	Izveštaj o ostvarenim rezultatima sportista u toku godine	23	25	500.000,00	200.000,00	300.000,00
	Broj državnih reprezent.	56	88			
	Broj medalja na internac. takmičenjima (OI, SP, EP, BI)	1	17			
Mjera 2.1.3. Analiza i planiranje razvoja i školskog i univerzitetskog sporta	Broj djece u sportskim sekcijama u svim školama	5.278	5.800	815.000,00	715.000,00	100.000,00
	Broj realiziranih takmičenja na nivou škole po sportovima	2	4			
	Broj takmičenja na Univerzitetu	0	2			
PRIORITET 2.2. Uključen veći broj žena, osoba s invaliditetom marginalizovanih grupa i volontera u sistem takmičarskog i rekreativnog sporta	Broj žena u takmičarskom sportu	667	1.130	1.920.000,00	570.000,00	1.350.000,00
	Broj medijskih proizvoda elektronskih i pisanih za promociju sporta	17	69			
	Ukupan broj osoba s invaliditetom uključenih u sport	287	290			
Mjera 2.2.1. Utjecati na motivaciju ženske populacije za uključivanje u sportske klubove i promociju sporta	Broj uključenih djevojčica u klubove (godišnje)	605	950	100.000,00	50.000,00	50.000,00
	Medijska promocija (broj TV emisija, radioemisija, članaka na web-portalima...)	300	370			
	Osnivanje web-portala za	NE	DA			

	širenje informacija u oblasti sporta					
Mjera 2.2.2. Uključivanje većeg broja djece s invaliditetom i marginalizovanih grupa u sistem takmičarskog i rekreativnog sporta	Broj klubova osoba s invaliditetom	4	8	20.000,00	20.000,00	0,00
	Broj općinskih i gradskih sportskih saveza osoba s invaliditetom	7	8			
	Broj sekcija osoba s invaliditetom	9	10			
	Broj stručnih osoba uključenih u rad s osobama s invaliditetom	0	8			
Mjera 2.2.3. Podrška razvoju rekreativnog sporta i sportskih manifestacija	Iznos sredstava za rekreativni sport i održavanje manifestacija	100.000,00	250.000,00	1.800.000,00	500.000,00	1.300.000,00
	Broj sportskih manifestacija finansiranih od strane sportskih saveza	62	103			

VII. Okvir za provođenje, praćenje, izvještavanje i evaluaciju strateškog dokumenta

VII. 1. Institucionalni i organizacioni okvir za provedbu strategije

Nakon usvajanja Strategije razvoja sporta USK-a, potrebno je upravljati procesom razvoja sporta. To će se raditi daljom operacionalizacijom, odnosno ispunjavanjem svih mjera predviđenih ovom Strategijom. Potrebno je odrediti subjekt koji će voditi proces i imati koordinativnu ulogu u svim procesima vezanim za realizaciju ciljeva i prioriteta Strategije. To je Sportski savez USK-a koji će biti zadužen i za implementaciju Strategije. Iz tih razloga vrlo je važna podrška svim akterima uključenim u implementaciju Strategije. Sportski savez, kao takav, će ostvariti vrlo tijesnu saradnju i komunikaciju sa svim društveno-političkim i ekonomskim akterima značajnim za finansiranje i sve druge oblike podrške razvoju sporta USK-a, a to su Vlada Federacije BiH, posebno FMON-e, FMKiS, FMZO, Vlada USK-a, gradovi, općine kao i drugi akteri unutar i van USK-a koji mogu dati doprinos realizaciji i implementaciji Strategije.

Potrebna je, također, i kontinuirana izgradnja kapaciteta nosilaca implementacije i aktera koji učestvuju u razvojnim procesima u sportu i tjelesnom odgoju USK-a kako bi na najbolji način odgovorili izazovima razvojnih procesa u uslovima dinamičnih promjena u društvu i drugim razvojnim oblicima. Potrebno je osposobiti sve aktere s ciljem njihovog aktivnog uključivanja u procese planiranja i implementacije, te postizanja održivih rezultata u sportu i tjelesnom odgoju te sportskoj rekreaciji. Vrlo je važno uspostaviti sistem jačanja analitičke funkcije i uspostavljanje baza podataka potrebnih za upravljanje razvojem sporta na području USK-a.

Svakako je važno imati u vidu Uredbu o trogodišnjem i godišnjem planiranju rada, monitoringu i izvještavanju u Federaciji Bosne i Hercegovine i Uredbu o evaluaciji strateških dokumenata u Federaciji Bosne i Hercegovine kako bi se uspostavio institucionalni i organizacioni okvir za realizaciju Strategije.

VII. 2. Plan praćenja, izvještavanja, evaluacije i revizije Strategije

Uredbu o trogodišnjem i godišnjem planiranju rada, monitoringu i izvještavanju u Federaciji Bosne i Hercegovine i Uredbu o evaluaciji strateških dokumenata u Federaciji Bosne i Hercegovine čine dva osnovna dokumenta koja je potrebno uzeti u obzir pri izradi Plana praćenja, izvještavanja, evaluacije i revizije Strategije razvoja sporta USK-a.

Monitoring i izvještavanje je sistematično i kontinuirano prikupljanje i analiziranje i korištenje podataka i indikatora radi mjerenja napretka realizacije strateških i implementacionih dokumenata u svrhu poduzimanja odgovarajućih mjera radi eventualnih korekcija i izvještavanja o ostvarenim rezultatima. Ovo je definirano na osnovu Uredbe u odjeljku c) Monitoring i izvještavanja Član 14. Stav (1).

Prema Uredbi o izradi strateških dokumenata u Federaciji Bosne i Hercegovine, članom 15. (Definisanje okvira za provođenje, praćenje, izvještavanje i evaluaciju strateških dokumenata) definirano je sljedeće: Nosilac izrade strateških dokumenata definiše okvir za provođenje, praćenje, izvještavanje i evaluaciju strateških dokumenata prema propisima iz člana 22. stav (2) i člana 30. stav (2) Zakona i sadrži opis odgovornosti institucija nadležnih za provođenje, praćenje, izvještavanje i evaluaciju strateških dokumenata u Federaciji, opis postupaka, dinamiku praćenja, izvještavanja i evaluacije u odnosu na napredak u implementaciji strateških dokumenata.

Pritom, Zakon o razvojnom planiranju i upravljanju razvojem u Federaciji Bosne i Hercegovine u članu 22. (Vrste implementacionih dokumenata u Federaciji), definiše da:

(1) U procesu implementacije strateških dokumenata donose se: trogodišnji plan rada, godišnji plan rada i godišnji izvještaj o radu i izvještaj o razvoju.

Bitno je napomenuti da se aktivnosti i programi predviđeni godišnjim planom rada usklađuju s usvojenim budžetom i dio su godišnjeg programa rada Vlade USK-a. Čl. 24. Stav 2 Zakona o razvojnom planiranju i upravljanju razvojem u FBiH.

U provođenju Strategije, potrebno je slijediti principe planiranja, monitoringa i izvještavanja u Federaciji BiH navedene u Uredbi. Prema Uredbi, proces trogodišnjeg planiranja rada započinje izradom smjernica za trogodišnje planiranje.

Smjernice se izrađuju svake godine za period od tri godine (1+2 po rolling sistemu) i imaju slijedeće minimalne elemente:

- a) oznaku nivoa za koje se izrađuju i period na koje se odnose,
- b) uvod s opisom svrhe smjernica i kratkim opisom razvojnog konteksta, uključujući izazove i rizike,
- c) strateške pravce, odnosno smjerove razvoja koji proizlaze iz strateških dokumenata u Federaciji, te drugih relevantnih strateških dokumenata Bosne i Hercegovine, relevantnih dokumenata iz procesa evropskih integracija i međunarodno prihvaćenih globalnih ciljeva održivog razvoja,
- d) prioritete, mjere i strateške projekte,
- e) indikativni finansijski okvir usklađen s relevantnim strateškim dokumentima,
- f) odgovarajuće indikatore strateških ciljeva iz Strategije razvoja USK-a, kao i odgovarajuće indikatore za prioritete i mjere.

Smjernice usvaja Vlada Kantona uz prethodne konsultacije i preporuke vijeća za sport najkasnije do sredine mjeseca februara u godini koja prethodi razdoblju trogodišnjeg planiranja. U skladu s Uredbom, potrebno je pripremiti trogodišnji plan rada, te izraditi i usvojiti godišnji plan rada.

U skladu sa Zakonom o razvojnom planiranju i upravljanju razvojem u Federaciji Bosne i Hercegovine Član 14. Stav 1. tačka e) propisuje nadležnost Vijeća kantona o godišnjim izvještajima i implementaciji strategije razvoja i sektorskih strategija kantona.

Monitoring i izrada godišnjeg izvještaja o radu te izrada izvještaja o razvoju su, također, definisani Uredbom, kao i Minimalna struktura trogodišnjeg rada, godišnjeg plana rada i godišnjeg izvještaja o radu.

Kada se govori o evaluaciji Strategije, potrebno je primijeniti Uredbu o evaluaciji strateških dokumenata u Federaciji Bosne i Hercegovine, koja definiše institucionalni okvir, principe, ciljeve i vrste evaluacije strateških dokumenata, provođenje evaluacije strateških dokumenata, te minimalnu strukturu plana evaluacije strateških dokumenata i izvještaja o evaluaciji strateških dokumenata, što je potrebno primijeniti u ovim procesima na području USK-a.

VII. 3. Detaljan pregled mjera

VII. 3. 1. Pregled mjera za strateški cilj 1.

Veza sa strateškim ciljem		STRATEŠKI CILJ 1: Podignut nivo razvoja i održivo korištenje kapaciteta sporta	
Prioritet	PRIORITET 1.1. Uspostavljanje sistema za poboljšanje finansiranja i transparentnost finansiranja u sektoru sporta iz svih izvora		
Naziv mjere	Mjera 1.1.1. Unapređenje kapaciteta za održivo finansiranje svih vidova sporta i sportske rekreacije sa svih nivoa vlasti i bolje kontrole finansijskih sredstava		
Opis mjere s okvirnim područjima djelovanja	Cilj ove mjere je da organizacijama koje djeluju u oblasti sporta bude omogućeno stabilno finansiranje, stvaranje ambijenta za pružanje usluga svim sudionicima u sektoru sporta i tjelesnog vježbanja. Dalji cilj ove mjere je da se urede i unaprijede kapaciteti i kontrola sredstava koja se dobijaju iz ovih vidova finansiranja. Finansiranje od članarina je vrlo značajno za stabilnost finansiranja i to pitanje je potrebno urediti i unaprijediti. Potrebno je da se, između ostalog, napravi softver koji bi sve prihode evidentirao na jedno mjesto i olakšao bolju kontrolu i uvid u priliv novca. Ključna područja djelovanja radi podsticanja finansiranja uključuju: - povećanje procenta finansiranja iz budžeta USK-a, - povećanje procenta finansiranja iz budžeta lokalne samouprave, - bolja organizacija finansiranja klubova, vrhunskih sportista i masovnog sporta, - intenzivnija politika pronalaženja sponzora, donatora kao i drugih vidova finansiranja od strane trećih lica i - finansiranje razvoja stručnih kadrova za rad u oblasti sporta (menedžeri u oblasti sporta, treneri).		
Strateški projekti	Nije primjenjivo	Očekivani rezultat projekta	
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti (2020)	Ciljne vrijednosti (2027)
	Procenat finansiranja vrhunskih sportista	2 %	4% na godišnjem nivou
	Procenat finansiranja školskog sporta	6 %	10% na godišnjem nivou
	Uspostavljena kontrolu finansijskih sredstava iz budžeta, donacija i sponzorstava i članarina	NE	DA
	Izrada softvera za kontrolu finansijskih sredstava sporta na području USK-a	NE	DA
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Stvorene dugoročne pretpostavke za stabilno finansiranje svih vidova sporta, stvaranje ambijenta za pružanje usluga svim sudionicima u sektoru sporta i tjelesnog vježbanja; održivo upravljanje u svim segmentima sporta kao i njegovo korištenje za razvoj sporta i poboljšanje zdravlja stanovništva.		
Indikativna finansijska konstrukcija s izvorima finansiranja	Iznos: 22.000,00 KM Izvor: 22.000,00 SS USK-a Izvor: 0,00 SS općina i gradova i budžet općina i gradova u USK		

Period implementacije mjere	2022–2027.
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta USK-a
Nosioci mjere	Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta USK-a
Ciljne grupe	Sportski savez USK-a Sportski savezi gradova i općina

Veza sa strateškim ciljem	STRATEŠKI CILJ 1: Podignut nivo razvoja i održivo korištenje kapaciteta sporta		
Prioritet	PRIORITET 1.1. Uspostavljanje sistema za poboljšanje finansiranja i transparentnost finansiranja u sektoru sporta iz svih izvora		
Naziv mjere	Mjera 1.1.2. Unapređenje kapaciteta za apliciranje na javne pozive internacionalnih i domaćih projekata i održivo korištenje tako dobivenih finansijskih sredstava		
Opis mjere s okvirnim područjima djelovanja	Država Bosna i Hercegovina se priprema za ulazak u EU. Već sada su nam omogućeni brojni pretpristupni fondovi i programi koje nudi EU. To su različiti programi prekogranične saradnje, IPA projekti, Erasmus + projekti i drugi . Potrebno je iskoristiti naš geografski položaj, naše mogućnosti i prilike te zajedno s drugima, prije svega, organima vlasti na lokalnom i kantonalnom nivou raditi na osposobljavanju kadrova za pisanje projekata i pripremanje projektne dokumentacije za zajedničko apliciranje na međunarodne projekte. Cilj ove mjere je povećanje prihoda od apliciranja na međunarodne i domaće projekte u oblasti sporta. U skladu s opredjeljenjem države BiH čiji je cilj približavanje EU, imamo sve veće mogućnosti korištenja različitih programa i projekata iz kojih možemo ostvarivati značajna sredstva iz budžeta EU. Potrebno je napraviti konkretnu pripremu svih resursa, a posebno ljudskih kako bismo u budućnosti bili spremni za provlačenje što veće količine novca kroz projekte iz EU. U tu svrhu obezbijediti finansiranje obuke ljudskih resursa za obuku u pripremi aplikacija za prijavu na različite programe EU kao i projekte unutar BiH. Projekti međugranične saradnje, IPA projekti koji bi se radili u saradnji sa susjednim općinama iz Republike Hrvatske su najznačajnije projektne aktivnosti na koje se treba bazirati u narednom period realizacije ove strategije.		
Strateški projekti	Nije primjenjivo.	Očekivani krajnji rezultat projekta	
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti (2020)	Ciljne vrijednosti (2027)
	Broj obučanih ljudi na internacionalnim i domaćim projektima	0	20
	Broj aplikacija na internacionalnim i domaćim projektima	7	15

	Broj dobivenih (odobrenih) projekata sa svih nivoa vlasti	5	10
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Stvorene dugoročne pretpostavke za pripremu projekata na međunarodnim i domaćim pozivima te jačanje finansijske baze i korištenje tako dobivenih sredstava u razvoju sporta na području USK-a		
Indikativna finansijska konstrukcija s izvorima finansiranja	Iznos: 20.000,00 KM Izvor: 20.000,00 SS USK-a Izvor: 0,00 SS općina i gradova i budžet općina i gradova u USK		
Period implementacije mjere	2022–2027.		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta USK-a		
Nosioci mjere	Sportski savez USK-a Sportski savezi gradova i općina		
Ciljne grupe	Menedžeri u sportskim savezima USK-a gradova i općina Sportski treneri		

Veza sa strateškim ciljem	STRATEŠKI CILJ 1: Podignut nivo razvoja i održivo korištenje kapaciteta sporta	
Prioritet	PRIORITET 1.1. Uspostavljanje sistema za poboljšanje finansiranja i transparentnost finansiranja u sektoru sporta iz svih izvora	
Naziv mjere	Mjera 1.1.3. Finansiranje SS USK-a, SS općina i gradova, strukovnih saveza i SSRI USK-a	
Opis mjere s okvirnim područjima djelovanja	Cilj ove mjere je da se iz budžeta SS USK-a na najbolji mogući način obezbijedi sufinansiranje razvoja sporta na području općina i gradova USK-a kroz sportske saveze i strukovne saveze. Na bazi finansiranja u zadnje 4 godine izvršiti prijedlog raspodjele sredstava prema ovom prioritetu i prema kriterijima koji su uspostavljeni na nivou SS USK-a. Sportske aktivnosti osoba s invaliditetom moraju da budu usmjerene na okupljanje što većeg broja građana te kategorije stanovništva. Program i aktivnosti se moraju prilagođavati tjelesnim mogućnostima i kreću se od sportskih igara, do kuglanja, badmintona, streljaštva, boćanja, stolnog tenisa, šaha, atletike itd. Sve to zavisi od interesa učesnika, ali i od prostornih mogućnosti objekata, finansijskih sredstava i sl. Sportska takmičenja i manifestacije osoba s invaliditetom nemaju samo takmičarski karakter već im je cilj okupljanje i druženje, razmjena iskustava i saznanja, podizanja nivoa svijesti o sopstvenim mogućnostima kada je u pitanju kvalitet u sportu, ali i sportski rezultati, a sve s ciljem socijalizacije. Da bi se ostvario program, ciljevi i zadaci sporta osoba s invaliditetom, neophodno je na prvom mjestu obezbijediti stabilno finansiranje, prostorne uslove za njihovo okupljanje, objekte prilagođene njihovim mogućnostima i potrebama, animiranjem i propagandom okupiti što veći broj učesnika i stvoriti ambijent razumijevanja i podršku društva.	
Strateški projekti	Nije primjenjivo.	Očekivani rezultat projekta

Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti (2020)	Ciljne vrijednosti (2027)
	Iznos sredstava doznačenih iz budžeta SS USK-a i drugih izvora Iznos sredstava doznačenih SSRVI USK-a	2.861.026,00	5.047.176,00
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Stvorene dugoročne pretpostavke za stabilno finansiranje sporta i kompletnu kontrolu finansijskog stanja u svim sportskim organizacijama.		
Indikativna finansijska konstrukcija s izvorima finansiranja	Iznos: 20.825.748,00 KM Izvor: 5.946.181,00 SS USK-a Izvor: 14.879.567,00 SS općina i gradova i budžet općina i gradova u USK-u		
Period implementacije mjere	2022–2027.		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta USK-a		
Nosioci mjere	Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta USK-a Sportski savez USK-a Sportski savezi gradova i općina		
Ciljne grupe	Sportski savez USK-a Sportski savezi gradova i općina		

Veza sa strateškim ciljem	STRATEŠKI CILJ 1: Podignut nivo razvoja i održivo korištenje kapaciteta sporta
Prioritet	PRIORITET 1.2 Stvaranje boljih prostornih – infrastrukturnih uvjeta za razvoj sporta, sportske rekreacije i turizma
Naziv mjere	Mjera 1.2.1. Obezbjedenje uvjeta za izgradnju novih sportskih objekata i rekonstrukcija postojećih kroz različite vidove finansiranja.
Opis mjere s okvirnim područjima djelovanja	USK ima slabo razvijenu infrastrukturu za poticanje i razvoj sporta. Za USK je karakterističan mali broj školskih dvorana. Veliki broj škola nema sportsku dvoranu, a i one škole koje to imaju radi se o starim objektima kojima je potrebna rekonstrukcija. Veliki broj vanjskih školskih sportskih terena nisu obnovljeni ili nikako ne postoje. Ni gradski javni sportski tereni većinom nisu u funkciji. Ne postoji atletska staza na cijelom USK-u. Cilj ove mjere je da se kroz različite načine pronadu sredstva za izgradnju novih funkcionalnih sportskih objekata koji su ključni za razvoj sporta na području USK. Na cijelom USK-u ne postoji niti jedan plivački bazen gdje bi se mogla odvijati takmičenja u plivanju, što značajno narušava ugled cijelog sporta USK-a. To značajno limitira razvoj sporta u sportovima u vodi. S druge strane naš Kanton je poznat kao kanton s najvećim brojem neplivača u BiH. Svjesni smo činjenice, a i stalnih natpisa u elektronskim i printanim medijima o utapanju posebno mladih ljudi u rijekama. Sve je to posljedica neorganiziranosti i nepostojanja uvjeta za obuku plivača. Cilj ove mjere je da se u ovom periodu važenja Strategije izgrade sportske dvorane i nekoliko otvorenih ili zatvorenih

	bazena na području USK-a. • Ključno područje djelovanja, radi postizanja ovih ciljeva, je stvaranje ambijenta koji potiče saradnju između privrede, Vlade, resornih ministarstava, sportskih saveza i drugih relevantnih aktera Ova mjera je poveziva s Mjerom.		
Strateški projekti		Očekivani rezultat projekta	
	Strateški projekat 1: Izgradnja novih i rekonstrukcija dotrajalih sportskih dvorana na području USK-a	Snimljeno faktičko stanje na svim sportskim objektima na području USK-a, izrađeni projekti izgradnje novih sportskih objekata, obnove i rekonstrukcije postojećih sportskih objekata i obnovljeni otvoreni i zatvoreni sportski objekti, kao osnova za razvoj svih segmenata sporta počev od školskog, rekreativnog do takmičarskog sporta.	
	Strateški projekat 2. Izgradnja posebnih sportskih objekata (plivačkih bazena, atletskih staza, trim staza)	Snimljeno faktičko stanje u svim općinama na području USK-a izrađeni projekti za izgradnju atletske staze u općinama i gradovima koji imaju prostorne, materijalne i finansijske uvjete za izgradnju atletskih staza i plivačkih bazena. Izgrađeni plivački bazeni i atletske staze.	
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti (2020)	Ciljne vrijednosti (2027)
	Broj izgrađenih sportskih dvorana	2	4
	Broj rekonstruiranih sportskih dvorana	5	30
	Broj izgrađenih plivačkih bazena	0	2
	Broj izgrađenih atletskih staza	1	1
	Broj obnovljenih vanjskih sportskih terena	11	30
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Stvorene dugoročne pretpostavke za stvaranje bolje baze infrastrukturnih objekata s ciljem obogaćivanja sportske ponude svim učesnicima u sportu, široj lepezi sportova, boljih uvjeta za stvaranje vrhunskih sportista, većeg broja rekreativaca, boljih prostornih uvjeta za bavljenje djece i omladine u svim segmentima sporta i tjelesnog odgoja.		
Indikativna finansijska konstrukcija s izvorima finansiranja	Iznos: 2.500.000,00 KM Izvor: 0,00 SS USK-a Izvor: 2.500.000,00 SS općina i gradova i budžet općina i gradova u USK		
Period implementacije mjere	2022–2027.		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta USK-a		
Nosioci mjere	Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta USK-a Gradovi i općine		

	Sportski savez USK-a Sportski savezi gradova i općina
Ciljne grupe	Sportisti, učenici, rekreativci

Veza sa strateškim ciljem	STRATEŠKI CILJ 1: Podignut nivo razvoja i održivo korištenje kapaciteta sporta	
Prioritet	PRIORITET 1.2 Stvaranje boljih prostornih – infrastrukturnih uvjeta za razvoj sporta, sportske rekreacije i turizma	
Naziv mjere	Mjera 1.2.2. Obezbjedenje uvjeta za opremanje sportskih objekata rekvizitima, školovanje kadrova u sportu i zdravstvena zaštita sportista kroz osnivanje Zavoda za sportsku medicinu	
Opis mjere s okvirnim područjima djelovanja	Cilj ove mjere je postojeće sportske objekte opremiti savremenim sportskim rekvizitima za sve sportske discipline. Posebno je bitno opremiti školske sportske dvorane kako bi se Nastavni plan i program nastave tjelesnog i zdravstvenog odgoja mogao realizirati u potpunosti. Na taj način bi se omogućilo učenicima i sportskim klubovima bolji i savremeniji pristup treninzima, a time i postizanje vrhunskih rezultata. Činjenica je da se u zadnjih 25 godina vrlo malo ili gotovo nikako nije ulagalo u nabavku sportskih rekvizita i opremanje sportskih dvorana. Bez savremenih rekvizita ne postoji mogućnost razvoja sporta, kako amaterskog, tako i profesionalnog. Posebno je važno nabaviti rekvizite za bazične sportove, atletiku, gimnastiku, sportske igre kao i strunjače za borilačke sportove. Posebno je važno opremiti vanjske sportske terene savremenim koševima, golovima i mrežama za odbojku. Dalji cilj ove mjere je iskoristiti potencijale Univerziteta u Bihaću, Odsjeka za tjelesni i zdravstveni odgoj i sport za stvaranje klime formalnog školovanja bachelora tjelesnog i zdravstvenog odgoja i sporta. Pored toga pokrenuti školovanje kadrova u sportu na osnovu Zakona o sportu BiH i Zakona o sportu USK-a. Prema postojećim zakonskim propisima u sportskim organizacijama, klubovima, savezima mogu raditi samo stručne osobe s visokom i višom stručnom spremom u oblasti sporta i tjelesnog odgoja, kao i bivši vrhunski sportisti koji imaju završene više ili visoke škole iz drugih oblasti i certifikate za rad u oblasti sporta. Akutni problem u sportu USK-a je nedostatak kvalitetne zdravstvene zaštite sportista. Sportisti imaju posebnu potrebu za specifičnom zdravstvenom zaštitom. S obzirom na to da su pod stalnim fizičkim stresom, posmatrajući anatomske, fiziološke i psihološke, neophodno je na području USK-a oformiti Zavod za sportsku medicinu. U tu svrhu potrebno je stimulirati zdravstveno osoblje, posebno ljekare da se specijaliziraju za sportsku medicinu	
Strateški projekti		Očekivani rezultat projekta
	Strateški projekat 3: Opremanje sportskih dvorana sportskim rekvizitima	Snimljeno faktičko stanje opremljenosti sportskih dvorana i vanjskih igrališta sportskim rekvizitima, izrađeni projekti za nabavku minimalne opreme potrebne za realizaciju programa i potreba sportskih klubova te nabavljeni sportski rekviziti za sportske dvorane i vanjska igrališta.

	Indikatori	Polazne vrijednosti (2020)	Ciljne vrijednosti (2027)
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Broj opremljenih vanjskih sportskih igrališta sportskim rekvizitima	40	69
	Broj opremljenih sportskih dvorana sportskim rekvizitima	8	56
	Broj licenciranih stručnih kadrova u sportu	68	230
	Broj zavoda ili specijaliziranih ambulanti za sportsku medicinu	0	1
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Stvorene dugoročne pretpostavke za stvaranje boljih uvjeta te omogućavanje učenicima i sportskim klubovima bolji i savremeniji pristup treninzima, široj lepezi sportova, boljih uvjeta za stvaranje vrhunskih sportista, uključenost većeg broja učenika i studenata u razne vidove sporta kao i većeg broja rekreativaca.		
Indikativna finansijska konstrukcija s izvorima finansiranja	Iznos: 550.000,00 KM Izvor: 50.000,00 SS USK-a Izvor: 500.000,00 SS općina i gradova i budžet općina i gradova u USK		
Period implementacije mjere	2022–2027.		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta USK-a		
Nosioci mjere	Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta USK-a gradovi i općine škole, Univerzitet javne sportske dvorane Sportski savez USK-a sportski savezi gradova i općina		
Ciljne grupe	Osnovne i srednje škole, Univerzitet sportisti, učenici, rekreativci		

Veza sa strateškim ciljem	STRATEŠKI CILJ 1: Podignut nivo razvoja i održivo korištenje kapaciteta sporta
Prioritet	PRIORITET 1.2. Stvaranje boljih prostornih – infrastrukturnih uvjeta za razvoj sporta, sportske rekreacije i turizma
Naziv mjere	Mjera 1.2.3. Efektuiranje turističkih potencijala kroz bolju sportsku infrastrukturu, koristeći sve prirodne resurse i bolja promocija USK kao atraktivne sportske destinacije.

Opis mjere s okvirnim područjima djelovanja	Postoji velika povezanost između turizma i sporta. Ove pojave su se društveno-ekonomski razvijale kroz historiju, ali postoji još mnogo potencijala u kontekstu razvitka i jednih i drugih. Zahvaljujući prirodnim resursima, geografskom položaju te stanovitom ponudom sportskih infrastrukturnih resursa moguće je pretpostaviti daljnji rast i napredak navedenih oblika sportskog turizma. Cilj ove mjere je podrška unapređenju postojeće turističke ponude USK-a kroz razvoj inovativnih i specijaliziranih turističkih proizvoda uključujući sve sportske aspekte i proizvode u takav lanac proizvoda. Prirodni sportski resursi koje nude rijeke na području USK-a i NP Una su od neprocjenjive važnosti. Velike mogućnosti se pružaju kroz pružanje usluga, rafting, kajak, kanu, sportski ribolov i razne vrste ekstremnih sportova; obilježavanje planinarskih staza, biciklističkih staza te obilježavanje prirodnih stijena za alpinistička penjanja. Na takav način možemo uticati na kvalitetniji turistički proizvod s ciljem dužeg zadržavanja turista na području USK-a, ostvarivanjem većeg broja noćenja. Dalji cilj je promocija USK-a na sportskom tržištu kao atraktivne destinacije sa svim sadržajima, lokalnim potencijalima i resursima uz ponudu mogućnosti prekogranične saradnje s Republikom Hrvatskom. Prirodne resurse koje imamo na raspolaganju potrebno je prilagoditi i osavremeniti, medijski promovirati kako bi bili dostupni svima, a naročito turistima koji posjećuju USK. Uspješna implementacije ove mjere u vrlo tijesnoj je vezi s donošenjem i drugih dokumenata u oblasti turizma: a) Strategija razvoja turizma USK-a, b) Marketing plan turizma USK-a, c) Plan promocije turizma USK-a, d) Stvaranje ambijenta i pružanje podrške u turističkom sektoru za bolju ponudu u okviru postojećih i budućih hotelskih kapaciteta.		
Strateški projekti		Očekivani rezultat projekta	
	Strateški projekat 5. Stavljanja sportskih objekata u svrhu poboljšanja turističke ponude USK-a	Postavljeni temelji za dugoročan i planski pristup uvezivanja turističkih potencijala, institucija i drugih koji mogu obezbijediti bolju povezanost resursa u oblasti sporta, tjelesnog vježbanja i turizma radi obogaćivanja turističke ponude USK-a.	
	Indikatori	Polazne vrijednosti (2020)	Ciljne vrijednosti (2027)
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Broj umreženih aktera u sportu (sportski savezi, klubovi, ugostiteljstvo)	0	15
	Broj programa prekogranične saradnje u oblasti sporta i turizma	1	3
	Broj sportskih manifestacija u organizaciji sportskih saveza i klubova	200	250

	Broj firmi koje nude usluge raftinga kajaka i kanua	10	17
	Broj obilježenih planinarskih staza	8	20
	Broj uređenih biciklističkih staza	3	12
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Stvorene dugoročne pretpostavke za stvaranje boljih uvjeta implementacije sportskih resursa u turističke svrhe te obogaćivanje turističke web-stranice; drugim elektronskim i printanim medijima povećati vidljivost sportske i turističke ponude.		
Indikativna finansijska konstrukcija s izvorima finansiranja	Iznos: 20.000,00 KM Izvor: 20.000,00 SS USK-a Izvor: 0,00 SS općina i gradova i budžet općina i gradova u USK		
Period implementacije mjere	2022–2027.		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Sportski savez USK-a		
Nosioci mjere	Turistička zajednica USK-a Ugostitelji Sportski savez USK-a Sportski savezi gradova i općina		
Ciljne grupe	Sportisti, učenici, rekreativci i turisti		

Veza sa strateškim ciljem	STRATEŠKI CILJ 1: Podignut nivo razvoja i održivo korištenje kapaciteta sporta
Prioritet	PRIORITET 1.3. Osigurati školovanje i osposobljavanje stručnih kadrova i kontinuirana edukaciju u savremenom pristupu razvoja sportskih dostignuća
Naziv mjere	Mjera 1.3.1. Obezbjedenje uvjeta za formalno i neformalno obrazovanje stručnih kadrova koji rade u organizacijama sporta i sportskim klubovima
Opis mjere s okvirnim područjima djelovanja	Cilj ove mjere je iskoristiti potencijale Univerziteta u Bihaću, Odsjeka za tjelesni i zdravstveni odgoj i sport za stvaranje klime formalnog školovanja bachelora tjelesnog i zdravstvenog odgoja i sporta. Pored toga pokrenuti školovanje kadrova u sportu na osnovu Zakona o sportu BiH i Zakona o sportu USK-a. Prema postojećim zakonskim propisima u sportskim organizacijama, klubovima, savezima mogu raditi samo stručne osobe s visokom i višom stručnom spremom u oblasti sporta i tjelesnog odgoja, kao i bivši vrhunski sportisti koji imaju završene više ili visoke škole iz drugih oblasti i certifikate za rad u oblasti sporta. Odsjek za tjelesni odgoj Univerziteta u Bihaću ima kadrovsku strukturu za rješenje ove mjere i ostvarenje tih ciljeva. Potrebno je uraditi planove i programe osposobljavanja kadrova koji bi radili u ovom sektoru. U neformalnom obrazovanju potrebno je napraviti plan i program osposobljavanja kadrova kontinuiranom edukacijom kroz seminare, predavanja i radionice kako bi se obogatilo znanje onih koji su direktno uključeni u sektor sporta. Glavna područja djelovanja na pravcu obezbjeđenja uvjeta za formalnu i

	neformalnu edukaciju stručnih kadrova su: • prikupljanje informacija i priprema baze podataka o licima koja su na bilo koji način uključeni u sektor sporta i tjelesnog odgoja. • analiza stanja s prijedlogom mjera za prevazilaženje postojeće situacije • obezbijediti podršku kandidatima koji su zainteresirani za formalnu i neformalnu edukaciju na Odsjeku za sport i tjelesni odgoj Univerziteta u Bihaću ili nekom drugom Univerzitetu • unaprijediti naučnoistraživački rad u sportu i napraviti poveznicu s Univerzitetom u Bihaću, Odsjekom za tjelesni odgoj i sport.		
Strateški projekti		Očekivani rezultat projekta	
	Strateški projekat 4. Osposobljavanje stručnih kadrova u sportu	Snimljeno faktičko stanje ljudskih resursa kada su u pitanju stručni kadrovi i planski i sistematsko osposobljavanje dovoljnog broja stručnih kadrova koji bi mogli podići nivo razvoja sporta na jednu novu razinu. U saradnji s Univerzitetom u Bihaću i Odsjekom za tjelesni odgoj i sport pokrenuti projekat osposobljavanja stručnih kadrova prema potrebama sportskih saveza, općina, gradova i USK-a.	
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti (2020)	Ciljne vrijednosti (2027)
	Broj lica uključenih u sektor sporta	965	1500
	Broj stručnih lica uključenih u sektor sporta	90	250
	Broj lica upisanih na trenerske škole	10	200
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Stvorene dugoročne pretpostavke za stvaranje boljih uvjeta za kontinuirano formalno i neformalno educiranje kadrova koji rade u oblasti sporta i tjelesnog odgoja.		
Indikativna finansijska konstrukcija s izvorima finansiranja	Iznos: 350.000,00 KM Izvor: 200.000,00 SS USK-a Izvor: 150.000,00 SS općina i gradova i budžet općina i gradova u USK		
Period implementacije mjere	2022–2027.		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta USK-a		
Nosioci mjere	Sportski savez USK-a Odsjek za tjelesni odgoj i sport UNBI		
Ciljne grupe	Profesori i nastavnici tjelesnog i zdravstvenog odgoja Treneri Drugi kadrovi zaposleni u sektoru sporta		

Veza sa strateškim ciljem	STRATEŠKI CILJ 1: Podignut nivo razvoja i održivo korištenje kapaciteta sporta		
Prioritet	PRIORITET 1.3. Osigurati školovanje i osposobljavanje stručnih kadrova i kontinuirana edukaciju u savremenom pristupu razvoja sportskih dostignuća		
Naziv mjere	Mjera 1.3.2. Obezbjedenje kontinuirane edukacije za profesore i nastavnike tjelesnog odgoja i sporta, sportske trenere kroz seminare, kongrese, konferencije i simpozije.		
Opis mjere s okvirnim područjima djelovanja	Sportski treneri, profesori i nastavnici tjelesnog i zdravstvenog odgoja koji rade u školama i na fakultetima imaju obavezu da se stalno stručno i naučno usavršavaju. Razvoj tehnike, tehnologije i cijelog društva u svim segmentima zahtijeva savremenog trenera i nastavnika 21. stoljeća. Stalne inovacije u oblasti sporta i nastave tjelesnog odgoja u smislu novih metoda poučavanja, nove tehnologije u stručnom, a posebno u naučnom segmentu zahtijevaju stalnu prisutnost na različitim kongresima, simpozijima, seminarima gdje vrsni predavači prenose savremena znanja i dostignuća iz oblasti sporta, tjelesnog odgoja i sportskog treninga. Posebno je potrebno stimulirati naučnoistraživački rad u školama kroz prijavljivanje naučnih i stručnih radova profesora i nastavnika tjelesnog odgoja. Cilj ove mjere je da se svim nastavnicima obezbijedi mogućnost prisustva na ovakvim seminarima te da aktivno učešće uzmu: Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta, škole, sportski savezi općina i SS USK-a.		
Strateški projekti		Očekivani rezultat projekta	
	Strateški projekat 4. Osposobljavanje stručnih kadrova u sportu	Snimljeno faktičko stanje ljudskih resursa kada su u pitanju stručni kadrovi i planski i sistematsko osposobljavanje dovoljnog broja stručnih kadrova koji bi mogli podići nivo razvoja sporta na jednu novu razinu. U saradnji s Univerzitetom u Bihaću i Odsjekom za tjelesni odgoj i sport pokrenuti projekat osposobljavanja stručnih kadrova prema potrebama sportskih saveza, općina, gradova i USK-a.	
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti (2022)	Ciljne vrijednosti (2027)
	Broj profesora koji su prisustvovali seminarima, kongresima...	100	120
	Broj trenera koji su prisustvovali seminarima	68	200
	Formirana grupa za izradu i održavanje web-portala	NE	DA
Razvojni efekat i doprinos mjere	Stvorene dugoročne pretpostavke za stvaranje boljih uvjeta za kontinuirano neformalno educiranje kadrova kroz cjeloživotno učenje, koji rade u oblasti		

ostvarenju prioriteta	sporta i tjelesnog odgoja.
Indikativna finansijska konstrukcija s izvorima finansiranja	Iznos: 90.000,00 KM Izvor: 40.000,00 SS USK-a Izvor: 50.000,00 SS općina i gradova i budžet općina i gradova u USK
Period implementacije mjere	2022–2027.
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta USK-a
Nosioci mjere	Sportski savez USK-a Odsjek za tjelesni odgoj i sport UNBI
Ciljne grupe	Profesori i nastavnici tjelesnog i zdravstvenog odgoja Treneri Drugi kadrovi zaposleni u sektoru sporta

VII. 3. 2. Pregled mjera za strateški cilj 2.

Veza sa strateškim ciljem	STRATEŠKI CILJ 2. Razvijen takmičarski sport i masovni sport djece i omladine kroz amaterski i školski sport	
Prioritet	PRIORITET 2.1. Kontinuirano praćenje i analiza odnosa ostvarenih sportskih rezultata i podrška razvoju takmičarskog, školskog i univerzitetskog sporta.	
Naziv mjere	Mjera 2.1.1. Unapređenje kapaciteta za stvaranje uslova stipendiranja vrhunskih sportista	
Opis mjere s okvirnim područjima djelovanja	Cilj ove mjere je da se maksimalno iskoriste postojeći finansijski resursi i omogućiti stvaranje uvjeta za stipendiranje vrhunskih sportista. Ova mjera će se dijelom riješiti donošenjem i izmjenom Pravilnika o kategorizaciji sportista u okviru kojeg bi bili definirani razredi te na osnovu toga na jasan i transparentan način izvršiti selekciju i odabir vrhunskih sportista koji bi se stipendirali iz budžeta SS USK-a. Ovom mjerom želimo zadržati perspektivne sportiste u svojoj sredini, a istovremeno im maksimalno omogućiti njihov sportski razvoj. Ovim činom želimo poboljšati uključenost mlađih populacija kako bi se omogućila masovnost i uključenost mladih ljudi iz čega će sigurno izrasti kvalitetan vrhunski sport. Kvalitetnim Pravilnikom o stipendiranju vrhunskih sportista postići bolju motivaciju za sportske treninge mladih i vrhunskih sportista. Finansiranje stipendiranja vrhunskih sportista obezbijediti kroz sponzorske ugovore s firmama, preduzećima i privatnim licima, a istima omogućiti bolju promociju njihovih firmi i njihovih interesa u oblasti reklamiranja. Ključna područja djelovanja ove mjere se odnose na stipendiranje onih vrhunskih sportista koji imaju preduvjete za postizanje vrhunskih rezultata na međunarodnom planu. Na takav način ćemo omogućiti bolju prepoznatljivost sportskih dostignuća na području USK-a i bolju promociju Kantona.	
Strateški projekti	Nije primjenjivo	Očekivani rezultat projekta

Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti (2020)	Ciljne vrijednosti (2027)
	Broj vrhunskih sportista koji ostvaruju stipendiju	0	10
	Broj dobivenih odobrenih stipendija u 1 godini	0	10
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Ovom mjerom će biti stvorene dugoročne pretpostavke za stabilnije finansiranje vrhunskih sportista kroz stipendiranje iz budžeta SS USK-a i budžeta SS gradova i općina.		
Indikativna finansijska konstrukcija s izvorima finansiranja	Iznos: 270.000,00 KM Izvor: 70.000,00 SS USK-a Izvor: 200.000,00 SS općina i gradova i budžet općina i gradova u USK		
Period implementacije mjere	2022–2027 .		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	SS USK-a		
Nosioci mjere	SS USK-a SS općina i gradova		
Ciljne grupe	Vrhunski sportisti		

Veza sa strateškim ciljem	STRATEŠKI CILJ 2. Razvijen takmičarski sport i masovni sport djece i omladine kroz amaterski i školski sport		
Prioritet	PRIORITET 2.1. Kontinuirano praćenje i analiza odnosa ostvarenih sportskih rezultata i podrška razvoju takmičarskog, školskog i univerzitetskog sporta.		
Naziv mjere	Mjera 2.1.2. Analiza postignutih sportskih rezultata i stvaranje uslova za održavanje i dalje postizanje vrhunskog sportskog rezultata		
Opis mjere s okvirnim područjima djelovanja	Cilj ove mjere je da se kroz sistematsko praćenje ostvarivanja vrhunskih rezultata ustanovi praksa za kontinuirano praćenje postignutih rezultata na godišnjem nivou, da se izvrši evaluacija i takvi izvještaji koriste kao osnova za izradu jednogodišnjih planova finansiranja. Na ovakav način se evidentiraju svi rezultati, prati napredak sportista i na osnovu toga ulažu finansijska sredstva kao podrška u ostvarivanju vrhunskog rezultata. Takvim sportistima obezbijediti dobre uvjete za trening, praćenje rezultata trenažnog rada kroz savremenu dijagnostiku, praćenje zdravlja sportista i omogućavanje lakšeg školovanja u smislu obezbjeđivanja vremena za takmičenje i treninge. Te aktivnosti raditi u dogovoru s Univerzitetom, školama i firmama (ukoliko su sportisti zaposleni). Posebnu pažnju posvetiti trenerima koji rade s takvim sportistima te im omogućiti školovanje, odlazak na seminare i druge vidove stručnog i naučnog usavršavanja kako bi isti mogli koristiti najsavremenije metode treninga i oporavka u sportu.		
Strateški projekti	Nije primjenjivo	Očekivani rezultat projekta	
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti (2020)	Ciljne vrijednosti (2027)

	Izveštaj o ostvarenim rezultatima sportista u toku godine	23	25
	Broj državnih reprezentativaca	56	88
	Broj medalja na internacionalnim takmičenjima (OI, SP,EP,BI)	1	17
	Godišnji iznos sredstava za podršku vrhunskim sportistima	10	30
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Doprinos ove mjere razvoju prioriteta odnosi se na to da se kroz izvještaje o ostvarenim rezultatima, broju uspješnih sportista, možemo više posvetiti razvoju perspektivnih sportista prateći njihov sportski razvoj i usmjeravajući finansijska sredstva za stvaranje boljih uvjeta za postizanje vrhunskih rezultata. Omogućiti sportistima koji su uspjeli ući u reprezentaciju BiH u svome sportu bolje i kvalitetnije uvjete za njihov sportski razvoj.		
Indikativna finansijska konstrukcija s izvorima finansiranja	Iznos: 500.000,00 KM Izvor: 200.000,00 SS USK-a Izvor: 300.000,00 SS općina i gradova i budžet općina i gradova u USK-u i ostali izvori		
Period implementacije mjere	2022–2027.		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	SS USK-a		
Nosioci mjere	SS USK-a SS gradova i općina		
Ciljne grupe	Vrhunski sportisti		

Veza sa strateškim ciljem	STRATEŠKI CILJ 2. Razvijen takmičarski sport i masovni sport djece i omladine kroz amaterski i školski sport
Prioritet	PRIORITET 2.1. Kontinuirano praćenje i analiza odnosa ostvarenih sportskih rezultata i podrška razvoju takmičarskog, školskog i univerzitetskog sporta.
Naziv mjere	Mjera 2.1.3. Analiza i planiranje razvoja školskog i univerzitetskog sporta
Opis mjere s okvirnim područjima djelovanja	Cilj ove mjere je da se kroz aktivnosti u školama i na fakultetu omogući učešće što većeg broja učenika i studenata u različitim sportskim aktivnostima. Rana detekcija nadarenosti i prepoznavanje postojanja genetskih potencijala je jedan od faktora za postizanje optimalnih sportskih rezultata. S druge strane smo svjedoci da djeca sve više vremena provode u, takozvanom, sedentarnom načinu života koji sa sobom donosi loše uticaje na dječiji zdravstveni status. Pojava pretilosti, smanjenih funkcionalnih i motoričkih sposobnosti, bolesti srca i krvnih sudova, dijabetesa, poremećaji u posturu tijela i druge bolesti, samo su neke posljedice koje se pojavljuju kod mladih osoba. Praveći komparaciju našeg školskog sistema i zemalja u bližem okruženju odmah se primjećuje naš deficit u broju sati Tjelesnog i zdravstvenog odgoja s učenicima školskog uzrasta. Čak i na teritoriji Federacije BiH imamo primjere s tri sata Tjelesnog i zdravstvenog odgoja u NPP-u za učenike osnovnih škola. Školska takmičenja ne bi trebala predstavljati klupska takmičenja u pojedinim sportovima, nego baš takmičenja djece koja ne treniraju u klubovima. Ove

	vrste školskih takmičenja bi trebala biti dostupna svoj djeci. Unsko-sanski kanton obiluje vodom i to treba iskoristiti za obuku djece u plivanju kao jedne životno važne sposobnosti. Pripremanje zakonske regulative za formiranje i rad sportskih društava u školama i uspostavu baze podataka osnovnih antropoloških obilježja svih učenika. Studenti na Univerzitetu u Bihaću imaju svoje specifičnosti koje ne smijemo zanemariti. Dolaskom iz različitih kulturno ekonomskih sredina na studij ova populacija se odjednom nađe u novim uslovima života i rada. Višak slobodnog vremena treba iskoristiti na najbolji način. Pored učenja, bitno je održati svoje zdravlje razvijajući neke sposobnosti i karakteristike i intelektualne potencijale. To bi trebalo da bude njihov veliki motiv. Sve ovo je moguće upražnjavajući neke kretnje aktivnosti prema njihovim sklonostima i afinitetima. Ovakve ili slične uslove treba ponuditi i studentima Bihaćkog univerziteta. Prva mjera bi trebala biti uvođenje fakultativne nastave Tjelesnog odgoja i sporta na fakultete koji je nemaju, zatim obezbijediti prostorne uslove za realizaciju istih. Nakon određenog perioda analizirati situaciju i eventualno preći na uvođenje obaveznih vidova nastave. Smatramo da bi dovršetak dvorane u Kampusu Grmeč, koja bi u potpunosti zadovoljila prostorne potrebe Bihaćkog univerziteta, bio korak u pravom pravcu za rješavanje ovog problema. S menadžmentom Univerziteta treba definisati eventualne korake u pravcu takmičarskog sporta.		
Strateški projekti	Nije primjenjivo	Očekivani krajnji rezultat projekta	
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti (2020)	Ciljne vrijednosti (2027)
	Broj djece u sportskim sekcijama u svim školama	5278	5800
	Broj realiziranih takmičenja na nivou škole po sportovima	2	4
	Broj takmičenja na Univerzitetu	0	2
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Izradom planova na jednogodišnjoj bazi se može objektivnije vršiti finansiranje i predviđati razvoj pojedinih vrhunskih sportista u narednoj godini. Na ovaj način možemo kontinuirano pratiti ostvarene rezultate, visinu uložених sredstava i predviđati dalje finansiranje vrhunskih sportista		
Indikativna finansijska konstrukcija s izvorima finansiranja	Iznos: 815.000,00 KM Izvor: 715.000,00 SS USK-a Izvor: 100.000,00 SS općina i gradova i budžet općina i gradova u USK-u		
Period implementacije mjere	2022–2027.		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	SS USK-a		
Nosioci mjere	SS USK-a SS gradova i općina		
Ciljne grupe	Vrhunski sportisti		

Veza sa strateškim ciljem	STRATEŠKI CILJ 2. Razvijen takmičarski sport i masovni sport djece i omladine kroz amaterski i školski sport		
Prioritet	PRIORITET 2.2. Uključen veći broj žena, osoba s invaliditetom marginalizovanih grupa i volontera u sistem takmičarskog i rekreativnog sporta.		
Naziv mjere	Mjera 2.2.1. Utjecati na motivaciju ženske populacije za uključivanje u sportske klubove i promociju sporta		
Opis mjere s okvirnim područjima djelovanja	Cilj ove mjere je da se poboljša struktura učesnika u vrhunskom sportu sa stanovišta spola. Potrebno je iznaći načine da se motiviraju talentirane djevojčice u osnovnim i srednjim školama. Tu posebnu pažnju treba posvetiti nastavi tjelesnog i zdravstvenog odgoja i u saradnji s nastavnicima i profesorima tjelesnog odgoja vršiti odabir i selekciju za uključivanje većeg broja djevojčica u različite grane i discipline u sportu. Na početku školske godine, kroz redovna dijagnostička mjerenja koja su predviđena u osnovnim i srednjim školama, vršiti odabir i selekciju za pojedine discipline i grane sporta. Posebnu pažnju treba posvetiti roditeljima djece i kroz različite vidove komunikacije motivirati ih da uključe svoju djecu u klubove. Tu spadaju: različite vrste TV-emisija, radioemisija, web-portali, projekti, radionice, akcije u kojima se govori o značaju sporta na zdravlje mladih ljudi kao i prevenciji različitih vrsta oboljenja i bolesti ovisnosti.		
Strateški projekti	Nije primjenjivo	Očekivani rezultat projekta	
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti (2020)	Ciljne vrijednosti (2027)
	Broj uključenih djevojčica u klubove (godišnje)	605	950
	Medijska promocija (broj TV-emisija, radioemisija, članaka na web-portalima...)	300	370
	Osnivanje web-portala za širenje informacija u oblasti sporta i prezentacija stručnih znanja	NE	DA
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Doprinos ove mjere razvoju prioriteta odnosi se na motivaciju ženske populacije za učešće u takmičarskom sportu. Kroz nastavu tjelesnog odgoja u saradnji s nastavnicima i profesorima raditi na popularizaciji sporta i uključiti što veći broj djevojčica u klubove.		
Indikativna finansijska konstrukcija s izvorima finansiranja	Iznos: 100.000,00 KM Izvor: 50.000,00 SS USK-a Izvor: 50.000,00 SS općina i gradova i budžet općina i gradova u USK-u		
Period implementacije mjere	2022–2027.		
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	SS USK-a		
Nosioci mjere	SS USK-a		
Ciljne grupe	Djevojčice u osnovnim i srednjim školama Studentice Vrhunske sportistkinje		

Veza sa strateškim ciljem	STRATEŠKI CILJ 2. Razvijen takmičarski sport i masovni sport djece i omladine kroz amaterski i školski sport		
Prioritet	PRIORITET 2.2. Uključen veći broj žena, osoba s invaliditetom marginalizovanih grupa i volontera u sistem takmičarskog i rekreativnog sporta		
Naziv mjere	Mjera 2.2.2. Uključivanje većeg broja djece s invaliditetom i marginalizovanih grupa u sistem takmičarskog i rekreativnog sporta		
Opis mjere s okvirnim područjima djelovanja	Potreba za vježbanjem i takmičenjem kao i poboljšanjem zdravstvenog statusa je prisutna kod svih ljudi pa tako i kod osoba s oštećenom senzoričkom i kod kojih su kretanje i aktivnosti ograničeni. U većini slučajeva nisu u mogućnosti uključiti se u redovne sportske sadržaje pri mnogim klubovima i sportskim društvima. Obaveza šire društvene zajednice i svakog modernog društva je da se osobama s invaliditetom omogući uključivanje u sportske sadržaje u što većem broju. Na području USK-a se već dugu godinu radi na poboljšanju uključenosti i uživanju dobrobiti sporta osoba s invaliditetom. Onima koji se zbog specifičnosti svog invaliditeta ne mogu priključiti klasičnim sportskim klubovima i udruženjima, omogućiti pristup u specijalizirane klubove, društva, sekcije kroz sportske saveze općina i gradova, koji svojom tehničkom pristupačnošću i stručnim kadrovima mogu omogućiti redovan rad i takmičenja u različitim kategorijama invalidnosti. Sport osoba s invaliditetom i sport gluhih su vrlo specifične sportske grane. One zahtijevaju uključivanje većeg broja stručnih osoba i sportskih radnika koji omogućuju osobama s invaliditetom lakši pristup i korištenje blagodati sporta u cilju zadovoljavanja njihovih tjelesnih i psihičkih potreba. Sport osoba s invaliditetom i sport gluhih ima veliku važnost u procesima inkluzije i poboljšanja kvalitete života. Cilj ove mjere je uključiti svu djecu s invaliditetom i što veći broj odraslih u različite vidove sportova te im omogućiti vježbanje i takmičenje. Na nivou općina, gradova i Kantona omogućiti stvaranje liga za one sportove i discipline u kojima imamo te mogućnosti.		
Strateški projekti	Nije primjenjivo	Očekivani rezultat projekta	
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti (2020)	Ciljne vrijednosti (2027)
	Broj klubova osoba s invaliditetom	4	8
	Broj općinskih i gradskih sportskih saveza osoba s invaliditetom	7	8
	Broj sekcija osoba s invaliditetom	9	10
	Broj stručnih osoba uključenih u rad s osobama s invaliditetom	0	8
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Uključivanjem većeg broja djece s invaliditetom i odraslih osoba u sekcije i klubove invalidnih lica, omogućuje se veći kvantitet iz kojeg će proisteci kvalitetniji rezultati u invalidskom sportu. BiH postiže izuzetno dobre rezultate na POI i to treba iskoristiti kao motiv za bavljenje sportom invalidnih osoba.		

Indikativna finansijska konstrukcija s izvorima finansiranja	Iznos: 20.000,00 KM Izvor: 20.000,00 SS USK-a Izvor: 0,00 SS općina i gradova i budžet općina i gradova u USK-u
Period implementacije mjere	2022–2027.
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	SS USK-a
Nosioci mjere	SS USK-a SS gradova i općina
Ciljne grupe	Učenici s invaliditetom Marginalizovane grupe

Veza sa strateškim ciljem	STRATEŠKI CILJ 2. Razvijen takmičarski sport i masovni sport djece i omladine kroz amaterski i školski sport		
Prioritet	PRIORITET 2.2. Uključen veći broj žena, osoba s invaliditetom marginalizovanih grupa i volontera u sistem takmičarskog i rekreativnog sporta		
Naziv mjere	Mjera 2.2.3. Podrška razvoju rekreativnog sporta i sportskih manifestacija		
Opis mjere s okvirnim područjima djelovanja	Osnovni zadatak ove mjere je podrška razvoju rekreativnog sporta. Osnovna vodilja za ovu mjeru je sjedilački način života koji vrlo negativno djeluje na zdravlje stanovništva. Na ovaj način će se SS USK-a uključiti u realizaciju različitih vidova i aktivnosti rekreativnih udruženja i rekreativaca. Također će učestvovati u organizacijama različitih sportskih manifestacija u svim vidovima sporta. Stanje u rekreativnom sportu na području Unsko-sanskog kantona, kao i u ostatku Bosne i Hercegovine, dosta je haotično. Stručno organizovanih i vođenih aktivnosti skoro da nema. Istina, postoje brojne aktivnosti koje građani našeg Kantona provode samoinicijativno. Pored toga što te aktivnosti nisu kontrolisane od strane stručnih osoba, pa ni od strane ljekara, takve aktivnosti su najčešće neredovne, povremenog i privremenog karaktera. Društveni status sportske rekreacije u Unsko-sanskom kantonu još uvijek nije primjeren značenju i potrebama koje ovo područje ima za čuvanje i unapređenje zdravlja naših građana, a posebno za sportsku rekreaciju i edukaciju voditelja sportske rekreacije.		
Strateški projekti	Nije primjenjivo	Očekivani rezultat projekta	
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti (2020)	Ciljne vrijednosti (2027)
	Iznos sredstava za rekreativni sport i održavanje manifestacija	100.000,00	250.000,00
	Broj sportskih manifestacija finansiranih od strane sportskih saveza	62	103
Razvojni efekat i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Ova mjera će svojom realizacijom doprinijeti povećanju broja ženske populacije koja se na bilo koji način bavi sportom. Rekreativni sport na ovaj način povećava učešće ženske populacije što se direktno odražava na realizaciju prioriteta.		

Indikativna finansijska konstrukcija s izvorima finansiranja	Iznos: 1.800.000,00 KM Izvor: 500.000,00 SS USK-a Izvor: 1.300.000,00 SS općina i gradova i budžet općina i gradova u USK
Period implementacije mjere	2022–2027.
Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	SS USK-a
Nosioci mjere	SS USK-a SS gradova i općina
Ciljne grupe	Rekreativni sportisti Žene

VIII. Aneksi

VIII. 1. Usklađenost strateških ciljeva USK-a s ključnim strateškim dokumentima u FBiH / BiH

Prilikom definiranja usklađenosti strateških ciljeva Strategije razvoja sporta USK-a s ključnim strateškim dokumentima u FBiH / BiH rukovodili smo se određenim principima. S obzirom na to da ne postoji važeća strategija razvoja sporta na nivou FBiH nismo mogli, naravno, praviti usporedbe niti usklađenost s višim sektorskim dokumentom. Strategija razvoja sporta na nivou države BiH je istekla 2015. godine tako da ista nije validna niti aktualna te, nažalost, nismo mogli praviti usklađenost s dokumentom koji je istekao prije 6 godina.

Usklađenost smo radili sa strategijama koje su aktualne, kao naprimjer, Strategija razvoja FBiH, Strategija razvoja USK-a za 2021–2027. i drugim važećim strategijama koje su se bavile tematikom razvoja sporta. Također smo Strategiju usaglašavali sa strategijama razvoja općina i gradova na području USK-a u dijelu u kojem su te strategije tretirale sektor sporta.

Strategija razvoja FBiH 2021–2027. (radna verzija)	
Strateški cilj 1. Ubrzan ekonomski razvoj	PRIORITET 1.2 Stvaranje boljih prostornih – infrastrukturnih uvjeta za razvoj sporta, sportske rekreacije i turizma Mjera 1.2.1. Obezbjedenje uvjeta za izgradnju novih sportskih objekata i rekonstrukciju postojećih kroz različite vidove finansiranja PRIORITET 1.3. Osigurati školovanje i osposobljavanje stručnih kadrova i kontinuirana edukacija u savremenom pristupu razvoja sportskih dostignuća Mjera 1.3.1. Obezbjedenje uvjeta za formalno i neformalno obrazovanje stručnih kadrova koji rade u organizacijama sporta i sportskim klubovima
Prioriteti za razvoj visokog obrazovanja u BiH za period 2016–2026.	
Strateški program 1: Dobro upravljanje i menadžment. Strateški program 3. Povezanost tržišta rada i visokog obrazovanja.	PRIORITET 1.3 Osigurati školovanje i osposobljavanje stručnih kadrova i kontinuirana edukaciju u savremenom pristupu razvoja sportskih dostignuća Mjera 1.3.1. Obezbjedenje uvjeta za formalno i neformalno obrazovanje stručnih kadrova koji rade u organizacijama sporta i sportskim klubovima Mjera 1.3.2. Obezbjedenje kontinuirane edukacije za profesore i nastavnike tjelesnog odgoja i sporta, sportske trenere kroz seminare, različite vidove personalnog usavršavanja kroz odlaske na kongrese, konferencije, simpozije i seminare u zemlji i inostranstvu
Strateška platforma razvoja obrazovanja odraslih u kontekstu cjeloživotnog učenja u BiH 2014–2020.	
Strateški cilj. 3. Razvoj programskih i institucionalnih mogućnosti te unapređenje dostupnosti obrazovanja odraslih u kontekstu cjeloživotnog učenja	PRIORITET 1.3 Osigurati školovanje i osposobljavanje stručnih kadrova i kontinuiranu edukaciju u savremenom pristupu razvoja sportskih dostignuća Mjera 1.3.1. Obezbjedenje uvjeta za formalno i neformalno obrazovanje stručnih kadrova koji rade u organizacijama sporta i sportskim klubovima Mjera 1.3.2. Obezbjedenje kontinuirane edukacije za profesore i nastavnike tjelesnog odgoja i sporta, sportske trenere kroz seminare, različite vidove personalnog usavršavanja kroz odlaske na kongrese, konferencije, simpozije i seminare u zemlji i inostranstvu

Strategija za unapređenje prava i položaja osoba s invaliditetom u FBiH 2016–2021.	
Specifični cilj 3 – Uključiti osobe s invaliditetom u sve oblasti života ravnopravno s drugima, posebno u oblasti obrazovanja, kulturnog, sportskog, javnog i političkog djelovanja. Specifični cilj 4 – Unaprijediti programe prevencije invaliditeta i programe rane detekcije i intervencije u ranom rastu i razvoju.	Mjera 3.3.2. Uključivanje većeg broja djece s invaliditetom i marginalizovanih grupa u sistem takmičarskog sporta
Strategija razvoja USK-a za period 2021–2027. godina	
PRIORITET 2.2. Jačanje socijalne inkluzije i pristupa zasnovanih na potrebama korisnika Mjera 2.2.2. Jačanje saradnje javnog i nevladinog sektora u pružanju direktnih usluga djeci i porodicama PRIORITET 2.3. Unapređenje sistema integrisanih zdravstvenih usluga Mjera 2.3.1. Podrška materijalno-tehničkoj opremljenosti zdravstvenih ustanova Mjera 2.3.3. Podrška uspostavljanju i razvoju visokodiferenciranih i specijaliziranih usluga u sistemu tercijarne zdravstvene zaštite	Mjera 3.3.2. Uključivanje većeg broja djece s invaliditetom i marginalizovanih grupa u sistem takmičarskog sporta Mjera 1.3.4. Obezbjedenje uvjeta za zdravstvenu zaštitu sportista kroz osnivanje Zavoda za sportsku medicinu

Strategija razvoja USK-a 2021–2027. godina	
STRATEŠKI CILJ 1 – Izgrađeni privredni kapaciteti uz održivo korištenje prirodnih resursa. PRIORITET 1.2. Unapređenje poslovnog okruženja Mjera 1.2.3. Unapređenje tehničkih i kadrovskih resursa pružalaca poslovnih usluga. Mjera 1.2.4. Poboljšanje kvaliteta ljudskih resursa i uspostavljanje dinamičnog tržišta rada usklađenog s potrebama privrede	PRIORITET 1.2. Stvaranje boljih prostornih – infrastrukturnih uvjeta za razvoj sporta, sportske rekreacije i turizma Mjera 1.2.1. Obezbjedenje uvjeta za izgradnju novih sportskih objekata i rekonstrukciju postojećih kroz različite vidove finansiranja PRIORITET 1.3 Osigurati školovanje i osposobljavanje stručnih kadrova i kontinuiranu edukaciju u savremenom pristupu razvoja sportskih dostignuća Mjera 1.3.1. Obezbjedenje uvjeta za formalno i neformalno obrazovanje stručnih kadrova koji rade u organizacijama sporta i sportskim klubovima Mjera 1.3.2. Obezbjedenje kontinuirane edukacije za profesore i nastavnike tjelesnog odgoja i sporta, sportske trenere kroz seminare, različite vidove personalnog usavršavanja kroz odlaske na kongrese, konferencije, simpozije i seminare u zemlji i inostranstvu
STRATEŠKI CILJ 1: PRIORITET 1.4. Promocija održivog turizma i efektiviranje turističkih potencijala	Mjera 1.2.3. Efektiviranje turističkih potencijala kroz bolju sportsku infrastrukturu, koristeći sve prirodne resurse i bolju promociju USK-a kao atraktivne sportske destinacije
Strategija razvoja USK-a 2021–2027. godina	

PRIORITET 2.1. Usklađivanje sistema obrazovanja u skladu s praksama EU PRIORITET 2.2. Jačanje socijalne inkluzije i pristupa zasnovanih na potrebama korisnika PRIORITET 2.3. Unapređenje sistema integrisanih zdravstvenih usluga	PRIORITET 1.3. Osigurati školovanje i osposobljavanje stručnih kadrova i kontinuiranu edukaciju u savremenom pristupu razvoja sportskih dostignuća Mjera 1.3.1. Obezbjedenje uvjeta za formalno i neformalno obrazovanje stručnih kadrova koji rade u organizacijama sporta i sportskim klubovima Mjera 1.3.2. Obezbjedenje kontinuirane edukacije za profesore i nastavnike tjelesnog odgoja i sporta, sportske trenere kroz seminare, različite vidove personalnog usavršavanja kroz odlaske na kongrese, konferencije, simpozije i seminare u zemlji i inostranstvu
---	---

Strategija razvoja USK-a za period 2021–2027. godina	
Mjera 2.3.1. Podrška materijalno-tehničkoj opremljenosti zdravstvenih ustanova Mjera 2.3.2. Podrška donošenju i implementaciji javnih politika prevencije bolesti Mjera 2.3.3. Podrška uspostavljanju i razvoju visokodiferenciranih i specijaliziranih usluga u sistemu tercijarne zdravstvene zaštite.	Mjera 1.3.4. Obezbjedenje uvjeta za zdravstvenu zaštitu sportista kroz osnivanje Zavoda za sportsku medicinu
Strategija razvoja USK-a za period 2021–2027. godina	
PRIORITET 2.1. Usklađivanje sistema obrazovanja u skladu sa praksama EU Mjera 2.1.1. Modernizacija programa obrazovnih institucija u skladu s potrebama privrede	Mjera 1.3.1. Obezbjedenje uvjeta za formalno i neformalno obrazovanje stručnih kadrova koji rade u organizacijama sporta i sportskim klubovima Mjera 1.3.2. Obezbjedenje kontinuirane edukacije za profesore i nastavnike tjelesnog odgoja i sporta, sportske trenere kroz seminare, različite vidove personalnog usavršavanja kroz odlaske na kongrese, konferencije, simpozije i seminare u zemlji i inostranstvu

VIII. 3. Lista korištenih skraćenica

BDP	Bruto domaći proizvod
BDV	Bruto dodana vrijednost
BiH	Bosna i Hercegovina
EU	Evropska unija
FBiH	Federacija Bosne i Hercegovine
USK	Unsko-sanski kanton
TiZO	Tjelesni i zdravstveni odgoj
ŠKOL	školska
OŠ	Osnovna škola
SŠ	Srednja škola
UNBI	Univerzitet u Bihaću
SD	Sportsko društvo
ŠSD	Školsko sportsko društvo
USD	Univerzitetsko sportsko društvo
RS	Rekreativni sport
TS	Takmičarski sport
ILDP	Projekat integrisanog lokalnog razvoja
KD	Klasifikacija djelatnosti
KM	Konvertibilna marka (BAM)
km	kilometar
m	metar
SLGL	Službeni glasnik
UNDP	Razvojni program Ujedinjenih nacija
ZB	Zapadni Balkan
JP	Javno preduzeće
JU	Javna ustanova
GV	Granična vrijednost

LITERATURA:

1. Bijela knjiga o sportu (2007) Komisija evropskih zajednica.
2. Evropska povelja o sportu za sve, Komiteta ministara Savjeta Evrope, 24. septembra 1976.
3. Global Recommendations on Physical Activity for Health, World Health Organizatin 2020.
4. Milanović, D. (2000) Strategija razvoja hrvatskog sporta. Olimp, 4, 4–7.
5. Milanović, D., Čustonja, Z., Bilić, D. (2010) Temeljna načela i smjernice razvoja sporta u Republici Hrvatskoj. Zagreb: Nacionalno vijeće za sport i Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta Republike Hrvatske.
6. Physical activity strategy for the WHO European Region 2016–2025., World Health Organizatin 2020.
7. Republika Slovenija (2000) Nacionalni program sporta v Republiki Sloveniji (NPS) U: Uradni list Republike Slovenije, br. 24, 17. 3. 2000., (str. 3289–3299), Ljubljana.
8. Skender, N. (2008) Transformacioni procesi antropoloških obilježja. Bihać. Pedagoški fakultet Univerziteta u Bihaću.
9. Strategija razvoja FBiH 2021–2027.
10. Strategija razvoja USK-a 2021–2027.
11. Strategija razvoja grada Bihaća, 2014–2023.
12. Strategija razvoja grada Cazina, 2011–2020.
13. Strategija razvoja općine Bosanska Krupa, 2010.
14. Strategija razvoja općine Ključ, 2021–2027.
15. Strategija razvoja općine Sanski Most, 2014–2023.
16. Strategija razvoja općine Velika Kladuša, 2014–2023.
17. Strategija razvoja sporta BiH 2010–2015.
18. Strategija razvoja sporta USK-a 2005–2015.
18. Strategija za unapređenje prava i položaja osoba s invaliditetom u FBiH 2016–2021.
20. Uredbom o izradi strateških dokumenta Federacije Bosne i Hercegovine, Službene novine FBiH, 74/2019.
21. Who guidelines on Physical activity and Sedentary behaviour, World Health Organizatin 2020.
22. World Health Organization, Global Health Obeservatory (2018) Prevalence of insufficient physical activity.
23. Zakon o razvojnom planiranju i upravljanju razvojem u Federaciji BiH, Službene novine FBiH, 32/17
24. Zakon o sportu USK-a, (2010).
25. Zakon o sportu u Bosni i Hercegovini, (2008).

DODACI STRATEGIJE RAZVOJA SPORTA USK-a ZA PERIOD 2022–2027.

Tabele potrebne za razumijevanje teksta

Tabela 3: Sportski objekti u vlasništvu lokalnih zajednica USK-a

1.	Sportska dvorana "Luke" Bihać	JU za sport, odmor i rekreaciju Bihać	Zatvoreni sportski objekat	više sportova
2.	Sportsko rekreativni centar „Stens“ Bihać	JU za sport, odmor i rekreaciju Bihać	Otvoreni i zatvoreni sportski objekat	borilački, rekreacija, tenis
3.	Hipodrom „Bakšaiške bare“ Bihać	KK „Jedinstvo“ Bihać	Otvoreni sportski objekat	konjički sport
4.	Sportski aerodrom Golubić	AK „Bihać“	Otvoreni sportski objekat	vazduhoplovni sport
5.	Stadion NK „Jedinstvo“	NK „Jedinstvo“	Otvoreni sportski objekat	nogomet, atletika
6.	Stadion NK „Brekovica“	NK „Brekovica“	Otvoreni sportski objekat	nogomet
7.	Stadion NK „Omladinac“	NK „Omladinac“	Otvoreni sportski objekat	nogomet
8.	Stadion NK „Una“ K. Vakuf	NK „Una“ K. Vakuf	Otvoreni sportski objekat	nogomet
9.	Stadion OFK „Bihać“	OFK „Bihać“	Otvoreni sportski objekat	nogomet
10.	Stadion NK „Metalac“ Bihać	NK „Metalac“	Otvoreni sportski objekat	nogomet
11.	Stadion NK „Borac“ Bihać	NK „Borac“	Otvoreni sportski objekat	nogomet
12.	Stadion NK „Kamenica“ Bihać	NK „Kamenica“	Otvoreni sportski objekat	nogomet
13.	Stadion NK „Sloga 1919“ Bihać	NK „Sloga“	Otvoreni sportski objekat	nogomet
14.	Stadion NK „Radnički“ Bihać	NK „Radnički“	Otvoreni sportski objekat	nogomet
15.	Košarkaško igralište Bigram	Grad Bihać	Otvoreni sportski objekat	košarka
16.	Igralište Kulturnog centra Bihać	Kulturni centar Bihać	Otvoreni sportski objekat	više sportova
17.	Sportska dvorana Cazin	JU Sportski centar „Salih Omerčević“	Zatvoreni sportski objekat	više sportova
18.	SRC Alinac	JU Sportski centar „Salih Omerčević“	Otvoreni sportski objekat	više sportova
19.	Stadion FK „Krajina“ Cazin	JU Sportski centar „Salih Omerčević“	Otvoreni sportski objekat	nogomet, atletika
20.	Stadion NK „Gomila“ Stijena	NK „Gomila“	Otvoreni sportski objekat	nogomet
21.	Stadion NK „Čoralići“	NK „Čoralići“	Otvoreni sportski objekat	nogomet
22.	Stadion NK „Mladost“ Polje	NK „Mladost“	Otvoreni sportski objekat	nogomet
23.	Stadion NK „Mutnica“	MZ „Pjanići“	Otvoreni sportski objekat	nogomet
24.	Sportska dvorana Sanski Most	JP „Gradska dvorana“	Zatvoreni sportski objekat	više sportova
25.	DTV Partizan	JP „Gradska dvorana“	Otvoreni sportski objekat	više sportova
26.	Hipodrom Sanski Most	KK „Sana“ Sanski Most	Otvoreni sportski objekat	konjički sport
27.	Stadion NK „Podgrmeč“ S. Most	NK „Podgrmeč“	Otvoreni sportski objekat	nogomet
28.	Stadion NK „Rudar“ Kamengrad	NK „Rudar“	Otvoreni sportski objekat	nogomet
29.	Stadion NK „Radnički“ Zdena	NK „Radnički“	Otvoreni sportski objekat	nogomet
30.	Stadion NK „Bratstvo“	NK „Bratstvo“	Otvoreni sportski objekat	nogomet
31.	Stadion NK „Trnovi“	NK „Trnovi“	Otvoreni sportski objekat	nogomet
32.	Igralište SD „Čaplje“	SD „Čaplje“	Otvoreni sportski objekat	više sportova
33.	SRC „Ade“	GNK „Bratstvo“	Otvoreni sportski objekat	nogomet
34.	SRC „Bare“	SD „Sloga“	Otvoreni sportski objekat	nogomet
35.	Stadion NK „Željezničar“	NK „Željezničar“	Otvoreni sportski objekat	nogomet
36.	Čojluk		Otvoreni sportski objekat	više sportova
37.	Feniks Arena	URS NŠ „Feniks“	Otvoreni sportski objekat	nogomet
38.	Stadion NK „Ključ“	NK „Ključ“	Otvoreni sportski objekat	nogomet
39.	Stadion NK „Omladinac“ Sanica	NK „Omladinac“ Sanica	Otvoreni sportski objekat	nogomet
40.	Stadion NK „Bajer 99“	NK „Bajer 99“	Otvoreni sportski objekat	nogomet
41.	Sportska dvorana Velika Kladuša	JU „Komunalije“	Zatvoreni sportski objekat	više sportova
42.	Gradski stadion	NK „Krajišnik“	Otvoreni sportski objekat	nogomet
43.	Stadion Omer Hrnjić Hrnjo	NK „Mladost“ Vrnograč	Otvoreni sportski objekat	nogomet
44.	Stadion ABC Podvzvd	FC „ABC“	Otvoreni sportski objekat	nogomet
45.	Hipodrom Velika Kladuša	KK „Krajišnik“ Velika Kladuša	Otvoreni sportski objekat	konjički sport
46.	Sportska dvorana Bužim	JU Centar za kulturu, sport i informisanje	Zatvoreni sportski objekat	više sportova
47.	Stadion NK „Vitez“ Bužim	NK „Vitez“	Otvoreni sportski objekat	nogomet
48.	Stadion NK „Mladost“ B. Petrovac	NK „Mladost“	Otvoreni sportski objekat	nogomet

Tabela 4: Sportski objekti u vlasništvu USK-a

1.	SD JU Gimnazija „Bihać“	Srednja škola	Zatvoreni sportski objekat	Nastava TZO više sportova
2.	SD JU „Medicinska škola Bihać“	Srednja škola	Zatvoreni sportski objekat	Nastava TZO
3.	SD JU „Mješovita elektrotehnička i drvopr...“	Srednja škola	Zatvoreni sportski objekat	Nastava TZO više sportova
4.	SD JU „Harmani II“ Bihać	Osnovna škola	Zatvoreni sportski objekat	Nastava TZO borilački sportova
5.	SD JU „Harmani I“ Bihać	Osnovna škola	Zatvoreni sportski objekat	Nastava TZO više sportova
6.	SD JU „Prekounje“ Bihać	Osnovna škola	Zatvoreni sportski objekat	Nastava TZO borilački sportova
7.	SD JU „Gornje Prekounje-Ripač“	Osnovna škola	Zatvoreni sportski objekat	Nastava TZO više sportova
8.	SD JU „Kamenica“ Bihać	Osnovna škola	Zatvoreni sportski objekat	Nastava TZO
9.	SD JU „Kulen Vakuf-Orašac“ Bihać	Osnovna škola	Zatvoreni sportski objekat	Nastava TZO više sportova
10.	SD JU „Gimnazija“ Cazin	Srednja škola	Zatvoreni sportski objekat	Nastava TZO više sportova
11.	SD Medresa Cazin	Srednja škola	Zatvoreni sportski objekat	Nastava TZO više sportova
12.	SD JU „Cazin II“	Osnovna škola	Zatvoreni sportski objekat	Nastava TZO više sportova
13.	SD JU „Čoralići“ Cazin	Osnovna škola	Zatvoreni sportski objekat	Nastava TZO više sportova
14.	SD JU „Gornja Koprivna“ Cazin	Osnovna škola	Zatvoreni sportski objekat	Nastava TZO više sportova
15.	SD JU „Ostrožac“ Cazin	Osnovna škola	Zatvoreni sportski objekat	Nastava TZO više sportova
16.	SD JU „Skokovi“ Cazin	Osnovna škola	Zatvoreni sportski objekat	Nastava TZO više sportova
17.	SD JU „Tržačka Raštela“ Cazin	Osnovna škola	Zatvoreni sportski objekat	Nastava TZO više sportova
18.	SD JU „Liskovac“ Cazin	Osnovna škola	Zatvoreni sportski objekat	Nastava TZO više sportova
19.	SD JU „Pećigrad“ Cazin	Osnovna škola	Zatvoreni sportski objekat	Nastava TZO više sportova
20.	SD JU „Stijena“ Cazin	Osnovna škola	Zatvoreni sportski objekat	Nastava TZO više sportova
21.	SD JU „Šturlić“ Cazin	Osnovna škola	Zatvoreni sportski objekat	Nastava TZO više sportova
22.	SD JU „5.oktobar“ Sanski Most	Osnovna škola	Zatvoreni sportski objekat	Nastava TZO više sportova
23.	SD JU „Prva sanska škola“ Sanski Most	Osnovna škola	Zatvoreni sportski objekat	Nastava TZO više sportova
24.	SD JU „Mahala“ Sanski Most	Osnovna škola	Zatvoreni sportski objekat	Nastava TZO više sportova
25.	SD JU „Skender Kulenović“ Sanski Most	Osnovna škola	Zatvoreni sportski objekat	Nastava TZO više sportova
26.	SD JU „Fajtovci“ Sanski Most – sala	Osnovna škola	Zatvoreni sportski objekat	Nastava TZO više sportova
27.	SD JU „Fajtovci S. Most“ – PŠ Luč. Palanka	Osnovna škola	Zatvoreni sportski objekat	Nastava TZO više sportova
28.	SD JU „Vrhopolje“ Sanski Most	Osnovna škola	Zatvoreni sportski objekat	Nastava TZO više sportova
29.	SD JU „Hasan Kikić“ Sanski Most	Osnovna škola	Zatvoreni sportski objekat	Nastava TZO više sportova
30.	SD JU „MSŠ“ Bos. Krupa	Srednja škola	Zatvoreni sportski objekat	Nastava TZO više sportova
31.	SD JU „Druga osnovna škola“ Bos. Krupa	Osnovna škola	Zatvoreni sportski objekat	Nastava TZO više sportova
32.	SD JU „Jezerski“ Bos. Krupa	Osnovna škola	Zatvoreni sportski objekat	Nastava TZO više sportova
33.	SD JU „Otoka“ Bos. Krupa	Osnovna škola	Zatvoreni sportski objekat	Nastava TZO više sportova
34.	SD JU „Prva osnovna škola“ Bos. Krupa	Osnovna škola	Zatvoreni sportski objekat	Nastava TZO više sportova
35.	SD JU „MSŠ“ Ključ – tehnička škola	Srednja škola	Zatvoreni sportski objekat	Nastava TZO više sportova
36.	SD JU „MSŠ“ Ključ – gimnazija	Srednja škola	Zatvoreni sportski objekat	Nastava TZO više sportova
37.	SD JU „Ključ“ Ključ	Osnovna škola	Zatvoreni sportski objekat	Nastava TZO više sportova
38.	SD JU „Velagići“ Ključ	Osnovna škola	Zatvoreni sportski objekat	Nastava TZO više sportova
39.	SD JU „Sanica“ Ključ	Osnovna škola	Zatvoreni sportski objekat	Nastava TZO više sportova
40.	SD JU „II srednje škola“ V. Kladuša	Srednja škola	Zatvoreni sportski objekat	Nastava TZO više sportova
41.	SD JU „Crvarevac“ Velika Kladuša	Osnovna škola	Zatvoreni sportski objekat	Nastava TZO više sportova
42.	SD JU „Donja Vidovska“ V. Kladuša	Osnovna škola	Zatvoreni sportski objekat	Nastava TZO više sportova
43.	SD JU „Todorovska Slapnica“ V. Kladuša	Osnovna škola	Zatvoreni sportski objekat	Nastava TZO više sportova
44.	SD JU „Todorovo“ Velika Kladuša	Osnovna škola	Zatvoreni sportski objekat	Nastava TZO više sportova
45.	SD JU „25. novembar“ V. Kladuša	Osnovna škola	Zatvoreni sportski objekat	Nastava TZO više sportova
46.	SD JU „Fadil Bilal“ V. Kladuša	Osnovna škola	Zatvoreni sportski objekat	Nastava TZO više sportova
47.	SD JU „I. mart“ Velika Kladuša	Osnovna škola	Zatvoreni sportski objekat	Nastava TZO više sportova
48.	SD JU „Bužim“ Bužim	Osnovna škola	Zatvoreni sportski objekat	Nastava TZO više sportova
49.	SD JU „Mirsad Salkić“ Bužim	Osnovna škola	Zatvoreni sportski objekat	Nastava TZO više sportova
50.	SD JU „MSŠ“ B. Petrovac	Srednja škola	Zatvoreni sportski objekat	Nastava TZO više sportova
51.	SD JU „Ahmet Hromadžić“ B. Petrovac	Osnovna škola	Zatvoreni sportski objekat	Nastava TZO borilački sportova

Tabela 5. Dimenzije zatvorenih sportskih objekata na području USK-a

B R O J	NAZIV OBJEKTA	Opremljenost sp. rekvizitima	Širina (m)	Dužina (m)	Sportska površina (m ²)	Visina (m)	Broj sjedećih mjesti	Hlađenje	Broj svlačionica	Pristup za inval. osobe	Svlačionice za invalide osobe	Sportska takmičenja
JAVNE SPORTSKE DVORANE												
1.	Sportska dvorana „Luke“ Bihać–teren1	1	22	44	968	9	1300	DA	4	DA	DA	DA
2.	Sportska dvorana „Luke“ Bihać–teren2	1	22	44	968	9	-	DA	4	DA	NE	DA
3.	Sportska dvorana Cazin	1	26	43	1118	12	1986	NE	3	DA	NE	DA
4.	Sportska dvorana Sanski Most	1	22	44	968	9	1000	NE	4	DA	NE	DA
5.	Sportska dvorana Velika Kladuša	1	22	44	968	9	751	NE	4	DA	NE	DA
6.	Sportska dvorana Bužim	1	25	43	1075	10	320	DA	4	DA	DA	DA
ŠKOLSKJE SPORTSKE DVORANE - SREDNJE ŠKOLE												
1.	JU „Gimnazija Bihać“	1	12	26	312	6	-	-	2	NE	NE	DA
2.	JU „Medicinska škola Bihać“	2	10	18	180	6	-	NE	2	NE	NE	NE
3.	JU „Mješovita elektrotehnička i drvopr...“	3	25	45	1100	12	200	DA	5	DA	DA	DA
4.	JU „Gimnazija“ Cazin	1	12	24	288	7	-		3	DA	-	DA
5.	Medresa Cazin	1	60	44	960	15	500	NE	3	NE	NE	DA
6.	JU „MSS“ Bos. Krupa	1	14,5	26,3	369	7	150	NE	2	NE	NE	DA
7.	JU „II srednja škola“ V.Kladuša	3	12	22	264	6,5	-	NE	2	DA	NE	NE
8.	JU „MSS“ Ključ – tehnička škola	1	15	28	420	7	244	NE	2	NE	NE	DA
8A	JU „MSS“ Ključ – gimnazija	1	9	18	162	6	-	NE	2	NE	NE	NE
9.	JU „MSS“ B. Petrovac	2	30	30	951	8	580	NE	2	DA	NE	DA
ŠKOLSKJE SPORTSKE DVORANE - OSNOVNE ŠKOLE												
1.	JU „Harmani II“ Bihać	1	12	24	288	9,5	-	NE	2	DA	NE	DA
2.	JU „Harmani I“ Bihać	1	9	18	162	4,5	-	NE	2	DA	NE	NE
3.	JU „Prekounje“ Bihać	3	12	24	288	4	-	NE	2	NE	NE	NE
4.	JU „Gornje Prekounje-Ripač“	3	13	23	299	4	-	NE	2	DA	NE	NE
5.	JU „Kamenica“ Bihać	3	12	24	288	8	-	NE	2	NE	NE	NE
6.	JU „Kulen Vakuf-Orašac“ Bihać	1	18	30	540	12	220	NE	2	DA	NE	DA
7.	JU „Cazin II“	3	15	30	450	5	-	NE	2	NE	NE	ŠK.
8.	JU „Čoralići“ Cazin	3	9	18	162	6	-	NE	2	NE	NE	NE
9.	JU „Gornja Koprivna“ Cazin	3	12	23	529	7	-	NE	2	-	-	ŠK.
10.	JU „Ostrožac“ Cazin	1	15	30	450	15	-	NE	2	NE	NE	DA
11.	JU „Skokovi“ Cazin	2	12	24	288	6	-	NE	2	NE	NE	ŠK.
12.	JU „Tržačka Raštela“ Cazin	1	10	18	180	10	-	NE	2	DA	NE	DA
13.	JU „Liskovac“ Cazin	3	13	25	325	10	-	NE	2	DA	NE	ŠK.
14.	JU „Pećigrad“ Cazin	3	7,5	15,5	116,2 5	10	-	NE	2	DA	NE	NE
15.	JU „Stijena“ Cazin	3	10	16	160	6	-	NE	2	NE	NE	NE
16.	JU „Šturlić“ Cazin	3	12	25	300	8	-	NE	2	NE	NE	ŠK.
17.	JU „Druga osnovna škola“ B.Krupa	3	25,15	15,15	381	7,5	-	NE	2	NE	NE	NE

18.	JU „Jezerski“ Bos. Krupa	1	12	18	216	7	-	NE	2	NE	NE	NE
19.	JU „Otoka“ Bos. Krupa	2	12	24	288	7	-	NE	2	DA	NE	NE
20.	JU „Prva osnovna škola“ B. Krupa	3	12,5	23,6	295	7	-	NE	2	NE	NE	ŠK.
21.	JU „5.oktobar“ Sanski Most	3	10,2	18	183	6	-	NE	2	DA	NE	NE
22.	JU „Prva sanska škola“ Sanski Most	2	9	18	162	6	-	NE	2	NE	NE	NE
23.	JU „Mahala“ Sanski Most	3	12,3	23,7	292	6	-	NE	2	DA	NE	DA
24.	JU „Skender Kulenović Sanski Most	1	10	20	200		-	NE	2	DA	NE	NE
25.	JU „Fajtovci“ Sanski Most – sala	1	10	18	180	6	-	NE	2	DA	NE	NE
26.	JU „Fajtovci S. Most– PŠ Luč. Palanka	1	10	18	180	6	-	NE	2	NE	NE	NE
27.	JU „Vrhpolje“ Sanski Most	3	16	21	336	8	-	NE	1	DA	NE	NE
28.	JU „Hasan Kikić“ Sanski Most	2	10	20	200	5	-	NE	2	DA	NE	NE
29.	JU „Ključ“ Ključ	1	15	26	350	6	-	NE	2	DA	NE	DA
30.	JU „Velagići“ Ključ	1	15	20	250	5	-	NE	2	DA	NE	NE
31.	JU „Sanica“ Ključ	1	14,24	26,1	371,6 6	8,3	-	DA	2	DA	NE	ŠK.
32.	JU „Crvarevac“ Velika Kladuša	3	12,60	24,2	300	5,50	-	NE	2	NE	NE	DA
33.	JU „Donja Vidovska“ V. Kladuša	2	12	24	288	7	-	NE	2	NE	NE	NE
34.	JU „Todorovska Slapnica“ V. Kladuša	1	12	24	288	6	-	NE	2	DA	NE	ŠK.
35.	JU „Todorovo“ Velika Kladuša	1	9	18	162	7	20	NE	2	DA	NE	DA
36.	JU „25. novembar“ V. Kladuša	2	12	24	288	7	-	NE	2	DA	NE	ŠK.
37.	JU „Fadil Bilal“ V. Kladuša	3	12	24	288	7	-	NE	2	DA	NE	ŠK.
38.	JU „1. Mart“ Velika Kladuša	1	10	20	200	6	-	NE	2	DA	DA	ŠK.
39.	JU „Bužim“ Bužim	2	15,5	24	372	7	-	NE	2	NE	NE	DA
40.	JU „Mirsad Salkić“ Bužim	2	12	24	288	7	-	NE	2	DA	NE	ŠK.
41.	JU „Ahmet Hromadžić“ B. Petrovac	3	9,5	14,5	138	4	-	NE	2	DA	NE	NE

Izvor: SS USK-a 2021; Legenda: KVALITETNA OZNAKA 1=viši standard, 2=standard, 3=ispod standarda;

VIII. 2. Lista tabela potrebnih za razumijevanje teksta.

Tabela 10. Brojno stanje učenika osnovnih škola

R. b.	NAZIN ŠKOLE	Broj učenika			Sekcije razredna			Sekcije predmetna			Sekcije ukupno		
		M	Ž	UKUPNO	M	Ž	UKUPNO	M	Ž	UKUPNO	M	Ž	UKUPNO
1.	JU „Harmani II“ Bihać	382	361	743	-	-	-	55	56	112	55	56	112
2.	JU „Harmani I“ Bihać	278	240	518	49	47	96	49	47	96	98	94	192
3.	JU „Prekounje“ Bihać	347	329	676	-	-	-	74	67	141	74	67	141
4.	JU „Gornje Prekounje“ Bihać	92	107	199	1	-	1	31	26	57	32	26	58
5.	JU „Kamenica“ Bihać	195	198	393									
6.	JU „Brekovica“ Bihać	136	112	248	12	18	30	41	30	71	63	48	111
7.	JU „Gata-Ilidža-Vrsta“ Bihać												
8.	JU „Kulen Vakuf-Orašac“ Bihać												
9.	KŠC „Ivan Pavao II“												
10.	PU „Richmond Park International primary school“												
11.	JU „Cazin II“ Cazin	333	313	646	88	62	150	126	100	226	214	162	376
12.	JU „Cazin I“ Cazin												
13.	JU „Čoralići“ Cazin	243	221	464	-	-	-	60	60	120	60	60	120
14.	JU „Gornja Koprivna“ Cazin	226	189	415	-	-	-	25	13	38	25	13	38
15.	JU „Ostrožac“ Cazin	192	218	410	50	100	150	90	90	180	140	190	330
16.	JU „Skokovi“ Cazin	103	121	224	-	-	-	60	60	120	60	60	120
17.	JU „Tržacka Raštela“ Cazin	140	144	284	-	-	-	44	40	84	44	40	84
18.	JU „Liskovac“ Cazin												
19.	JU „Pećigrad“ Cazin												
20.	JU „Stijena“ Cazin												
21.	JU „Šturlić“ Cazin												
22.	JU „Druga osnovna škola“ B.Krupa	313	288	601	-	-	-	42	32	74	42	32	74
23.	JU „Jezerski“ Bos. Krupa	191	164	355	-	-	-	32	30	62	32	30	62
24.	JU „Otoka“ Bos. Krupa	-	-	-	-	-	-	35	20	55	35	20	55
25.	JU „Prva osnovna škola“ Bos. Krupa												
26.	JU „5.oktobar“ Sanski Most	227	211	438	-	-	-	58	27	85	58	27	85
27.	JU „Prva sanska škola“ Sanski Most	84	99	183	5	9	14	44	30	74	49	39	88
28.	JU „Mahala“ Sanski Most	70	63	133	-	-	-	29	24	53	29	24	53

STRATEGIJA RAZVOJA SPORTA UNSKO-SANSKOG KANTONA 2022–2027.

29.	JU „Skender Kulenović“ Sanski Most	70	78	148	-	-	-	-	-	-	-	-	-
30.	JU „Fajtovci“ Sanski Most	62	52	114	-	-	-	36	35	71	36	35	71
31.	JU „Vrhpolje“ Sanski Most	65	67	132	-	-	-	53	30	83	53	30	83
32.	JU „Hasan Kikić“ Sanski Most												
33.	JU „Ključ“ Ključ	180	193	373	-	-	-	60	64	124	60	64	124
34.	JU „Velagići“ Ključ	72	78	150	-	-	-	62	46	108	62	46	108
35.	JU „Sanica“ Ključ	29	21	50	-	-	-	-	-	-	-	-	-
36.	JU „Prva osnovna škola“ V. Kladuša	305	295	600	15	28	43	29	28	57	44	56	100
37.	JU „Crvarevac“ Velika Kladuša	208	171	379	26	29	55	68	75	143	94	104	198
38.	JU „Donja Vidovska“ V. Kladuša	95	100	195	38	44	82	69	49	118	107	93	200
39.	JU „Sead Čehić“ V. Kladuša	131	114	245	-	-	-	29	22	51	29	22	51
40.	JU „Podzvizd“ Velika Kladuša	212	229	441	21	33	54	21	13	34	42	46	88
41.	JU „Todorovska Slapnica“ V. Kladuša	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
42.	JU „Todorovo“ Velika Kladuša	181	143	324	64	33	97	93	42	135	157	75	232
43.	JU „25 novembar“ Velika Kladuša												
44.	JU „Fadil Bilal“ Velika Kladuša												
45.	JU „1. mart“ Velika Kladuša	210	206	416	12	-	12	51	38	87	63	38	101
46.	JU „Bužim“ Bužim	587	562	1149	33	18	51	70	60	130	103	78	181
47.	JU „Mirsad Salkić“ Bužim	57	53	110	-	-	-	35	15	50	35	15	50
48.	JU „Suljo Mirvić“ Bužim												
49.	JU „Ahmet Hromadžić“ B. Petrovac	207	183	390	-	-	-	65	58	123	65	58	123
UKUPNO:		6.223	5923	12.146	414	421	835	1636	1327	2963	2050	1748	3798

Tabela 11: Brojno stanje učenika osnovnih škola (razredna nastava) uključenih u sekcije

R.b.	Naziv škole	atletika			gimnastika			košarka			odbojka			rukomet			ples (ritmika)			nogomet			stolni tenis			šah			borilački - biciklizam			ukupno		
		M	Ž	U	M	Ž	U	M	Ž	U	M	Ž	U	M	Ž	U	M	Ž	U	M	Ž	U	M	Ž	U	M	Ž	U	M	Ž	U	M	Ž	U
1.	JU „Harmani II“	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.	JU „Harmani I“	10	8	18	-	-	-	12	12	24	12	12	24	15	15	30	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	49	47	96
3.	JU „Prekounje“ Bihać	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4.	JU „Gornje Prekounje“ Bihać																																	
5.	JU „Kamenica“ Bihać																																	
6.	JU „Brekovica“ Bihać	2	3	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10	15	25	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	12	18	30
7.	JU „Gata- Ilidža-Vrsta“ Bihać																																	
8.	JU „Kulen Vakuf-Orašac“ Bihać																																	
9.	KŠC „Ivan Pavao II“																																	
10.	PU „Richmond Park“																																	
11.	JU „Cazin II“	-	-	-	1	14	15	1	1	2	-	3	3	7	6	13	14	30	43	42	-	42	-	-	-	-	-	-	24	-	24	88	62	150
12.	JU „Cazin I“ Cazin																																	
13.	JU „Čoralići“	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
14.	JU „G. Koprivna“	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15.	JU „Ostrožac“	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	50	100	150	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	50	100	150
16.	JU „Skokovi“	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
17.	JU „T. Raštela“	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
18.	JU „Liskovac“ Cazin																																	
19.	JU „Pečigrad“ Cazin																																	
20.	JU „Stijena“ Cazin																																	
21.	JU „Šturlić“																																	

STRATEGIJA RAZVOJA SPORTA UNSKO-SANSKOG KANTONA 2022–2027.

[illegible]

Tabela 12. Brojno stanje učenika osnovnih škola (predmetna nastava) uključenih u sekcije

R. b.	Naziv škole	atletika			gimnastika			košarka			odbojka			rukomet			nogomet			stolni tenis			šah			ukupno		
		M	Ž	U	M	Ž	U	M	Ž	U	M	Ž	U	M	Ž	U	M	Ž	U	M	Ž	U	M	Ž	U	M	Ž	U
1.	JU „Harmani II“	20	20	36	-	-	-	10	10	20	12	12	24	14	14	28	-	-	-	-	-	-	-	-	-	56	56	112
2.	JU „Harmani I“	10	8	18	-	-	-	12	12	24	12	12	24	15	15	30	-	-	-	-	-	-	-	-	-	49	47	96
3.	JU „Prekounje“ Bihać	12	12	24	8	8	16	12	12	24	10	10	20	12	12	24	12	-	12	6	6	12	-	-	-	74	67	141
4.	JU „Gornje Prekounje“ Bihać																											
5.	JU „Kamenica“ Bihać																											
6.	JU „Brekovica“ Bihać	8	7	15	-	-	-	-	-	-	10	10	20	-	-	-	10	-	10	-	-	-	3	3	6	41	30	71
7.	JU "Gata-Ildža- Vrsta" Bihać																											
8.	JU „Kulen Vakuf-Orašac“ Bihać																											
9.	KŠC „Ivan Pavao II“																											
10.	PU „Richmond Park“																											
11.	JU „Cazin II“	20	19	39	-	-	-	28	26	54	25	26	51	22	10	32	15	-	15	7	6	13	9	3	12	126	100	226
12.	JU „Cazin I“ Cazin																											
13.	JU „Čoralići“	12	12	24	12	12	24	12	12	24	12	12	24	12	12	24	-	-	-	-	-	-	-	-	-	60	60	120
14.	JU „G. Koprivna“	10	10	20	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15	3	18	-	-	-	-	-	-	25	13	38
15.	JU „Ostrožac“	15	15	30	-	-	-	20	20	40	20	20	40	15	15	30	20	20	40	-	-	-	-	-	-	90	90	150
16.	JU „Skokovi“	10	10	20	5	5	10	10	10	20	10	10	20	10	10	20	-	-	-	-	-	-	-	-	-	60	60	120
17.	„T. Raštela“	10	10	20	-	-	-	12	10	22	10	10	20	12	10	22	-	-	-	-	-	-	-	-	-	44	40	84
18.	JU „Liskovac“ Cazin																											
19.	JU „Pećigrad“ Cazin																											
20.	JU „Stijena“ Cazin																											
21.	JU „Šturlić“ Cazin																											
22.	„2 osnovna škola.“ B.K	15	15	30	-	-	-	12	-	12	12	12	24	-	-	-	-	-	-	1	3	4	2	2	4	42	32	74
23.	„Jezerski“	5	3	8	3	4	7	5	6	11	5	5	10	4	6	10	10	-	10	-	-	-	-	-	-	32	30	62
24.	JU „Otoka“	-	-	-	-	-	-	15	15	30	-	-	-	-	-	-	15	-	15	5	5	10	-	-	-	35	20	55

STRATEGIJA RAZVOJA SPORTA UNSKO-SANSKOG KANTONA 2022–2027.

25.	JU „Prva osnovna škola“ Bos. Krupa																											
26.	„5.oktobar“ S.M.	7	8	15	-	-	-	11	9	20	12	8	20	10	-	10	16	-	16	2	2	4	-	-	-	58	27	85
27.	„Prva sanska“	5	-	5	-	-	-	13	6	19	-	14	14	12	10	22	14	-	14	-	-	-	-	-	-	44	30	74
28.	JU „Mahala“	6	2	8	-	-	-	10	10	20	12	11	23	1	2	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	29	24	53
29.	„S.Kulenović“	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
30.	JU „Fajtovci“	8	7	15	-	-	-	8	8	16	10	10	20	10	10	20	-	-	-	-	-	-	-	-	-	36	35	71
31.	JU „Vrhopolje“	8	6	14	-	-	-	10	8	18	10	8	18	10	8	18	-	-	-	-	-	-	-	-	-	53	30	83
32.	JU „Ključ“	15	16	31	5	8	13	10	10	20	20	20	40	10	10	20	-	-	-	-	-	-	-	-	-	60	64	124
33.	JU „Velagići“	10	10	20	-	-	-	13	12	25	12	12	24	12	12	24	15	-	15	-	-	-	-	-	-	62	46	108
34.	JU „Sanica“	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
35.	„Prva OŠ“ V.Kladuša	4	7	11	1	2	3	10	8	18	8	10	18	-	-	-	8	-	8	-	-	-	-	-	-	29	28	57
36.	JU“ Crvarevac“	10	8	18	5	9	14	12	12	24	15	18	33	12	12	24	-	-	-	-	-	-	-	-	-	68	75	143
37.	„D. Vidovska“	23	7	30	-	-	-	23	24	47	11	7	18	12	11	23	-	-	-	-	-	-	-	-	-	69	49	118
38.	„1.mart“ Vrnograč	15	15	30	-	-	-	8	7	15	8	8	16	8	8	16	12	-	12	-	-	-	-	-	-	51	37	89
39.	„Sead Čehić“	14	12	26	-	-	-	15	-	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	29	22	51
40.	JU „Podzvizd“	5	5	10	-	-	-	-	-	-	8	8	16	-	-	-	8	-	8	-	-	-	-	-	-	21	13	34
41.	„T. Slapnica“	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
42.	JU „Todorovo“	-	-	-	-	-	-	20	17	37	20	17	37	13	8	31	40	-	40	-	-	-	-	-	-	93	42	135
43.	JU „Bužim“	15	15	30	-	-	-	15	15	30	15	15	30	10	10	20	15	-	15	5	5	10	-	-	-	75	60	135
44.	„Mirsad Salkić“	10	10	20	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	25	5	30	-	-	-	-	-	-	35	15	50
45.	„A.Hromadžić“	15	15	30	-	-	-	12	20	32	14	14	28	-	-	-	15	-	15	5	5	10	4	4	8	65	58	123
UKUPNO:		327	284	611	39	48	87	338	299	637	313	319	632	224	205	429	265	28	293	31	32	63	15	9	24	1552	1224	2776

Tabela 13. Brojno stanje učenika srednjih škola

r/b	Naziv škole	1. razred			2. razred			3. razred			4. razred			SVE UKUPNO		
		M	Ž	UKUPNO	M	Ž	UKUPNO	M	Ž	UKUPNO	M	Ž	UKUPNO	M	Ž	UKUPNO
1	JU Gimnazija „Bihać“	38	69	107	32	56	88	38	77	115	36	60	96	144	262	406
2	JU Medicinska škola	26	118	144	29	110	139	32	136	164	63	150	213	150	514	664
3	JU Mašinsko saobraćajna MSŠ	89	37	126	75	32	107	84	38	122	30	14	44	278	121	399
4	JU Mješovita elektrotehnička i drvo...	75	5	80	87	18	105	82	7	89	74	14	88	318	44	362
5	JU Mješovita srednja škola Bihać															
6	JU Umjetnička škola „Nusret Keskin-Braco“ Bihać															
7	PU „Richmond Park College“	17	18	35	7	13	20	13	9	22	11	14	25	48	54	102
8	JU Gimnazija Cazin	9	27	36	14	39	53	12	35	47	34	51	85	69	152	221
9	I srednja škola Cazin	183	74	257	165	81	246	195	65	260	45	21	66	588	241	829
10	Medresa Cazin	25	23	58	22	32	54	19	35	54	24	31	55	90	121	211
11	JU II srednja škola Cazin															
12	JU Gimnazija Sanski Most	4	17	21	4	15	19	1	7	8	5	21	26	14	60	74
13	JU MSŠ Sanski Most	87	80	167	101	60	161	89	75	164	55	78	133	332	293	625
14	Sanus Futurum Sanski Most	8	7	15	7	12	19	10	6	16	18	9	27	43	34	77
15	JU Gimnazija Bos. Krupa	-	19	19	1	9	10	3	17	20	3	19	22	7	64	71
16	JU MSŠ Bos. Krupa	61	37	98	70	31	101	84	46	130	50	28	78	265	142	407
17	JU Gimnazija V.Kladuša	9	46	55	13	36	49	26	40	66	16	32	48	64	154	218
18	JU I srednja škola V. Kladuša	144	27	171	147	29	176	147	15	162	25	20	45	463	91	554
19	JU II srednje škola V. Kladuša	41	133	174	38	97	135	37	100	137	8	37	45	124	367	491
20	JU MSŠ Ključ	38	29	67	41	22	63	45	40	85	24	22	46	148	113	261
21	JU MSŠ Bužim	61	67	128	67	55	122	62	63	125	17	19	36	207	204	411
22	JU MSŠ B. Petrovac	24	17	41	25	30	55	17	30	47	15	25	40	81	102	183
		939	850	1789	938	764	1702	983	832	1815	542	651	1193	3385	3079	6464

Tabela 14: Brojno stanje učenika srednjih škola uključenih u sekcije

R/b	Naziv škole	atletika			košarka			odbojka			rukomet			ples (ritmika)			nogomet			stolni tenis			šah			planinarenje			ukupno		
		M	Ž	U	M	Ž	U	M	Ž	U	M	Ž	U	M	Ž	U	M	Ž	U	M	Ž	U	M	Ž	U	M	Ž	U	M	Ž	U
1	JU „Gimnazija „Bihać“	18	18	36	18	18	36	18	18	36	12	12	24	-	-	-	12	-	12	10	10	20	8	2	10	25	25	50	121	103	224
2	JU „Medicinska škola“	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3	JU „Mašinsko saobraćajna“ Bihać	15	12	27	10	-	10	6	6	12	10	-	10	-	-	-	20	-	20	-	-	-	-	-	-	-	-	-	61	18	79
4	JU „Mješovita elektrotehnička i drvopr...“	13	-	13	12	-	12	-	-	-	12	-	12	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	37	-	37
5	JU „Mješovita srednja škola“ Bihać																														
6	JU Umjetnička škola „Nusret Keskin-Braco“ Bihać																														
7	PU „Richmond Park College“																														
8	JU „Gimnazija“ Cazin	15	15	30	12	12	24	12	12	24	15	15	30	-	-	-	10	-	10	4	4	8	5	1	6	-	-	-	73	59	132
9	„I srednja škola“ Cazin	50	30	80	12	12	24	14	14	28	14	14	28	-	-	-	12	-	12	5	3	8	5	3	8	-	-	-	70	55	125
10	JU „II srednja škola“ Cazin																														
11	Medresa Cazin	7	9	16	10	10	20	20	12	32	20	12	32	-	-	-	20	-	20	1	1	2	2	2	4	-	-	-	80	46	126
12	JU „Gimnazija“ Sanski Most	3	-	3	3	-	3	-	4	4	-	-	-	-	3	3	7	-	7	-	2	2	-	-	-	-	-	-	13	9	22
13	JU „MSŠ“ Sanski Most	20	15	35	10	10	20	12	12	24	-	-	-	-	-	-	12	-	12	-	-	-	-	-	-	-	-	-	54	37	91
14	„Sanus Futurum Sanski“ Most	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	4	8	-	-	-	-	-	-	4	4	8
15	JU „Gimnazija“ Bos. Krupa	7	10	17	7	10	17	7	10	17	7	10	17	-	-	-	10	-	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7	50	57

STRATEGIJA RAZVOJA SPORTA UNSKO-SANSKOG KANTONA 2022–2027.

16	JU „MSŠ“ Bos.Krupa	20	17	37	12	10	22	18	18	33	-	-	-	-	-	-	21	-	21	-	-	-	-	-	-	-	-	-	68	45	113
17	JU „Gimnazija“ V.Kladuša	8	8	16	10	10	20	12	12	24	12	-	12	-	-	-	10	-	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	42	30	72
18	JU „I srednja škola“ V.Kladuša	4	2	6	12	12	24	12	2	14	14	14	28	-	-	-	10	10	20	-	-	-	-	-	-	-	-	-	52	40	92
19	JU „II srednja škola“ V.Kladuša	-	-	-	10	10	20	-	15	15	-	-	-	-	-	-	16	-	16	-	-	-	-	-	-	-	-	-	26	25	51
20	JU „MSŠ“ Ključ	24	26	50	12	14	26	20	16	36	14	14	28	-	-	-	14	-	14	-	-	-	-	-	-	-	-	-	84	70	154
21	JU „MSŠ“ Bužim	9	9	18	10	10	20	12	12	24	14	14	28	-	-	-	15	-	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	60	55	115
22	JU „MSŠ“ B.Petrovac	20	10	30	15	15	30	12	12	24	-	-	-	-	-	-	10	-	10	4	4	8	3	-	3	-	-	-	64	41	105
		233	181	414	175	153	328	175	175	350	144	105	249	-	-	-	199	10	209	18	18	36	23	8	31	25	25	50	992	675	1667

Tabela 15. Broj klubova i sportista na području USK-a

R/b	Sport	Broj klubova	Broj sportista	Procenat % u odnosu na ukupni broj klubova u USK-u
1	Aerobik	2	60	0,74
2	Aero sport	5	61	1,86
3	Aikido	1	14	0,37
4	Atletika	7	283	2,60
5	Automobilizam	6	70	2,23
6	Badminton	1	50	0,37
7	Biciklizam	9	430	3,35
8	Boćanje	1	6	0,37
9	Body building	4	81	1,49
10	Boks	3	66	1,12
11	Borilačke vještine	6	212	2,23
12	Extremni sportovi	6	306	2,23
13	Fitnes	6	526	2,23
14	Fudbal/nogomet	37	1.783	13,75
15	Futsal-mali nogomet	8	154	2,97
16	Gimnastika	1	50	0,37
17	Hrvanje	1	27	0,37
18	Jiu jitsa	-	-	-
19	Judo	5	243	1,86
20	Kajak/kanu	3	50	1,12
21	Karate	22	724	8,18
22	Kick boxing	8	231	2,97
23	Konjički sport	4	33	1,49
24	Košarka	11	372	4,09
25	Košarka u kolicima	2	32	0,74
26	Kuglanje	2	30	0,74
27	Misaone igre	1	20	0,37
28	Motociklizam	5	93	1,86
29	Odbojka	13	356	4,83
30	Planinarstvo	13	590	4,83
31	Ples	5	263	1,86
32	Rafting	-	-	-
33	Ribolov	8	1.822	2,97
34	Ronjenje	4	45	1,49
35	Rukomet	7	235	2,60
36	Sjedeća odbojka	2	43	0,74
37	Skijanje	1	179	0,37
38	Stolni tenis	5	96	1,86
39	Streljaštvo	2	37	0,74
40	Šah	10	275	3,72
41	Taekwan-do	6	297	2,23
42	Tenis	6	193	2,23
43	Udruženja za sport i rekreaciju osoba s invaliditetom	7	313	2,60
44	Sportska društva	9	176	3,35

45	Bilijar	1	65	0,37
46	Pikado	1	66	0,37
47	Škole nogometa	2	180	0,74
UKUPNO:		269	11.238	100%

Tabela 17: Ostvarena noćenja prema vrstama objekata na USK-u

Period /vrsta smještaja	TURISTI			OSTVARENA NOĆENJA		
	UKUPNO	DOMAĆI	STRANI	UKUPNO	DOMAĆI	STRANI
2017. g.	50,297	23,578	26,719	75,976	34,405	41,571
Hoteli, moteli i sličan smještaj	41,069	17,578	23,491	61,871	26,550	35,321
Odmarališta	6,838	4,935	1,903	9,711	6,065	3,646
Kampovi	1,003	4	999	1,780	4	1,776
Ostali smještaj	1,387	1,061	326	2,614	1,786	828
Broj ležaja	1,477					
2018. g.	55,542	22,196	33,346	84,767	32,625	52,142
Hoteli, moteli i sličan smještaj	47,044	16,983	30,061	71,574	25,695	45,879
Odmarališta	6,753	4,182	2,571	9,995	5,224	4,771
Kampovi	470	21	449	998	31	967
Ostali smještaj	1,275	1,010	265	2,200	1,675	525
Broj ležaja	1,520					
2019. g.	64,416	23,132	41,284	101,210	36,394	64,816
Hoteli, moteli i sličan smještaj	57,599	18,888	38,711	88,545	28,748	59,797
Odmarališta	5,999	3,971	2,028	11,144	6,892	4,252
Kampovi	546	1	545	768	1	767
Ostali smještaj	272	272	0	753	753	0
Broj ležaja	1,539					
2020. g.	22,702	17,826	4,876	38,525	29,691	8,834
Hoteli, moteli i sličan smještaj	19,235	14,561	4,674	31,206	22,847	8,359
Odmarališta	3,176	2,974	202	5,119	4,644	475
Kampovi	270	270	0	2,090	2,090	0
Ostali smještaj	21	21	0	110	110	0
Broj ležaja	1,423					

Izvor Federalni zavod za statistiku , www.fzs.ba